

Bregovi košarkarji so napredovali v deželno C2-ligo

V Oderzu predstavitev pravilnika za zaščito vina Prosecco

Slavje Tine Maze v Areju in Petre Majdič v Trondheimu

Primorski dnevnik

NEDELJA, 15. MARCA 2009

št. 63 (19.462) leto LXV.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v nas Zatrz nad Cerknem, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrobit" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it> e-mail: redakcija@primorski.it

Poštnina plačana v gotovini

Spredzne in abonamente postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

9

*V igri
je več
kot zgolj
trgovina*

DUŠAN UDÖVIĆ

Nobena skrivnost ni, da postaja v opečanem goriškem gospodarstvu trgovina najšibkejši člen. Delno tudi po lastni krivdi, saj se na splošno ni znala prilagajati spremembam, ki jih je prinašal čas. Dolga leta so bile trgovine v Gorici in Trstu nekakšna Meka za kupce z onstran meje, sedaj se dogaja obratno. Ni trgovskega sektorja, ki ne bi bil v težavah, trgovine na drobno vse bolj životarijo. Še zlasti so na bojni nogi bencinski črpalkarji, saj cenam streljaj čez namišljeno mejno črto ne morejo konkuriратi. Vzrok za vsakodnevne skoke Goricanov k sosedom pa so tudi cenejše meso, cigarete, kruh, vsakdanji živiljenjski artikli torej.

Nova Gorica je klub splošni krizi v vsakem pogledu vitalnejša, na roko pa ji gre tudi davčna zakonodaja, ugodnejša od tiste, ki velja za italijanske trgovce. Dejstvo, da živita mesti vštric in se njuno živiljenje po odpravi meje neizbežno čedalje bolj prepleta, naredi razlike v cenah še bolj očitne. Ne gre za nikakršno nelojalno konkurenco, temveč za različne davčne in normativne parametre, zaradi katerih je goriški trgovski sektor objektivno v večjih zagatah. Latenten občutek, da je sosed lahko vzrok za tvoje težave, če je to res ali ne, pa ni ravno najboljša podlaga za sožitje in dobro sosedstvo. V igri je torej krepko več kot zgolj položaj trgovinskega sektorja, na to gre pomisli, dokler je čas. Problem bi res terjal ustrezun poseg dejelne uprave in države, morda z novim ukrepop za obmejna območja, tako kot se dogaja tudi drugod v Evropi.

TRST - Včeraj proslava na Stadionu 1. maj z obhajanjem dneva kulture

Šestdeset let življenja klasične gimnazije in liceja

Zaključek niza pobud - Govornica Vida Valenčič o pomenu klasične izobrazbe

KROMA

TRST - Slovenska klasična gimnazija in licej v Trstu sta včeraj dopoldne na Stadionu 1. maj pri Sv. Ivanu praznvala šestdesetletnico obstoja skupaj z obhajanjem dneva slovenske kulture. Slovesnosti, ki je potekala pod gesлом Iz roda v rod duh išče pot in je predstavljala zaključek niza pobud ob jubileju, so se poleg sedanjih dijakov udeležili tudi predstavniki prve generacije »klasikov«, prisotne pa je nagovorila publicistka Vida Valenčič, sama bivša dijakinja klasičnega liceja, ki je med drugim poudarila pomen klasične izobrazbe pri preprečevanju manipulacije s človekom.

Na 5. strani

Po ljubljanski danes goriška izvedba prireditve Brez mej

Na 2. strani

Pred hujšo krizo je Goriško obvarovala tržiška ladjedelnica

Na 10. strani

Na Goriškem SS in Demokratska stranka brez dogovora

Na 10. strani

V Novi Gorici o EU, povojnih pobjojih, Hrvaški in recesiji

Na 12. strani

LONDON - Zasedanje finančnih ministrov pred vrhom G20

Zgladitev razhajanj in zavezost prizadevanjem za gospodarsko oživitev

LONDON - Skupina industrijsko najrazvitejših držav in hitro rastučih gospodarstev (G20) ima pred aprilskim vrhom jasno usmeritev in bo sprejela vse ukrepe, potrebne za obnovo svetovnega gospodarstva. V skupni izjavi ob koncu dvodnevnega zasedanja so se ministri zavezali, da bodo ohranili ekspanzivne monetarne politike z zniževanjem obrestnih mer, in se strinjali, da je ključna prioritetna obnoviti kreditno dejavnost bank s podporo pri zagotavljanju likvidnosti, z rekapitalizacijo in odpravo slabih naložb. Nujno je tudi znatno povečanje sredstev Mednarodnega denarnega sklada (IMF) za kreditiranje držav v finančnih težavah.

Na 31. strani

Skupaj za sončno prihodnost. Zdaj.

Termični in fotovoltačni solarni sistemi.

P.R. elettronica
Ul. IX Agosto – Gorica
gsm: 3395935801 / tel. 0481 547424
pr.elettronica@libero.it

Sonnenwerk
www.sonnenwerk.it
info@sonnenwerk.it

BREZ MEJ - Skupna prireditev kulturnih organizacij zamejskih Slovencev in JSKD

Predsinočnjim v Ljubljani, danes popoldne pa v Gorici

Potovanje od reke Rabe do Jadranskega morja skozi besedo, pesem in melodijo

LJUBLJANA, GORICA - Letošnja druga skupna prireditev kulturnih organizacij zamejskih Slovencev iz Italije, Avstrije in Madžarske ter Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti z naslovom Brez mej je predsinočnjim stekla v Jakopičevi dvorani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v Ljubljani ob ne ravno navdušujoči udeležbi krajevnega občinstva. Poleg predstavnikov omenjenih kulturnih organizacij in JSKD se je prireditev udeležil tudi italijanski veleposlanik v Sloveniji Alessandro Pietromarchi.

Prireditev Brez mej pa bo danes doživelja svojo zamejsko uprizoritev v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici ob 17. uri. Vezna nit med elementi raznih pokrajin je potovanje od reke Rabe do našega morja skozi besedo, pesem in melodijo. Skozi pokrajine nas vodita večji krmili recitatorjev Roberta Cotiča iz Gorice in Mihiha Kristofa iz Celovca. Scenarij in režijo je podpisala Alenka Hain, po besedah katere »želi letošnja prireditev pesmi Porabja, avstrijske Koroške, Trsta, Gorice in Benetke povezati v nekoliko lahkonotejšo, a zato nič manj izpovedno celoto.«

Glasbeni del sestoji iz samospovov avtorja Janeza Gregoriča na besedila Mikija Roša, Janija Oswalda, Milke Hartmanove, Maje Handerlap, Fabjana Hafnerja in Gustava Januša v izvedbi sopranistke Sonje Koschier in baritonista Sama Lampičhlerja, ki ju bo avtor spremjal s kitaro. V nadaljevanju se predstavi poezija tržaške pesnice Majde Artač Šturmam in pesnika Miroslava Koštue, Goričana Jurija Paljka, Rezjanke Silvane Paletti in Benečanke Marine Cernetig, ki so jo prav za to priložnost uglasbili skladatelji Aljoša Tavčar, Patrick Quaggiati, Iztok Cergol in Davide Clodig. Skladbe izvaja Dekliška vokalna skupina Bodeča neža z Vrh sv. Mihaela pod vodstvom dirigentke Mateje Černic ob glasbeni spremļavi Nomos ensemble in kitarista.

V govornem delu pa bodo poleg vabilna na obisk Porabja izpod peresa Mikija Roša predstavili dva ustvarjalca, ki jima je skupni bolj zbadljiv pogled na svet in slovenstvo, Celovčana Janija Oswaldu in Tržačana Marka Kravosa, katerih navidezno zabavljalske pesmi so pravzaprav poseben pogled tistih, ki jim slovenska beseda v javnosti ni bila nikoli povsem dana.

Pobudo Brez mej prirejajo Zveza Slovencev na Madžarskem iz Monoštra, Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna turna zveza iz Celovca, Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Slovenska prosveta iz Trsta in Javni sklad RS za kulturne dejavnosti iz Ljubljane.

Prireditev je
sooblikovala tudi
Dekliška vokalna
skupina Bodeča
neža z Vrh sv.
Mihaela z
ansamblom
Nomos

BOBO

LJUBLJANA - Podatki o uporabljanju spletnih skupnosti

Facebook prednjači

Večina članov slovenskih spletnih skupnosti je mlajših od 24 let

JUBBLJANA - Spletne skupnosti uporablja 35 odstotkov slovenskih uporabnikov spletne, kažejo izsledki raziskave o uporabi spletnih skupnosti med slovenskimi uporabniki interneta, ki jo je ljubljanski ponudnik medijskih in tehnoloških rešitev za spletne oglaševanje Ipmo opravil skupaj z raziskovalno družbo Valicon. Največjo prepoznavnost med slovenskimi uporabniki interneta ima Facebook, saj ga poзна kar 82 odstotkov vprašanih. Na drugem mestu je slovenska skupnost Frenidinflirt.com. Pozna jo 75 odstotkov anketirancev. Sledita ji Netlog z 68 odstotno in MySpace z 59 odstotno prepoznavnostjo. Peterico najbolj poznačanih spletnih skupnosti zaključujeta slovenski družabni spletne strani Zmenkarje in Ona-on.com. Obe pozna 53 odstotkov slovenskih uporabnikov interneta.

Raziskava je podala tudi ocene števila članov posamezne spletne skupnosti. V vsaj eno je včlanjenih, kot ome

Po številu dnevnih obiskov vodi

Facebook, ki ga dnevno obišče 74 odstotkov članov (22 odstotkov članov je vpisanih ves čas, ko imajo vklopljen računalnik). Člani Facebooka imajo v svojem omrežju v povprečju 57 kontaktov, povprečen obisk članskih strani pa traja 24 minut. Največjo domačo spletne skupnost Mojvideo.com vsak dan ali pogosteje obiskuje 67 odstotkov članov (28 odstotkov jih je vpisanih ves čas, ko imajo vklopljen računalnik), povprečen obisk traja 38 minut, vsak uporabnik pa ima v povprečju 36 stikov.

Večina članov slovenskih spletnih skupnosti je mlajših od 24 let. Med njimi prevladujejo dijaki in študentje, med osnovnošolci je stopnja uporabe nekoliko nižja. V spletne skupnosti je včlanjenih nekoliko več žensk (54 odstotkov) kot moških (46 odstotkov).

Raziskava o uporabi spletnih skupnosti med uporabniki interneta v Sloveniji je bila izvedena januarja letos s spletno anketo, na katero je odgovorilo 1168 uporabnikov interneta. (STA)

ŠMARJE PRI SEŽANI - Društvo Kras S.O.S. je v sodelovanju s sežansko Kmetijsko svetovalno službo novogoriškega Kmetijsko gozdarskega zavoda in Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa izpeljalo že tretje tradicionalno ocenjevanje vin. Na lokalno ocenjevanje, ki se je odvijalo v piceriji Skala v Šmarjah pri Sežani, je prispeло 7 vzorcev belih vin, in 22 vzorcev rdečih vin oz. teranov, ki so jih prispevali vinogradniki in vinarji iz Šmarje pri Sežani, Sežane in Dan pri Sežani.

Vina so ocenjevali udeleženci sami in strokovna komisija, v katero so pritegnili tudi strokovnjaka iz Trsta in sicer agronomo Vilija Mikaca. Sicer sta bila v komisiji še specjalisti za vinogradništvo pri sežanski KSS Majda Brdnik in vodja sežanske kleti Vinakras Tomaž Škerlj. Tudi letos so bila ocenjena vina visoke kakovosti, razen nekaterih vzorcev z napakami oz. boleznimi, ki naj bi jih vinarji čimprej odpravili. »Tudi bela vina sodijo v deželnini in kakovostni razred. Glavnino pa so predstavljali terani, ki so se izkazali po lepi bar-

**Ekstradikcija Maročana,
obdolženega dvojnega
umora, bo 19. marca**

TREVISO - Slovenska policija bo v četrtek, 19. marca, agentom kvesture iz Trevisa predala Maročana Fahda Bouichouja, obdolženega, da je 24. februarja do smrti zabodel svojo nekdanjo partnerko Elisabetto Leder in njuno manj kot dve leti staro hčerko Arianno. Maročan je od dne, ko ga je slovenska policija prijela na cesti pri Kozini, priprt v koprskem zaporu, od koder ga bodo v četrtek zjutraj prepeljali na nekdanji mejni prehod pri Škofjah in ga predali italijanskim varnostnikom. Bouichouja bodo potem odpeljali v enega od zaporov največje varnosti.

»Da je bilo storilca dvojnega umora mogoče ne samo ujeti, ampak tudi predati italijanski pravici, gre zasluha izjemnemu mednarodnemu sodelovanju, ki ga je izvedla državna policija s koordinacijo centralne direkcije kriminalistične policije,« je novico komentiral kvestor v Trevisu Carmine Damiano.

**Številna dela na avtocesti
med Trstom in Benetkami**

TRST - Ta konec tedna je na avtocesti A4 Trst-Benetke vrsta delovišč, na katere morajo biti vozniki posebno pozorni. V bližini avtocestnega izvaza S. Donà di Piave je včeraj in danes na obeh voziščih zaprti vozni pas, medtem ko velja na odseku med Portogruarom in Palmanovo izmenično zaprtje vozneg in prehitevalnega pasu v obeh smereh vožnje. Ponoči je zaprt prehitevalni pas na obeh voziščih na odseku med S. Stino di Livenza in Cessalto, medtem ko je med S. Stinom in Portogruarom prav tako ponoči izmenično zaprti vozni in prehitevalni pas na obeh cestiščih. Danes pa bo na nekaterih delih odsekov med Palmanovo in Vilešem in med Vidmom Jug in razcepom A4-A23 zaprti vozni pas v obeh smereh. Promet bo nadzirala prometna policija.

**Uspešno delo Društva
za zdravje srca**

SEŽANA - Na občnem zboru Društva za zdravje srca in ožilja - Podružnica Kras so konec februarja pregledali opravljeno delo v preteklem letu in se dogovorili za program dela v temeljno letu. Po besedah predsednice društva dr. Ljubislave Škibin dobro sodelujejo s sorodnimi društvami, kot so Klub Kraški dren in Društvo diabetikov, s katerimi so tudi lani pripravili že 14. tradicionalno kulturno umetniško in zdravstveno vzgojno prireditve Za zdrava srca Krasa, ki jo vedno obiše veliko število ljubiteljev zdravega načina življenja. (OK)

ŠMARJE PRI SEŽANI - Tradicionalno ocenjevanje krajevnih vin v priredbi Društva vinogradnikov

Kraška vina dobre kakovosti

Glavnino so predstavljali terani, nekaj pa je bilo tudi belih vzorcev - Priznanja zmagovalcem - Iz leta v leto boljša vina prispevajo k promociji Krasa

Ob koncu
ocenjevanja so
bili udeleženci
vidno zadovoljni

OK

vi, cvetlici in sadnosti. Namen ocenjevanja je v izobraževanju in odpravljanju napak. Vinogradniki in vinarji so tudi pridni kletarji, ki vsako leto pridelajo vedno boljša vina, kar pomeni tudi promocijo Krasa. Lokalna ocenjevanja potekajo po raznih vseh Krasa, osrednje ocenjevanje in razglasitev rezultatov pa je v okviru Praznika terana in pršuta v Dutovljah sredi avgusta, «je poudarila Brdnikova.

Predsednik Društva S.O.S. Davorin Kočevar je zmagovalcem podelil lično izdelana priznanja. Med terani je zmagal Robert Ukmar pred Klavdijem Čokljem (oba iz Šmarje), 3. pa je bil Stojan Miklavec (Dan). Med belimi vini je slavilo vino Vincenca Rupnika pred vinom Roberta Ukmarja (oba Šmarje), 3. pa je bil Rajko Hreščak (Sežana).

Najboljši trije v vsaki kategoriji so prejeli lična priznanja, vsak udeleženec pa poslikane steklenice in kozarce, ki jih je priševal domaćin Sergio Berce iz Šmarje iz podjetja Sloembal.

Olga Knez

ODERZO - Predstavitev pravilnika za poimenovanje penine po kraju v tržaški pokrajini

Doc Prosecco da, ampak tudi posegi za tržaške vinogradnike

Na javnem zaslišanju govorila tudi predsednik KZ Fabec in predsednik Konzorcija vin Kras Bole

ODERZO - Kakih 300 predstavnikov pridelovalcev vina Prosecco iz Veneza in Furlanije-julijske krajine, zastopnikov ministrstva za kmetijstvo in funkcionarje deželnih kmetijskih odborništv ob sedmih deželih se je udeležilo javnega zasljanja ob predstavitvi pravilnika za ustavitev vina z zaščitenim poreklom, poimenovanem po vasi v tržaški pokrajini. Med udeleženci so bili tudi predstavniki Kmečke zveze in Konzorcija vin z zaščitenim poreklom Kras, saj so pri zadavi ne posredno zainteresirani. Kajti: če hoče pridobiti penina Prosecco zaščitno znamko, jo lahko pridobi le, če se poveže z geografskim krajem, Prosekom. Pri tem pa bi morali imeti svoje koristi tudi domači pridelovalci. To zahtevo so tržaški pridelovalci vino iznesli že ta teden na srčanju s predstavnikom ministrstva za kmetijstvo Giuseppejem Nezzom, ki se je tudi udeležil včerajnjega javnega zasljanja.

Na njem so javno predstavili pravilnik za poimenovanje penine Prosecco. Se stavlja ga osem členov. Pobudniki so jih jano prebrali, ob tem se je razvila razprava, ni bilo pa predstavljenih kakih popravkov pa tudi kakih zahtev po morebitnih spremembah ni bilo. Pomeni, da je bilo opravljeno temeljito predhodno delo, ob predstavitvi je bil pravilnik dejansko nekakšno »izvršeno dejstvo«, ki ga je bilo treba predstaviti in odobriti.

Na predstavitvi sta posegla tudi predsednik Kmečke zveze Franc Fabec in predsednik Konzorcija vin z zaščitenim poreklom Kras Andrej Bole. Nista pripravila tehničnega poročila, pač pa sta podarila, da podpirata načrt za poimenovanje penine Prosecco po kraju v tržaški pokrajini, in njuni organizaciji ga bosta odobrili šele, ko bo jasen doprinos dežele Furlanije-julijske krajine domaćim pridelovalcem vina. Gre za posege za ureditev brega od Kontovela do Nabrežine, tam, kjer so nekoč obdelovali trte, iz grozdja katerih so pridelovali prosekarja. Poleg tega pa se Kmečka zveza in Konzorcij vin z zaščitenim poreklom Kras zavzemata tudi za boljše obdelovalne možnosti na širšem kraškem področju.

Predsednik Kmečke zveze Franc Fabec je po javnem zasljanju in predstavitvi pravilnika ocenil, da se »nekaj vendarle premika«. Tako ministrski ravnatelj Giuseppe Nezzo kot deželni odbornik za kmetijstvo Claudio Violino sta izrazila pripravljenost za posege v korist tržaškemu vinogradništvu. Pomeni, da jih poimenovanje penine Prosecco zelo zanima. »Mi bomo vsekakor vztrajali do konca,« je potrdil Fabec.

IZOLA Onesnaženje z odpadnim oljem

IZOLA - V Izoli je prišlo do onesnaženja vode z odpadnim oljem. Blizu zbiralnika fekalij na Cankarjevem drevoredu je delavec komunale v petek opoldne opazil oljni madež v kanalu. Policisti so z zbiranjem obvestili ugotovili, da je neznani moški pred dvema dnevoma nekaj odlil v jarek, so danes sporočili s Policijske uprave (PU) Koper. Na kraj dogodka so po navedbah PU Koper takoj prišli delavci komunale in gasilci, ki so jašek očistili, tako, da olje ni prišlo do morja.

Na morju onesnaženja niso opazili, saj so pred tem pravočasno s čepom zaprli maščobne lovilice v ladjevnici, so pojasnili na upravi za zaščito in reševanje. Delavci gospodarske družbe Papigal iz Ilirske Bistrike so prečrpalokolikokrat 4000 do 6000 litrov odpadnega olja. S sanacijo bodo nadleževali tudi v naslednjih dneh, saj bo potrebno razmasti vse naoljene celi, so še sporočili z uprave za zaščito in reševanje.

Poseg predsednika Kmečke zveze Franca Fabca na javnem zasljanju s predstavitvijo pravilnika za poimenovanje vina Prosecco v Oderzu

PORDENON - Predstavili letošnjo kulinarično manifestacijo

Najboljši za »Asparagus«

V vrh gastronomiske ponudbe iz špargljev tudi gostilna Devetak z Vrha

Maj je mesec špargljev tudi za našo deželo, gurmani bodo lahko prišli na svoj račun. Na fotografiji drugi z desne Avguštin Devetak z Vrha

PORDENON - V kraju San Quirino pri Pordenonu so predstavili letošnjo izdajo kulinarične manifestacije Asparagus, ki se bo odvijala od 17. aprila do 29. maja. Namen pobude je ovrednotenje furlanske sorte belih špargljev, ki slovijo po kakovosti in za katere je stekel postopek za posebno kategorizacijo stopnje kakovosti IGP.

Srečanja se je udeležil podpredsednik deželnega odbora Luca Ciriani, ki je poudaril pomen kakovosti furlanskih proizvodov nasprotno, posebej pa vina in špargljev, ki izdatno prispevajo k kakovosti ponudbe in privabljajo v deželo vse več tujih turistov, zlasti iz Avstrije in Nemčije.

V kulinarično manifestacijo je vključenih šest priznanih restavracij v naši deželi. Med njimi še posebej slovenskih vin. Filippi je poudaril pomen manifestacije, ki ob promociji kakovosti proizvodov spodbuja tudi kulinarično kreativnost, kar vedno znova dokazujejo imenitni gostinci, ki se je udeležujejo.

Walter Filippi, ki je predstavljal elitno zvezzo »Voivodstvo« (Ducato) furlanskih vin. Filippi je poudaril pomen manifestacije, ki ob promociji kakovosti proizvodov spodbuja tudi kulinarično kreativnost, kar vedno znova dokazujejo imenitni gostinci, ki se je udeležujejo.

kmetija
AZIENDA AGRICOLA
F.Ili GRUDINA
UL. STRADA ALTA 93 . SOVODNJE - GORICA

REJA in PRODAJA
PRAŠIČEV ZA PITANJE in ZA ZAKOL
STROGO SELEKCIJONIRANE PASME

POOBLAŠČENA KMETIJA za DODELITEV
SVINJSKIH STEGEN za PRŠUTE S. DANIELE

OD PONEDELJKA DO PETKA - OD 9.00 DO 12.00
tel. 348 3243679 - 328 7676331

julia viaggi

IZREDNO!
NAMIBIJA
s spremjevalcem iz Italije
od 10. do 26. junija

POLETNI UTRIP
Jezero BARCIS
BIVANJE
od 27. junija do 4. julija

ALTA BADIA
BIVANJE
od 18. do 25. julija
od 25. julija do 1. avgusta
od 29. avgusta do 5. septembra

UL. SAN LAZZARO, 6 - TRST
Tel. 040 367886 - info@juliaviaggi.it
Umrk: pon-pet: 9.00-13.30
in 15.30-19.00 sob: 9.00-12.30

DRUGE PONUDBE:

ENODNEVNI IZLET V LJUBLJANO
ogled razstave Chagall - 28. marec

TURIN IN KRALJEVE REZIDENCE SAVOJCEV 10.-13. april

TERME OLIMIA
bivanje od 11. do 13. aprila

SALZBURG, HELLBRUNN in RUDNIK SOLI
25.-26. april

MÜNCHEN
Iepi bavarški "Hollywood" 1.-3. maj

ETRURIA in Isola del Giglio
1.-4. maj

Nocoj v TV oddaji Mikser etno-roker Rudi Bučar

TRST - Nocoj, v nedeljo, 15. marca, bo ponovno na sporedu TV mesečnik »Mikser« (RAI 3-slovenski program, 20.50). Tokrat bomo spoznali posebnega mladega glasbenika, ki ga označujejo za »istrskega folk-rokerja«, morda ste že uganili, da gre za Rudija Bučarja, iz Izole doma. S samosvojo interpretacijo in modernim aranžmagem tradicionalnih istrskih napevov očara vse generacije, tako da z njim pojeko starci in mladi. Pred kratkim je z Alyo nastopil na letosni EMI 2009, v maju pa ga bo gostil tudi goriški Kulturni dom, v sklopu pobude Komigo 2009.

»Mikser« pa bo kot običajno tudi predstavitev palete različnih tem. Najprej Kras, tokrat v zelo malo poznani luči: kje in kaj so kamnite pastirske hiške, ki so na njem prisotne? Pa še prenova zgodovinskega gradu v zaselku Rubije pri Sovodnjah, ki bo, kot recimo v Provansi ali na Škotskem, postal hotel višje kategorije.

Pa še o zdravilnih učinkih glasbe v družbi nove profesionalne figure: glasbenega terapevta. In pa o veseljveniški ljubezni do lesa, ki jo čuti mizar Boris Gregorič.

Lesene so bile tudi prve smuči in ker je nas je letosnja zima obdarila z obilico snega, se je »Mikser« podal tudi v zibelko slovenskega smučanja: na Bloško planoto.

Prispevke so pripravili Jurij Gruden, Živa Pahor in Vida Valenčič, ki jo tu di vodi. Režijo podpisuje Katerina Citter.

Kot rečeno bo »Mikser« na sporednu nocoj, v nedeljo, 15. marca okrog 20.50 ter v ponovitvi v četrtek, 19. marca ob istem času.

Arhiviranje postopka v zvezi z Eluano Englarom

Videmski sodnik za predhodne preiskave Paolo Lauteri je odredil arhiviranje postopka proti anestezistu Amatu De Monteju, bolničarki Cinzia Gori, novinarki Marinelli Chirico in fotografu Francescu Bruniju, do katerih je bila sprožena preiskava zaradi fotografiranja Luane Englaro v videmski kliniki La Quiete.

Literarni večer društva Zlati čoln

SEŽANA - Literarno društvo Zlati čoln iz Sežane vabi že na 12. tradicionalni literarni večer, ki je vsako leto na predvečer rojstnega dne Srečka Kosovelja. Tudi tokrat bo v torek, 17. marca, ob 18. uri, v Kosovelovi sobi (v stavbi Ljudske univerze). Svojo založniško in prireditveno dejavnost ter knjigo The golden boat s prevodi pesmi Srečka Kosovela v angleščino bo predstavilo Kulturno društvo Vilenica Sežana z urednikom Aleksandrom Persoljo. Poseben literarni gost večera bo Bert Pribac, istrski pesnik in prevajalec Srečkove poezije. Z doživetim pevskim nastopom bo večer polepšal Aleš Hadalin. Večer bo vodila Magdalena Svetina Terčon. (OK)

VSEDRŽAVNA KONFERENCA - Fini: Pravica do uživanja mamil ne obstaja

Po konferenci o mamilih protest po mestnih ulicah

Giovanardi napoveduje nove tabele z znižanjem dovoljene količine posesti drog

Trst je včeraj pokazal dve nasprotujočih si plati odnosa do vprašanja mamil. Uradno, institucionalno, predvsem represivno, ki je izhajala iz besed predsednika poslanske zbornice Gianfranca Finija in podtajnika Carla Giovanardija ob koncu vsedržavne konference o mamilih, in drugo, neuradno, ki so ga nakazali udeleženci manifestacije po mestnih ulicah proti represivnim ukrepom zoper uživalce mamil in za liberalizacijo drog.

Zadnji dan 5. vsedržavne konference o mamilih sta se na odru priredite na Pomorski postaji pojavila oba podpisnika zakona za preprečevanje mamil, Gianfranco Fini in Carlo Giovanardi. Predsednik poslanske zbornice je v svojem posegu poudaril, da se ni nikoli kesal podpisa zakona, po katerem je posest mamil nezakonito dejanje. Pravica do uživanja mamil ne obstaja in uživanje mamil povzroča škodo posamezniku in skupnosti, je zatrdil. Zato tako Fini kot Giovanardi odločno nasprotujeta legalizaciji drog. Predsednik poslanske zbornice je ponovil, da so proizvodnja, razpečevanje in uživanje drog nezakoniti, pri čemer pa je treba ločiti težo teh kaznivih dejanj. Vsekakor se je treba boriti proti širjenju kulture mamil, ki ni nič drugačega, kot kultura smrti. Fini je vendarle omenil, da represija ni edino sredstvo za zajezitev uživanja mamil. Potrebeni so tudi preventivni prijeti. Zato je podtajnik Giovanardi napovedal ponovno uvedbo takoj imenovanega sklada za boj proti narkomaniji: del prispevkov za zdravstvo naj bi uporabili v ta namen, seveda če bo to dovolilo ustavno sodišče. Giovanardi je vsekakor napovedal možnost »posodobitve« tabel o dovoljeni količini mamil. Te količine bo treba znižati, je ocenil.

Po koncu vsedržavne konference o mamilih se je po mestnih ulicah začela protestna manifestacija. Priredili so jo organizatorji tako imenovane proti-konference o mamilih, ki je v teh dneh potekala nekaj sto metrov stran od Pomorske postaje, v gledališču Miela. Kajih 500 protestnikov, predvsem mladih, pripadnikov socialnih centrov in socialnih operaterjev iz Trsta in tudi iz drugih italijanskih mest, je krenilo po mestnih ulicah najprej do Trga Oberdan, nato do

Desno: poseg predsednika poslanske zbornice Gianfranca Finija na vsedržavni konferenci o mamilih; spodaj: protest po mestnih ulicah

KROMA

zapora v Ul. Coroneo. Nosili so transparente v prid tako imenovane zavestne legalizaciji drog, spred vse predvsem glasba. Med njimi je bil tudi don Andrea Galia, vodja centra iz Genove, ki se zavzema za odgovoren, predvsem pa za nerepresiven odnos do uživalcev mamil.

Po vsedržavni konferenci so predstavniki radikalcev ocenili, da je to bil »pravi polom« in da naj bi tržaška bila sploh »najslabša tovrstna pobuda doslej«, ker na konferenci ni bilo razprave o možnostih zavestne legalizacije takoj imenovanih lahljih mamil in zdravljenja uživalcev mamil z metadonom, temveč je bil

govor le o nekakšni »kristoterapiji«.

Oglasil se je tudi evropski parlamentar Vittorio Agnoletto. Po njegovem mnenju je zadnji dan vsedržavne konference o mamilih pokazal njegov pravi obraz: ko se govoril o mamilih, poznata sedanja vlada in Giovanardi še posebej edinole jezik represije, je ocenil.

BAZOVICA - Na nekdanjem mejnem prehodu

Protest mladih desničarjev

Po dogodku pred nekaj tedni v Lokvi transparent proti Sloveniji, »državi z omejeno svobodo«

Skupina kakih desetih pripadnikov mladinske organizacije Nacionalnega zavezništva Azione giovani s pokrajinskim svetnikom Arturom Governo na čelu je včeraj popoldne na nekdanjem mejnem prehodu pri Bazovici razpela transparent z napisom Attenzione, paese a libertà limitata (Pozor, država z omejeno svobodo). »Na ta način smo hoteli protestirati proti dogodku pri Lokvi, kjer Istranom ni bilo omogočeno, da bi se poklonili žrtvam v tamkajšnji faji«, je povedal udeleženec Francesco Clun. Po njegovem mnenju se je kar veliko ljudi zazrilo v transparent in ga odobravalo, medtem ko so nekateri izrazili svoje nasprotovanje.

To je bila druga manifestacija skupine Azione giovani po protestu pred sedežem slovenskega generalnega konzulata v Trstu, v prihodnjih tednih pa mladi Nacionalnega zavezništva napovedujejo še druge podobne akcije.

REPENTABOR

Marko Pisani županski kandidat

MARKO PISANI

Dosedanji podžupan Marko Pisani je županski kandidat liste Skupaj za Repentabor na bližnjih upravnih volitvah v repentabrski občini. Tako so se odločili na četrtekovem srečanju občinskih svetnikov in so-mišljenikov liste Skupaj za Repentabor v Bubničevem domu.

Prisotni so najprej ugotovili, da se je sodelovanje z Napredno listo v petih letih skupnega upravljanja obrestovalo. Sodelovanje je temeljilo na sporazumu, po katerem je, kot znano, izvoljeni župan imenoval za podžupana kandidata druge liste. Tako je Aleksij Križman imenoval Marka Pisanija za podžupana. S skupnim upravljanjem je tako Občina dosegla pomembne rezultate.

Navzoči so ugotovili, da je Marko Pisani uspešno opravil svojo nalogu in vesko resno sledil občinskim problematikam. Soglasno so sklenili, da je Marko Pisani najprimernejša oseba za župansko kandidaturo, tudi zaradi bogate upravne izkušnje, ki si jo je nabral v teh petih letih. Pomembno bo, da se bodo v naslednji mandatni dobi uresničili razni projekti (varianca k regulacijskemu načrtu, ločeno zbiranje odpadkov, ureditev nogometnega igrišča, pokrajinski muzej, ureditev repenskega placa). Zato je potrebna dinamična in sposobna občinska uprava, ki jo mora voditi ustrezna osebnost. Prisotni so soglasno sklenili, da je to najbolj primeren Marko Pisani, ki je kandidaturo sprejel in se zahvalil za zaupanje. Potrjena je bila tudi želja, da se ponovi sporazum med obema listama v dobrobit celotne Občine Repentabor.

Pošta je rožnate barve

V tržaški pokrajini kar 67 odstotkov poštnih uradov, ki jih je skupaj 35, vodijo ženske, medtem ko v državnem povprečju ta delež znaša 59 odstotkov. V družbi Poste Italiane je zaposleno približno 79 tisoč žensk, ki imajo tako 52-odstotni delež vseh zaposlenih, vodstvene položaje pa zaseda prično polovica žensk. To so številke, ki pričajo, da je poštno podjetje eno najbolj »feminiliziranih« v Italiji.

Postne večernice v stolnici

Danes ob 18. uri bodo v stolnici sv. Justa tretje Postne večernice, na katereh bosta nastopila sopranička Eleonora Matijasič, pevka Cappelle Civice, in glavni organist stolnice Roberto Brisotto. Na programu so skladbe Johanna Brahmsa in Antonina Dvoržaka. Koncert bo trajal približno 45 minut, vstop pa je prost.

Prenova Poštnega muzeja

Zaradi prenove poštne palače bo poštni muzej od danes do nadaljnega ob nedeljah zaprt, od ponedeljka do sobote pa bo mogoč normalen ogled od 9. do 13. ure.

JUBILEJ - Na Stadionu 1. maj proslava šestdesetletnice klasične gimnazije

S človekom s klasično izobrazbo se ne more kar tako manipulirati

Prisrčen kulturni spored - Slavnostni govor Vide Valenčič - Prisotni člani prve generacije »klasikov«

Nekdanje (na lev) in sedanje dijake (na desni) je nagovorila slavnostna govornica Vida Valenčič (zgoraj)

KROMA

Humanistična izobrazba in učenje jezikov, kot sta latinsčina in stara grščina, nista izguba časa, ampak omogočata človeku odkrivanje antičnega sveta, skozi katerga pelje bližnjica v Evropo, obenem pa te taka izobrazba sili, da si postavlja nešteto vprašanj in da tako postane odpornejši na manipulacije. To sporočilo izhaja iz včerajšnje proslave šestdesetletnice obstoja slovenske klasične gimnazije v Trstu, ki je v malo telovadnicu Stadiona 1. maj privabila množico dijakov Liceja Frančeta Prešerna, pa tudi nekatere predstavnike prve generacije tržaških slovenskih »klasikov« in druge goste.

Če sta proslavi ob štiridesetletnici in petdesetletnici »klasične« potekali v tržaškem Kulturnem domu, je bila včerajšnja, ki je bila tudi združena z praznovanjem dneva slovenske kulture, bolj »komorna«, a zato nič manj slovesna (z uvodnim predvajanjem Zdravljice) in prisrčna, z njo pa se je zaključil niz pobud ob pomembnem jubileu. Že novembra lani so namreč na šoli gostili dijake prve generacije klasične gimnazije, nato je bil pripravljen tudi vprašalnik, namenjen pripadnikom različnih generacij in tudi današnjim »klasikom«, ki so se pred kratkim udeležili tudi tradicionalnega izleta v Grčijo.

Pisalo se je leto 1948, ko je prva generacija dijakov klasične gimnazije sedla v klopi nove šole, ki so ji italijanski krogi trdovratno nasprotovali, češ da Slovenci kot okoliški kmečki prebivalci lahko posljejo svoje otroke kvečjemu na učiteljišče ali v semenišče. Pri tem pa niso uspeli, »klasična« je zaživelala, se utrdila in do danes dala slovenski narodni skupnosti na Tržaškem 531 maturantov.

Klasična gimnazija pa ni nudila samo prepotrebne višješolske izobrazbe v slovenskem jeziku, ampak tudi nekaj drugega. To drugo je orisala slavnostna govornica, nekdanja dijakinja »klasične«, danes pa publicistka in televizijska voditeljica Vida Valenčič. V dijaških letih se je skupaj s sošoljkami tudi sama spraševala o smiselnosti učenja latinskega in starogrškega jezika, tako kot se je v poznejših letih, ko se je nahajala v Walesu, spraševala o smiselnosti učenja valižančine, jezika, ki ga govori le 700.000 ljudi. Skozi učenje jezika pa je prišla v stik z nekim svetom, kulturnim bogastvom, zgodovino, glasbeno tradicijo, predvsem pa z dušo oseb, s katerimi je živila. Odnos do antike je sličen, je dejala Valenčičeva, saj je skozi nekaj, kar je bilo v njenih očeh in tudi v konkretni realnosti nepraktično oz. le posredno kritično, odkrila nek kulturni svet, ki jo je kot osebo izjemno zaznamoval in opogumil, da si je zastavljala vprašanja: »Nekje sem prebral, da je s »Fachidioti«, torej osebam, ki se izven svoje stroge specifične strophe zelo težko znajdejo, najlaže manipulirati. No, če lahko obstaja nek zagovor klasične izobrazbe in nasprošno humanistične, potem je to ta, da te tovrstna izobrazba izuri ravno v obratnem: postavlja si na tone vprašanj, odkrivaš misli, ki so gna-je največje misle človeštva, odkrivaš stra-

sti, dobro in slabo, razvratnost in mistiko, božje in najbolj človeško. In zaradi tega postaneš tudi oseba, ki se jo da veliko težje manipulirati. Ker si bo neutrudno postavljala vprašanja o tem, na kar jo skušaš spevati, «je dejala govornica.

Ni je proslave brez kulturnega programa: za slednjega so poskrbeli dijaki, ki so pod mentorstvom profesoric Lidije Ru-

pel in Slave Starc uprizorili kratko zgodovinsko potovanje od začetkov klasične gimnazije v Ulici Starega lazaretu do selitve v novo stavbo na Vrdelski cesti pri Sv. Ivanu in do današnjih dni. Iz roda v rod ih ješča pot, je bilo naslov sporedu, v katerem so se prepletali hudomušni prizori, beseda antičnih avtorjev, Alojza Rebula, Saše Martelanca in zbornika Liber me-

morialis ter glasba z nastopom dua Dario Viviani-Lara Puntar in Mešanega mla- dinskega pevskega zborja Trst pod vodstvom Aleksandre Pertot. Proslava, za režijo katere je poskrbela Lara Gulič, je vsebovala tudi slovesnejši trenutek z izročitvijo priznanj, ki so jih na decembrski prireditvi Šport in mediji v Ljubljani prejeli nekdanji gimnaziji (sicer realne gimna-

zije) Rudi Pahor, Pino Rudež in Boris Vi- tez (o tem je spregovoril Saša Rudolf), spominska priznanja pa so prejeli tudi prisotni predstavniki prve generacije »klasikov«. Šola je prejela tudi krajšo pisno čestitko: ob jubileju ji je namreč voščil predsednik komisije slovenskega parlamenta za Slo- venice v zamejstvu in po svetu Miro Petek.

Ivan Žerjal

CERKEV - Izsledki raziskave o vernosti mladih Tržačanov

Vera za zdaj ni prioriteta

Raziskava Družbeno-verskega observatorija Triveneta je obsegala šeststo mladih med 18. in 29. letom - Četrtekova predstavitev publikacije

Pri mladih Tržačanih je odstotek tistih, ki izjavljajo, da ne pripadajo nobeni veri, višji kot drugod po Italiji, a to ne kaže na zavračanje oz. zaprtost pred verom, ampak na pluralnost in na dejstvo, da verska dimenzija za mnoge mlade ni (še) tako pomembna, da bi se z njo ukvarjali. Na to kaže raziskava, ki jo je Družbeno-verski observatorij Triveneta po na- ročilu tržaške škofije opravil med šeststo mladimi Tržačani med 18. in 29. letom in ki je pred kratkim izšla v publikaciji z naslovom Verovanje in stand-byju, pred- stavili pa so jo v četrtek v prostorih tržaške univerze ob udeležbi predsednika ob- servatorija Alessandra Castegnara in tržaškega škofa Evgena Ravignani, s katerima se je pogovarjal odgovorni urednik dnevnika Il Piccolo Paolo Possamai.

Avtorji raziskave so v poštov vzel štiri dimenzije vernosti mladih: verovanje, prakticiranje, versko izkušnjo (oz. duhovno, saj izraz »verski« vsaj sprva ne ugaja preveč) in občutek pripadnosti do- ločeni veri oz. Cerkvi. Pri tem so ugotovili, da kar 35 odstotkov anketirancev izjavlja, da ne pripada nobeni veri, kar je veliko več kot drugod po Italiji oz. v Benetkah in Pordenonu, s katerima so raziskovalci primerjali tržaške podatke. V Trstu je med mladimi prisotna neka plu- ralnost, ki jo drugod, kjer se ljude kljub vsemu izjavljajo za katoličane, najde znotraj Cerkve, tu pa je zunaj nje. Ven- dar ne gre za zavračanje vere, kot za to, da za mlade zaenkrat slednja ni nekaj prvenstvenega. Tu je po Castegnarovih besedah Trst znanlec novega obdobja tudi za preostalo Italijo, saj se odnos do vere in Cerkve spreminja.

Podatki, ki izhajajo iz raziskave, ni- so presenetili škofa Ravignani, ki vidi v njih potrditev določenega stanja: Trst je namreč »zdravo laično mesto«, ki pa ni sovražno razpoloženo do vere, zato se je treba s to laično kulturo soočati. Tu je zelo pomemben pristop, saj mora kristjan posredovati sporocilo vere vedno ob spoštovanju drugega in njegove svobo- de. Mladi Tržačani so zelo svobodni in to je treba upoštevati, potrebujejo pa tudi skupnost in se lahko odločijo, da sprejmejo krščansko sporocilo. (iz)

Alessandro Castegnaro (levo) in škof Evgen Ravignani na četrtekovi predstavitev raziskave

KROMA

GROČANA - SKD Krasno polje v sodelovanju s Kmečko zvezo

Kmetijske dejavnosti možne, vendar s sodobnimi pristopi

SKD Krasno polje je v sodelovanju z Kmečko zvezo priredilo v četrtek, 5. marca, v srenjski hiši v Gročani informativni sestanek o možnostih razvoja krajevnega kme- tijstva. Gosta večera sta bila pred- sednik Kmečke Zveze in LAS Krasa Franc Fabec in tajnik Kmečke Zveze Edi Bukavec, ki sta spregovorili o vizijah in možnostih kme- tijskih dejavnosti na območju Krasa.

Prebivalstvo Gročane, Peska in Drage se je namreč v povojnem času intenzivno ukvarjalo z živino- reje in obdelovanjem zemlje, nato

pa so se družbeno-ekonomske raz- mere spremenile, tako da se je ve- čina zaposlila na drugih področjih. Franc Fabec je poudaril, da je vse- kakor vredno razmišljati o ponov- nem vračanju h kmetijskim dejav- nostim s sodobnimi pristopi, ki se razlikujejo od tistih, ki so bili zna- cilni za starejšo generacijo. Kmetij- stoje je potreben povezati s kulturno in naravno dediščino kraškega teritorija in njegovimi specifikami ter integrirano razvijati kmetijske in turistične dejavnosti.

Edi Bukavec je nato spregovo- ri o možnosti nadaljnega sodelovanja med SKD Krasno polje in Kmečko zvezo ter LAS Kras. (Za-

področju kmetijstva ter izpostavl prednosti in težave. Temo večera je povezel z razvojem Naravnega rezervata Glinščice, ki vključuje tudi območje vasi Gročana, Pesek in Draga. Ob tem so udeleženci večera tudi navedli težave, ki jih krajevno prebivalstvo ima zaradi uvedbe rezervata. Udeleženci so nato še izpostavili hude nevšečnosti, ki jih na krajevnih kmečkih površinah povzročajo merjasci. Ob koncu je sku- paj s predstavniki društva stekel še pogovor o možnosti nadaljnega sodelovanja med SKD Krasno polje in Kmečko zvezo ter LAS Kras. (Za-

BEKA, BOTAČ - Prihodnjo nedeljo tradicionalni pohod

Spet ob odprti meji čeprav je ni več ...

Letos tudi pot do nekdanje partizanske bolnišnice BK1

Pohod ob odprti meji je še vedno priljubljen, tudi ko meje ni več. Na fotografiji: pohod pred nekaj leti

KROMA

Zupan občine Hrpelje-Kozina, Zvonko Benčič-Midre, in županja občine Dolina, Fulvia Premolin, nadaljujeta prijateljske odnose tudi v novem času in po lanskih izkušnjah sodeč se tudi ljudje v tem prostoru še vedno radi odzivajo in tkoje prijateljske vezi. Pobudo, ki sta jo leta 1981 pričela takratna župana Boris Bernetič in Edvin Švab, že tradicionalno obeležuje pohod ter srečanje v Botaču in na Beki s kulturnim programom.

Takrat so bili razlogi hrepenenje in tudi kljubovanje, saj so vendar ti kraji med seboj od nekdaj prepleteni, povezujejo jih naravne lepote rezervata doline Glinščice, ki ga upravlja sama občina. Ta prostor je bil od nekdaj tesno povezan. Danes je hrepenenje našlo svoj pristan, strahu v očeh ni več in človek svobodno diha, ko hodi po teh kraških poteh. Marsikdo se bo na odprto mejo v novem času podal ravno v spomin na tiste začetke. V spomin in iz spoštovanja.

Vrednota Odprte meje med Slovenijo in Italijo se je rodila iz ljudi in potrebe po medsebojnem povezovanju. To idejo želita župan Zvonko Benčič Midre in županja Fulvia Premolin širiti naprej tudi danes. Praznovanje odprte meje je pomemben običaj, tako za obujanje spominov iz nekdajnih časov, kot tudi za praznovanje nove odprte stvarnosti in integracije med obema sosednjima območjem.

Pobuda se bo odvijala v naravnem rezervatu doline Glinščice. Skupinski pohod se bo začel v soboto, 21.3., ob 9. uri na Beki, iz Boljunca, ob 10. uri. Prvo

srečanje bo ob 11.30 v Botaču, udeleženci se bodo srečali ob starem mejnem prehodu. Tam bo pozdrav župana spremljal Pihalni orkester Breg. Občina Dolina, ki tudi upravlja naravni rezervat doline Glinščice namerava pobudo popestriti s posebnim poštnim žigom.

Sledil bo vzpon na Beko po drugi strani, da bo pot krožna. Srečanje ob 14. uri bosta popestrila Okteta Škofije in Brkinska godba 2000. Za urejenost poti bodo poskrbela društvo ŠKTD Zveza Ocizla in prebivalci Beke, društvo pa bo tudi za vse pripravilo toplo malico in čaj.

Letos bo društvo ŠKTD Zveza Ocizla skupaj z domaćini uredilo tudi težko dostopno pot do nekdanje partizanske bolnice BK1. Bolnico so postavili majca leta 1944 po požigu vasi Beka in Ocizla, ko so bile ofenzive Nemcev vedno hujše in je bilo prenašanje ranjencev iz Istre v Brkine težje. Predhodno so že decembra 1943 postavili nekaj šotorov v gozd med Beko in Borštom, tam pa so bile razmere nevzdržne. Konec maja 1944 so borci z veliko pomočjo domaćinov postavili barake na vzpetini, kjer je bil nekdaj tudi star, opuščen kamnolom med Beko in Nasircem. Bolnica je živila v okrilju domaćinov iz Beke in Ocizle. Beške žene so kuhalile, vsak teden v drugi hiši, nosile hrano v bolnico in pošto. Možje so spremljali dogajanje okoli vasi noč in dan. V bolnišnici je bilo 20 postelj in skoraj vedno so bile polne. V drugi polovici avgusta se je nevarnost za odkritje bolnišnice povečala, zaradi česar so ranjence v noči s 1. na 2. september preselili v Brkine.

JUTRI V DSI o novi antologiji Marije Pirjevec

V Društvu slovenskih izobražencev se jutri obeta zanimiv večer ob izidu lepe in bogate antologije *L'altra anima di Trieste*, ki jo je uredila prof. Marija Pirjevec in je pred nedavnim izšla pri založbi Mladika v Trstu. Knjiga o slovenskem Trstu je namenjena predvsem italijanskim, pa tudi slovenskim bralcem, in je zasnovana kot neke vrste monografija tržaškega mesta, sestavljena iz mozaika mnogih pričevanj o njegovih zunanjih in duhovnih podobi skozi stoletja za posredne sodobnosti. Srečanje z urednico obsežne antologije bo priložnost za razčlenitev njene vsebine in za odkritje novega pogleda na stanje slovenske literarne ustvarjalnosti v Trstu. Na srečanju bodo ob prof. Mariji Pirjevec sodelovali tudi prevajalka Martina Clerici, ki je v italijansčino prevedla roman Borisja Pahorja Parnik trobiljni, ki je z naslovom *Qui è proibito parlare* izšel pri rimski založbi Fazi, in pisatelj Rafačko Dolhar. Pogovor pa bo tudi o možnostih in izvivih prevajanja slovenske literature v italijansčino, posebno po odmevih na prevede Borisja Pahorja v italijanskem svetu.

Večer v Peterlinovi dvorani, Donizetjeva 3 v Trstu, se bo začel ob 20.30.

ŠKEDENJ Rože na spominsko obeležje

V torek 10.3.2009 je Odbor za spomenik padlim v NOB iz Škedenja, od Sv. Ane in s Kolonkovca položil šopek rož ob spominski plošči, ki jo je Odbor pred leti postavil na zidu pred škedenjsko cerkvijo v spomin na Giovannino Genzo in Giorgia Bonifacia, ki ju je angloameriška Civilna policija na tem mestu ubila 10. marca 1946, ko sta z drugimi karjani skušala preprečiti, da bi policisti z zvonika cerkve oddstranili slovensko in italijansko trobojnicu z rdečo zvezdo. V času, ko se kot žrtve in mučenike praviloma izpostavlja fašiste in si nekateri izmišljajo vedno nove spominske lokacije te vrste »mučenikov«, se nam zdi poklon škedenjskim žrtvama, ki sta padli ker sta zagovarjali enakopravnost in bratstvo, še posebej pomemben. Za odbor, predsednik

Sandi Volk

INTERVJU - Ana Erra de Guevara Lynch

Za očeta je bil Ernestito ...

Jutri odprtje razstave S ščitom v rokah in pesniško zbirko v nahrbtniku Ernesto Che Guevara (1928-2008)

V knjigi Prezre in pozabljene pesmi, ki jo je napisal Jorge Salamea, je posvetilo očetu, s pomočjo katerega je tudi sin vzljubil poezijo: tista poezija je lahko simbol najinega odnosa ...

Tisti sin je Ernesto Guevara, legendarni »el Che«, posvetilo pa si bo mogoče ogledati na razstavi S ščitom v rokah in pesniško zbirko v nahrbtniku Ernesto Che Guevara (1928-2008), ki jo bodo jutri ob 17.30 odprli na sedežu tržaške univerze v Androni Baciocchi (manjša ulica med Ul. Lazzaretto Vecchio in Ul. Univeritatem). Odprtja se bo udeležila tudi Ana Erra de Guevara Lynch, likovna umetnica, ki je sredi šestdesetih let v Argentini poročila Ernesta Guevara, Chejevega očeta in lep del svojega življenja preživel z njim na Kubi. S hčerkko, zgodovinarjo Mario Victorij, danes skrbí za njegov osebni arhiv.

Z gospo Ano smo se srečali v argentinsko-slovenskem okolju, na tržaškem domu družine Prenz-Kopušar. Cecilia Prenz, ki se je rodila v Beogradu, kamor so se njeni starši zatekli pred argentinsko diktatorjo, poučuje špansko literaturo na tržaški univerzi in je med pobudniki niza Poezija in revolucionarja: ob jutrišnji razstavi in tokovem pogovoru z Ano Erra de Guevara Lynch (ob 10. ur), bodo namreč na oddeku za tuje jezike (Androna Baciocchi) potekali tudi razni seminarji o španski in latinsko-ameriški poeziji; v petek bosta predavalci tudi docenki z ljubljanske univerze Jasmina Markič in Branka Ramšak. Kot podprtje Cecilia, bi niza in razstave ne bilo brez posredovanja študentov, kajti ekonomsko kriza je na tržaški univerzi še kako občutena: vsaka pobuda je prepričevala posameznikov volji in iznajdljivosti ...

Gospa Guevara, kako se je razstava o revolucionarju in poetu Guevari sploh znašla v Trstu?

Razstava je del širšega projekta, ki ga je pripravil Osebni arhiv Ernesto Guevara. To je arhiv mojega moža, v katerem so shranjeni številni dokumenti in fotografije. Ko smo pripravljali razstavo S ščitom v rokah in pesniško zbirko v nahrtniku, nas je na Kubi obiskala korpska novinarka Neva Zajc, istočasno smo se s Cecilio menile, da bi razstavo pripravljale v Trst. Tako je naneslo, da je bila razstava oktobra lani najprej predstavljena v Kopru, nato v Celju in na Reki, ta teden pa v Trstu, nato pa še v Mariboru, Ljubljani in drugih krajih.

Kaj ponuja razstava?

Na ogled so fotografije, pisma, dokumenti mojega moža, ki so vezani na točno določeno obdobje. Med špansko državljansko vojno je bil namreč argentinski dom družine Guevara zatočišče šte-

MILJE - Drevi ob 19. uri

Društvo Slovencev miljske občine prireja Dan kulture

Drevi prireja Društvo Slovencev miljske občine večer, posvečen dnevu slovenske kulture. Prireditev z naslovom Spet te so rodile, se bo pričela ob 19. uri v dvorani Roma na Trgu republike z nastopom mladega harmonikaša Marka Manina in osrednjim govorom Brunom Manin-Spetič, ki je po rodu Miljčanka. Nato bo Marta Košuta predstavila občinstvu knjigo Aho lejto je pasalo in v živo prikazala obred oblačenja škedenjske noše. Trenutek bo pestrel nastop ženske pevske skupine Ivan Grbec iz Škedenja pod vodstvom Marijetke Popovske.

Marco Manin je klub svoji mladosti dosegel že številne glasbene uspehe. Najbolj se je izkazal v igranju diatonične harmonike. Z njim je spremjal že nekatere priznane izvajalce kot so Denis Novato in Alpški kvintet, se odlično uvrstil na marsikater tekmovanju tako doma kot v tujini. Marta Košuta je po rodu Kontovel-

ka, pomemben del svojega življenskega dela pa je posvetila raziskovanju škedenjske etnološke tradicije, saj je napisala številne publikacije na to temo, med temi tudi knjigo Aho lejto je pasalo, ki jo bo predstavila na današnjem večeru. Poleg tega se je raziskovanju in posredovanju tradicije prireditev posvetila tudi s prirejanjem številnih tečajev šivanja noše. Njej in Marijetki Popovski, zborovodkinji ženske pevske skupine I. Grbec, je Slovenski andragoški center podelil priznanje za vseživljensko učenje odraslih.

Večer zaključuje niz kulturnih prireditvev Dnevi slovenske kulture, ki ga DMSO prireja vsako leto. Prireditev je društvo izvedlo s podporo ZSKD in Zadružne kraške banke. V niz prireditvev je sodila tudi predstavitev razstave učencev OŠ A. Bubnič in otrok vrtca Mavrica z naslovom Na poti svojega srca, katere bo možen ogled tudi drevi ob 18. ure dalje.

Gospa Ana v stanovanju svoje tržaške prijateljice Cecilie; v ozadju eno njenih likovnih del

KROMA

milionih ljudi, ki nosijo majčke z njegovo podobo ali vihtijo njegove zastave?

O tem smo veliko diskutirali. Moje mnenje je, da ljudje sicer ne pozajajo vse zgodovine in celotne njegove zgodbe, identificirajo pa se s človekom, ki je bil koherenčen do smrti. Ne z romantičnim herojem in idealistom, ampak z bojevnikom za pravice reverež, zadnjih. To je mislim cutiti še danes.

Pri nas se pogosto diskutira tudi o temnih plateh sicer pozitivnih zgodovinskih obdobij: je mit kubanske revolucije še čist?

Kubanci so se uprli diktatorju Batisti, nasilnežu in mučitelju: kakšno moralno moč bi imeli bojevnik, ki se obnašali kot on? Nobene. Res pa je, da je tudi v kubanskih mestih prišlo do eksekucij: pripadniki studentskega gibanja, ki jih je Batista najbolj preganjal, so umorili svoje bivše mučitelje, predvsem policiste.

V zadnjih desetletjih se je Kuba zelo spremenila: kako ocenjujete te spremembe?

Sem Argentinka, Kuba je zame država, ki nas je sprejela, ko nam je doma grozil diktatorski režim. Kuba je moja druga domovina, ki mi je rešila življenje. Bilo bi nepošteno in neresno, če bi da leč od Kube izrekla katero koli sodbo.

Poljanka Dolhar

SKD F.PREŠEREN - Večer po prazniku žena

Gostje iz centra Beseda so obudili pristno vzdušje slovenske Istre

Gostje iz slovenske Istre so ustvarili res izvirno in enkratno vzdušje

KROMA

Praznik žensk je za nami, članice Skupine 35-55 SKD France Prešeren iz Boljuncu pa so si zamisile, da bi ta praznik obeležile pred in po njem, zato so po uspelem večeru, ko je Sonja Gregori predstavila potopisno predavanje »5 žensk v New Yorku«, gostile še člane študijskega centra Beseda slovenske Istre.

Člani krožka prihajajo iz več krajev Istre, druži jih velika ljubezen do svoje zemlje in govorice, skrbno raziskujejo istrsko kulturno dediščino, vestno zapisujejo stare zgodbe, iščejo sledi za zaslužnimi Istrani in Istrankami, pišejo poezije in članke ter z njimi oblikujejo zbornik Brazde s Trmuna. Petkov večer je bil posvečen ženskam in ga je vodila Nadja Rojac, ki jema doma iz Gažona, živi pa v Trstu.

Med spletom poezij in zgodb so gostitelji uživali ob glasbeni kulisi, ki sta jo

mojstrsko ustvarila violinist Vlado in njegov sin Luka Batista.

Svoje poezije o Istri in o ljubezni so podali Danila Tuljak Bandi iz Koštabone, ki živi v Dolini, Marija Andrejašč Koren iz Podgorja in Ivan Novak iz Ospa. Marija Šavron Jerman iz Sirč je pripovedovala o trdem vsakdanjem delu šavrnik in jajčaric, ki so se pošačile po vsej Istri, da bi nabrale jajca in jih hodile prodajat v Trst ter o pripravah na poroko ali po istrsko pir in kaj vse so si žene pripravljale za ballo. Danila je še povedala, kako trdo in utrudljivo je bilo delo v tovarni ribnih konzerv, kjer je delala njena mama. Veliko smeha in dobre volje pa je pričarala Viktorija Pucer Štromar iz Puč, ko je v pristnem narečju iz njene rodne vasi pripovedovala o sebi in svojem delu učiteljice v zapuščeni istrski vasi ter druge storije,

ki so se dogajale po istrskih vaseh in po njeni zaslugi ne bodo šle v pozabou.

Ob prijetnem kramljanju se je večer ob prigrizku in domaćih slaščicah zavlekel do poznih ur. (s.z)

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 15. marca 2009

KLEMEN

Sonce vzide ob 6.18 zatone ob 18.11. - Dolžina dneva 11.53 - Luna vzide ob 23.41 in zatone ob 7.46

Jutri, PONEDELJEK, 16. marca 2009

HERBERT

VREMЕ ВЧЕРАЈ: temperatura zraka 12,4 stopinje C, zračni tlak 1020,8 mb raste, veter 4 km na uro jugo-vzhodnik, vлага 72-odstotna, nebo spremenljivo oblako, morje skoraj mirno, temperatura morja 9,7 stopinje C.

OKLICI: Giulio Giaciotto in Ismyati, Andrea Steiner in Luisa Dionis, Juan Francisco Masats Teixido in Sara Perini, Bekim Kryeziu in Mara Grisonich, Sante Rovedo in Daniela Baldi, Paolo Mombelloni in Adriana Stancovic, David Ghereselassie in Linda Damato, Leonardo Floriello in Giamaika Frateschi, Gianfranco Vallepulcini in Iryna Molchanova, Marco Guadagni in Francesca Manzin, Paolo Scrigni in Svetlana Baranciu, Giuseppe Palladini in Antonia Caroli.

Lekarne

Nedelja, 15. marca 2009

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Ul. dell'Orologio 6, Melara - Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX. septembra 6, Milje - Ul. Mazzini 1/A, Prosek.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. dell'Orologio 6 (040 300605), Melara - Ul. Pasteur 4/1 (040 911667), Milje - Ul. Mazzini 1/A (040 271124).

Prosek (040 225340) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOĆNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Drev. XX. septembra 6 (040 371377).
Od pondeljka 16., do sobote, 21. marca 2009

Goldonijev trg 8 (040 634144), Ul. Revoltella 41 (040 941048), Žavlje - Ul. Flavia 39/C (040 232253). Zgonik - Božje polje 1 (040 225596) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

V LONJERJU je odprt osmico Damjan Glavina. Tel. št.: 348-8435444.

V MEDJIVASI ŠT. 16 sta odprla osmico Nadja in Walter. Tel. št.: 040-208451.

V ZGONIKU št. 59 je odprt osmico Janko Kocman.

POKRAJINA

Izreden sklic sveta o položaju železarne

Skupine večine in opozicije so skupaj zahtevali sklic izredne seje pokrajinskega sveta, da bi razpravljali o kočljivem položaju železarne. S tem v zvezi Demokratska stranka v tiskovnem sporočilu poudarja zaskrbljenost zaradi krize, ki bo prinesla izgubo številnih delovnih mest. Načelnica skupine DS Maria Monteleone se zavzema za srečanje s sindikalnimi predstavniki, na katerem naj bi poglobili vse aspekte krize, da se poiščejo možne rešitve. S tem v zvezi Demokratska stranka pozitivno ocenjuje pobudo deželne uprave o ustanovitvi ožjega omizija, na katerem naj bi krajevne uprave skupaj s sindikati in drugimi družbenimi dejavniki obravnavale vprašanja dela. Monteleone jeva pri tem poudarja, da je bilo s tem v zvezi izgubljenih več dragocenih mesecev, za poseg ni bilo treba čakati na to, da je šlo 325 delavcev železarne v dopolnilno blagajno. Zaposlitvena kriza v Trstu pa ne zadeva le železarne, temveč tudi obrat Sertubi in dejavnosti v pristanišču, položaj je kočljiv in terja hitre posege.

Društvo slovenskih izobražencev

vabi jutri v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3
OB IZIDU KNIGE
L'ALTRA ANIMA DI TRIESTE
na pogovor s prof. *Marijo Pirjevec*, prevajalko *Martino Clerici* in *Rafkom Dolharjem*

O TRŽAŠKI LITERARNI USTVARJALNOSTI IN PREVAJALSKEH IZZIVIH.

Zacetek ob 20.30.

Čestitke

Sreča, zdravje in veselje: to so naše iskrene želje. Še 20 poljubčkov na vsako stran, prejmi MARINO, za rojstni dan! Nataša, Jan in Maja.

Tolko kapljic tolko let, naš priatelj MARINO GRILANC slavi danes 40 let; večkrat se v družbi skupaj srečujemo, a tokrat ta pravo fešto pričakujemo; še mnogo zdravih, srečnih dni mu klapa s Krasa in Brega iskreno želi!

Minilo je že 80 let, odkar je SILVA privedala na svet, zato jutri vsi v Dolino hitimo, ker Silvo slavimo in mnogo zdravja ji vsi želimo. Prijatelji.

GIORGIA CHRISTINE ima končno 18 let!!! Želim ji veliko sreče, ljubezni, da bi bila vedno z mano in da bi čimprej z avtom po svetu vozila! Vse najboljše draga moja!!!

Danes je naša draga

GIORGIA CHRISTINE

polnoletna postala!

Da bi bila še naprej prijazna in ohranila ljubezen do pisanta

ji želijo

mama, oče in sestra Roberta

Na fakulteti DAMS v Gorici je 10. marca študij zaključila

Breda Cunja

Cestitajo ji

vsi domači iz Mačkolj, Doline in San Pedra v Cilu

Jutri praznuje v Nabrežini 80 let

Guerrino Bogatez

Vse najboljše in obilo zdravja mu voščijo

vsi domači

Kam po bencin

Jutri bodo na Tržaškem obratovale naslednje črpalke:

OMV: Proseška postaja 35

AGIP: Furlanska c. 5, Istrska ul. 155

SHELL: Ul. Locchi 3, Trg Duca degli Abruzzi 4

ESSO: Ul. Flavia 120/1, Seslian center, Ul. Carnaro - državna cesta 202 - km 3+0,67

ČRPALKE ODPRTE 24 UR NA 24

AGIP: Devin (jug) - avtocesta A4, Valmaura - hitra cesta SS 202 km 36

TOTAL: Devin (sever) - avtocesta A4

NOČNE ČRPALKE IN SELF SERVICE

TAOMI: Ul. F. Severo 2/3, Miramarski drevored 233/1

AGIP: Istrska ulica 155, Naselje Sv. Sergija - Ul. Forti 2, Miramarski drev. 49, Ul. A. Valerio 1 (univerza), Kartinara - Ul. Forlanini, Furlanska cesta 5, Devin SS 14

ESSO: Ul. Flavia 120, Trg Foraggi 7, Zgonik - Državna cesta 202, Ul. Carnaro - Drž. cesta 202 km 3+0,67, Općine - križišče, Kraška pok. cesta km 8+738

OMV: Proseška postaja 35

SHELL: Ul. Locchi 3, Fernetiči

TOTAL: Ul. Brigata Casale, Seslian RA km 27

V sodelovanju s FIGISC Trst.

Šolske vesti

RAVNATELJSTVO PEDAGOŠKEGA IN DRUŽBOSLOVNEGA LICEJA

A.M. SLOMŠKA vabi starše na gospodilne ure, ki bodo potekale v šolskih prostorih v Ul. Caravaggio 4, v torek, 17. marca, od 17.30 do 19.30. Vljudno vabljeni.

RAVNATELJSTVO LICEJA FRANCETA

PREŠERNA sporoča staršem dijakov, da bodo skupne gospodilne ure v četrtek, 19. marca, od 18. do 20. ure za bienj in klasični licej ter v petek, 20. marca, od 18. do 20. ure za trienij znanstvene in jezikovne smeri.

Osmice

OSMICO sta odprla Jožko in Ljuba Cojla, Samatorca št. 21. Tel. št.: 040-229326. Vljudno vabljeni.

OSMICO je odprl Zidarich, Praprot 23.

OSMICO sta odprla Ivan in Andrej Antonič, Cerovje št. 34, tel. št.: 040-299800. Vljudno vabljeni!

PRI ŠTOLFOVIH je odprta osmica, Sašelj 46. Nudimo domače dobrote. Tel. 040-229439.

V LONJERJU je odprt osmico Damjan Glavina. Tel. št.: 348-8435444.

V MEDJIVASI ŠT. 16 sta odprla osmico Nadja in Walter. Tel. št.: 040-208451.

V ZGONIKU št. 59 je odprt osmico Janko Kocman.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
abonmajska sezona

Kreutzerjeva sonata

DRAMATIZIRAL IN PRIREDIL BRANKO JORDAN REŽISER MIHA GOLOB
po noveli Leva Nikolajeviča Tolstoja
...»najbolj uničujoča tragedija je bila,
je in bo tragedija spalnice.« (L.N.Tolstoj)

DANES - nedelja, 15. marca ob 16.00
red C (z vratvom otrok)

V torek, 24. marca ob 20.30, Kulturni dom Gorica (z italijanskimi nadnapisi)
V četrtek, 2. aprila ob 19.30 - red K (z italijanskimi nadnapisi in vratvom otrok)
V petek, 3. aprila ob 20.30 - red F
V soboto, 4. aprila ob 20.30 - red T (z italijanskimi nadnapisi)

Info in predprodaja: Blagajna SSG, ponedeljek - petek od 10. do 17. ure (brezplačna številka 800214302)

info@teaterssg.it - www.teaterssg.it

GALERIJA NARODNEGA DOMA

Vabimo Vas na odprtje razstave

Klavdije Marušič

ACQUATERRAE

v galeriji Narodnega doma
v Trstu, Ul. Filzi 14,
v petek, 20. marca 2009
ob 19.00

Kons

Obvestila

KD PRIMAVERA-POMLAD vabi na delavnico »Barve in čopiči za dobro počutje - spomladanski ekvinocij« v ponedeljek, 23. marca, od 15. do 19. ure, v prostorih »Centra za mentalno zdravje« v Nabljeni Kamnolomi, št. 9. Za podrobnejše informacije počlikete tel. št.: 347-443792.

KRD DOM BRIŠČIKI vabi na začetni in nadaljevalni tečaj vezenja z gospo Marico Pahor, ki bo vsak četrtek od 16. do 18. ure v društvenih prostorih.

RADIJSKI ODER obvešča, da bo danes, 15. marca, zadnja predstava 11. Gledališkega vrtljaka. Na sporednu bo Mary Poppins v izvedbi Radijskega odra iz Trsta. Prva predstava ob 16. uri (red Sonček) in druga ob 17.30 (red Zvezda). V dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, Ul. Brandesia 27.

POGREBNO PODJETJE LIPA

ONORANZE FUNEBRI

ob trenutku žalosti...
...diskretnost, tradicija,
poštenost in vlijudnost.

BREZPLAČNA ZELENA ŠTEVILKA
800 833 233

Općine - Narodna ulica 32
tel. 040.211399 -
fax 040.2155392

Boljunc št. 44/a
tel. 040.369696 -
fax 040.3487704

CCYJ - Kulturni krožek Yoga J ana-kanda: Stalen tečaj za uvajanje v naturizem »Rastline in korist prebavnega in genitourinarnega sistema« ob petkih od 20. do 21.30 v mesecu marcu. Srečanja: 20. in 27. marca ter 3. aprila, na ulici Mazzini št.30, 3 nadstropje (levo) v Trstu. Za informacije pokličite 348-2482991 ali 329-2233309. Vpisovanje na sedež ob ponedeljkih in sredah od 17.30 do 19.30.

FOTVIDEO TRST 80, v sodelovanju z deželnim sedežem RAI in pod pokroviteljstvom Zveze slovenskih kulturnih društev ter Zadružne kraške banke, vabi na predvajanje in nagrjevanje filmove »9.video natečaja Ota - Hrovatin« v petek, 20. marca, ob 10. uri, v Prosvetnem domu na Opčinah (za šole) in na zaključni večer ob 20. uri, v Narodnem domu, ul. Filzi 14 v Trstu.

TEČAJ V BAZENU - Šč Melanie Klein v sodelovanju z deželno zbornico kliničnih pedagogov prireja tečaj v bazenu za dojenčke od 2. do 12. mesecev starosti. Tečaj se bo začel v petek, 20. marca in se bo odvijal v jutranjih urah na Opčinah. Število mest je omejeno. Za informacije in prijave info@melanieklein.org, www.melanieklein.org, tel. št.: 328-4559414.

ZUPNIJA SV. JANEZA KRSTNIKA IZ BOLJUNCA IN MLADINSKI DOM BOLJUNEC bosta pripravi na Veliko noč gostila pri sv. maši v soboto, 21. marca, ob 18. uri, Moški pevski zbor Sv. Nazarij. Sledil bo kulturni dogodek »Z Marijo in učenci po poti vere«, v priredbi Kulturnega društva Sv. Nazarij in Mešanega pevskoga zabora Sv. Nazarij iz Kopra.

CENTER YOGA SATYANANDA iz Trsta (ul. Economo, 2) vabi vse zainteresirane, v soboto, 21. marca, ob 16. uri, na srečanje na temo »Meditacija Antar Mouna (notranja tišina) kot protistresna praksa«. Od 18.30 dalje bomo izvajali mantra za zdravje. Prost vstop. Toplo vabljeni.

OBČINA DOLINA v sodelovanju z Občino Hrpelje-Kozina prireja v soboto, 21. marca, tradicionalno po-budo »Odprta meja v novem času« s pohodom po stezi priateljstva med Botačem do Beke. Zbirališče ob 10. uri pri občinskem gledališču v Boljuncu; vodenih pohod Botača. Sledi kratka slovesnost ter nadaljevanje pohoda do Beke na slovenski strani meje, kjer bo ob 14. uri kratki kulturni spored s pozdravnim nagovorom županov obeh sodelujočih občin.

PIHALNI ORKESTER RICMANJE prireja, v okviru praznovanj vaškega zavetnika Sv. Jožefa, koncert v soboto, 21. marca, ob 20.30, v Babni hiši v Ricmanjih.

PLANINSKO DRUŠTVO NOVA GORICA organizira v ponedeljek 23. marca, ob 19. uri, predavanje o alpinistični odpravi v Perujske Ande, z naslovom »Peru 2008«. Predavanje bo v gledališki dvorani telovadnice osnovne šole Milojke Štrukelj.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM vabi člane na redni občni zbor, ki bo v prostorih Zadruge v Gropadi v tork, 24. marca, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Toplo vabljeni!

ZUPNIJSKA SKUPNOST RICMANJE vabi na praznovanje zavetnika sv. Jožefa. Spored praznovanja: v četrtek, 19. marca, ob 11. uri slovesna sv. maša; ob 15.30 sv. maša za italijanske vernike; ob 17. uri slovesna večerna sv. maša, ki jo daruje tržaški škofer msgr. Evgen Ravignani (pojeto združenje pevskih zborov). Priložnost za zakrament spovedi pred sv. mašami.

O.N.A.V. - tržaška sekcija italijanskega združenja pokuševalcev vina prireja v četrtek, 19. marca, ob 20.15, na svojem sedežu na Lonjerski cesti št. 267, večer na temo »Tocai - Tokaj« z degustacijo. Sprejemamo vpisovanja za nečlane in prijatelje. Spletne strani: www.onav.it, email: trieste@onav.it.

RAJONSKI SVET ZA ZAHODNI KRS se bo sestal dne 19. marca, ob 20. uri, v svojem sedežu (Prosek, št. 159).

SKD PRIMOREC vabi na potopisno predavanje s projekcijo slik »5 žensk v New Yorku« v četrtek, 19. marca, ob 20.30, v Ljudski dom v Trebčah.

VZPI-ANPI DEVIN NABREŽINA vabi v četrtek, 19. marca, ob 17. uri v »Oštreljivo Boris« v Mayhinhjah na Praznik včlanjevanja 2009. Obenem bodo tudi predstavili knjigo »Spominik« partizanke Marije Šuligoj. Večer bo popestrila Neva s svojo harmoniko.

bitne informacije tel. 335-7611598 (Monika) v popoldanskih urah.

ŠKD CEROVLJE MAVHINJE obvešča dramske skupine, da je do vključno srede, 8. aprila, odprt v pisovanje za »8. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin«. Za informacije lahko pokličete na tel. št.: 040-2916056 ob sredah od 21.00 do 22.00 ure ali pa pošljete e-mail na naslov: cerovljemavhinje@libero.it.

Mirno nas je zapustil naš dragi mož, svak in stric

Mario Cirelli

Žalostno vest sporočajo

žena Zofija, svakinja Vida ter nečaki in nečakinje z družinami

Pogreb bo v četrtek, 19. marca, ob 12.55 iz ulice Costalunga v cerkev na Pesek.

Draga, 15. marca 2009

Kraško pogrebeno podjetje Lipa - Boljunc

Zadnji poljubček stricu

Ilarja in Andrej

Mirno je zaspala naša ljubljena

Canzianilla (Nilka) Crevatin vd. Žigon

Z ljubeznijo se je bodo vedno spominjali

čci Neva, zet Radi, vnuka Anja in Igor, Gizela, Edvaro in ostali sorodniki

Pogreb bo v četrtek, 19. marca, ob 11. uri iz ulice Costalunga na pokopališče v Milje.

Milje, 15. marca 2009

Nič več bolečin in tegob, odprlo se je nebo naši dragi

Ljubici Guštin

Žalostno vest sporočajo

Milan, Lorena in Karin

Pogreb z žaro bo v soboto, 21. marca, ob 13. uri na repentabrskem pokopališču.

Repentabor, 15. marca 2009

Pogrebeno podjetje Zimolo

Draga svakinja in teta Ljubica, za vedno boš v naših srcih

Danila, Elvis in Tiziana z Markotom

Ciao, teta Ljubica

Veronika in Erik

Dragi Lorena in Karin, ob nenadomestljivi izgubi drage mame, žal ni besed, ki bi vama bile v tolažbo v tem težkem trenutku.

Stojiva vama ob strani in vsem svojcem izrekava občuteno sožalje

Ivana in Mojca

Srce je omagalo, tvoj dih je zastal, a nate, draga Ljubica, spomin bo večno ostal. Milanu, Loreni in Karin izrekamo iskreno sožalje.

Družina Škabar (Col 8)

Ob izgubi drage Ljubice izrekamo Milanu, Loreni, Karin in svojem iskreno sožalje

Irma, Božo, Marko, Nataša in Peter

Ob boleči izgubi drage Ljubice smo Milanu, Loreni, Karin ter ostalim sorodnikom ob strani

Silva, Stelio, Janko, Dean in Martin

Draga Ljubica, vedno nam boš ostala v spominu. Iskreno sožalje možu Milanu, hčerkama Loreni in Karin ter ostalim sorodnikom

Edo, Grozdana in Romina

Zadnji pozdrav Ljubici, Fabio z družino

Ob težki izgubi žene in matere Ljubice izreka

Jus Repen

možu Milanu ter hčerkama Loreni in Karin globoko sožalje.

Ob težki izgubi žene Ljubice izreka občuteno sožalje predsedniku Jusa Repen Milanu Ravbarju in sorodnikom

Agrarna skupnost jugov - srenj

Draga Lorena, ob izgubi ljubljene mame izrekamo tebi in družini iskreno sožalje in smo ti ob strani.

Tvoje prijateljice in sodelavke Slovenske socio-psihopedagoške službe

Ljubici zadnji pozdrav, Zmago, Nadia, Martin in Kettty Milanu, Loreni in Karin iskreno sožalje.

Ob izgubi drage mame in žene Ljubice izrekamo iskreno sožalje Loreni, Karin in Milanu

David, Astrid, David, Nives, Franko, Marta, Paulo, Lili, Robi, Tanja, Maurizio, Martina, Marko, Miloš, Stojan, Felicija, Alenka, Mitja in Valter

Ob boleči izgubi drage žene in mame Ljubice izrekajo Milanu, Loreni in Karin iskreno sožalje

Damjana z Matijom, Martina, Katrin, Elisabetta, Ivana in Maja

Ob prerani izgubi drage žene in mame Ljubice izrekajo Milanu, hčerkama Loreni in Karin

zdrženi MePZ in razvojno zdrženje Repentabor

Draga Ljubica, prerano si odšla. Iskreno sožalje svojcem

družina Saksida

Dragi Milan, Lorena in Karin, v tem težkem trenutku smo vam ob strani.

Cerkveni pevci in repentabrski župnijski skupnost z župnikom Tonetom Bedenčičem

Vedno si nam priskočila na pomoč, draga Ljubica. Hvala ti! Iskreno sožalje Milanu, Loreni, Karin in ostalim sorodnikom

vsi pri Nogometnemu klubu Kras

GRADIŠČE - Gospodarska konferenca v organizaciji Demokratske stranke

»Kriza ladjedelnice bi bila prava socialna bomba«

Upravitelji o posledicah krize na Goriškem, paktu za razvoj in novih izzivih - V Podgori nastaja tehnološki pol

Romoli (z leve),
Brandolin,
Pizzolitto in
Brusciano
na včerajšnji
okrogl mizi
v okviru
gospodarske
konference

BUMBACA

»Veliko let je tržiška ladjedelnica le izkorisčala naš teritorij, danes pa vidimo, da nekaj tudi daje v zameno. Če na Goriškem še nismo občutili pravih dimenzij gospodarske krize, nosi za to zasluge tudi družba Fincantieri, ki je doslej dobro združala. Res je, da so pri nas že v težavah mnogi sektorji, na primer lesni; v slučaju, da bi tudi ladjedelnica začela odpusčati delavce, med katerimi je ogromno priseljencev, pa bi delovala kot prava socialna bomba.« Tako je povedal pokrajinski tajnik sindikata CGIL Paolo Liva med konferenco o goriškem gospodarstvu, ki jo je včeraj v Gradišču priredila pokrajinska Demokratska stranka.

Jutranji del se je po pozdravu župana iz Gradišča Franca Tommasinija začel s poročilom pokrajinskega tajnika DS Omarja Greca, ki je podrobno opisal gospodarsko sliko našega teritorija, nato pa je spregovorilo več izvedencev. Popoldanske dela pobude pa so se udeležili upravitelji, deželni tajnik DS Bruno Zveč, deželni svetniki, sindikalni predstavniki in poslanec Alessandro Maran, medtem ko se je poslanka DS Maria Paola Merloni opravičila. Razprava o goriškem gospodarstvu ni mogla mimo potrebe po inovaciji, slovenske konkurenčne, ovrednotenja logističnega potenciala in ladjedelnice Fincantieri, o kateri je moderator okrogle mize, deželni svetnik Giorgio Brandolin, izrazil prepričanje, da je temeljnega pomena za celotno deželno gospodarstvo. »Od ladjedelnice je odvisnih med 50 in 52 odstotkov bruto domačega proizvoda goriške pokrajine,« mu je pritrdil Liva, ki pa je opozoril: »Če je sistem ladjedelnice zdržal, nosi žal sluge tudi dejstvo, da so delovne razmere tujih delavcev, ki so zaposleni pri podizvajalcih, zelo slabe. Delavci iz Bangladeša delajo na primer tudi po 230 ur mesечно.« Liva je poudaril, da na tem področju sindikati pritisajo na Fincantieri, pozitivno pa ocenil tudi podpis pakta za zakonitost, ki omejuje možnost infiltracije kriminalnih združb v tržiško gospodarstvo. »V primeru, da bi dela za tisoče priseljencev ne bilo več, pa bi se znašli pred socialno bombo,« je ponovil Liva, s katerim je soglašal tudi tržiški župan Gianfranco Pizzolitto.

Med temami soočenja je bil tudi pokrajinski pakt za stabilnost. Goriški župan Ettore Romoli je izrazil prepričanje, da gre za instrument, ki je lahko učinkovit le v primeru, da najde sogovornika v deželi in državni vladi. Pizzolito in pokrajinski tajnik sindikata CISL Umberto Brusciano sta bila mnenja, da je

pakt nujno potreben za ugotavljanje glavnih problematik teritorija in njihovo skupno reševanje, predsednik pokrajine Enrico Gherghetta pa je poudaril, da morajo vsi akterji teritorija iskati pot iz krize s tem, da stavijo na lego in prednosti goriškega območja. Beseda je tekla tudi o potratih denarja v javni upravi - Bran-

dolin je provokativno vprašal, ali ne bi bilo na Goriškem dovolj imeti pet občin -, počasnosti birokracije in malih podjetij, ki jih vedno bolj težavno pridobivanje posojil uničuje. Med stvarnimi projekti je predstavnik zveze Confartigianato Ariano Medeot omenil, da se v Podgori snuje posoški tehnološki pol, ki je bil več

let zapuščen, danes pa se namerava vanjseliti 22 podjetij. »Prekvalifikacija zapuščenega kompleksa v ulici 4 Novembra bo zaključena pred poletjem,« je povestil Medeot. S tem v zvezi je v načrtu tudi srečanje med občino, zvezo obrtnikov ter predstavniki rajonskega sveta za Podgoro. (Ale)

GORICA - Podtajnik na posvetu o krizi prevoznega sektorja

»Pri snovanju ukrepov naj vlada upošteva obmejno specifiko«

Pri snovanju ukrepov, ki naj bi omilili hudo krizo prevoznega sektorja, mora italijanska vlada upoštevati specifiko obmejnih krajev. Med te seveda sodi dežela Furlanija-Juliska krajina, predvsem pa Goriška, kjer so po podatkih zvezne industrijev v zadnjem desetletju ukinili približno 50 odstotkov avtoprevoznih podjetij. Na to je podtajnik na rimskega ministrstva za prevoze in infrastrukture Bartolomeo Giachina včeraj opozoril Massimo Masotti, predstavnika avtoprevoznikov pri zvezni ANITA in njihovih načelnik pri videmski zvezni industrijev. Masotti je spregovoril na sedežu zvezne industrijev v Gorici, kjer je včeraj potekal posvet na temo krize avtoprevoznega sektorja. Ob podtajniku Giachinu, ki je bil na delovnem obisku v deželi FJK, zato da bi se bolje seznanil s posledicami konkurenčne, ki so ji podvrgnili avtoprevozniška podjetja, je pri goriškem sočanju sodeloval tudi deželni odbornik Riccardo Riccardi.

Med včerajšnjo razpravo je padla

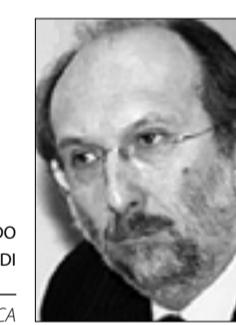
odločitev o ustanovitvi omizja, pri katerem bodo sedeli predstavniki vlade, dežele in prevoznega sektorja. Tam bodo preučili ukrepe, ki naj bi obmejnim krajem v Italiji omogočili enakovredno konkuriranje najprej s Slovenijo in nato še z ostalimi državami vzhodne Evrope, članicami EU, so včeraj povedali. Pri tem bodo zahtevali upoštevanje enakih pravil in pogojev glede cen goriva in dela ter iste varnostne predpisne in standarde. Beseda je tekla tudi o potrebi po okreplitvi kontroli, zato da bi avtoprevoznikom, zla-

stii iz vzhodnih držav, preprečevali kršitve evropskih norm in varnostnih predpisov. Glede tega je Riccardi poudaril, da po odpravi avtocestne pregrade pri Metstrah je potrebno zaostriči nadzor ravno v deželi FJK, zato pa morajo sile javnega reda razpolagati z zadostnim osebjem in biti ustrezno opremljene. Podtajnik je potrdil, da bo zahtevalo posredoval vlad. Masotti pa je včeraj še predlagal, naj se avtoprevozniškim podjetjem, ki se ne bodo zatekala k dopolnilni blagajni, znižajo davki.

BARTOLOMEO
GIACHINO

BUMBACA

RICCARDO
RICCARDI

TRŽIČ - Krajani se že dalj časa pritožujejo

Zahtevajo sanacijo odlagališča na odprttem

Zaradi odpadkov in nesnage se tam zbirajo tudi podgane

Plinske jeklenke, pnevmatike, vreče, kovinski predmeti in vsakovrstni drugi odpadki. To je razgled, ki ga imajo vsak dan pred očmi prebivalci stanovanjskega bloka v bližini ulice Gorizia v Panzunu. V tržiški mestni četrti je namreč že pred časom nastalo pravo odlagališče na odprttem, na katerega so krajani že več-

krat opozorili občinsko upravo. Na potrebo po saniraju odlagališča, kjer se zradi umazanje zbirajo tudi podgane, si že več let prizadeva tudi odbora Oltre il Cantiere, na katerega so se obupano obrnili prebivalci mestne četrti. »Problem je treba rešiti čim prej. Območje je treba očistiti pred poletjem,« je prepričan predsednik odbora Oltre il Cantiere Pasquale Pusateri.

Iz Tržiča so obenem sporočili, da so v lanskem letu v povprečju dosegli 60-odstotno sortiranje odpadkov. Na občini so zadovoljni z rezultatom in napovedujejo, da bodo do leta 2012 dosegli 65-odstotno sortiranje, kakor zahteva rimske ministrstvo.

TRŽIČ - Varnost na ulicah in v prometu

Mladeniča zalotili s hašišem v rokah

Tržiški karabinjerji so v minulih dneh arretirali 35-letnika, ki so ga zaločili, ko je pravkar nameraval prodati pet gramov hašiša. Na domu Tržičana, ki je v preteklosti že imel odprte račune s pravico, so nato karabinjerji v že pripravljenih zavojkih našli še dodatnih 110 gramov mamilia, ki so ga zasegli.

V četrtkovi in v petekovi noči je tržiško karabinjersko poveljstvo nadaljevalo tudi z operacijo za zagotavljanje varnosti »Monfalcone sicura.« V tem okviru so naložili denarno kazen petim skupinam Romunov, ki so kampirali v bližini soškega parka med Škocjanom in Turjakom. Ob tem so tržiški karabinjerji

prijavili deset voznikov, ki so vozili pod vplivom alkohola. Pod vplivom alkohola je bil tudi voznik avtomobila, ki je bil vpletjen v nesrečo pri Doberdobu, in sicer na cesti, ki vodi k jezeru. Alkotest je pokazal, da je avtomobilist zaužil prekomerno količino alkohola, zato so mu karabinjerji tudi zasegli vozilo, ki je bil v nezgodni močno poškodovan.

»Vozniki morajo biti po tamkajšnji cesti še posebej previdni predvsem zaradi številnih ovinkov,« opozarjajo tržiški karabinjerji, ki so v akcijah za večjo varnost v prometu in na ulicah kontrolirali skupno 50 oseb, od tega jih je deset že bilo znanih silam javnega reda.

TRGOVSKI DOM - Semolič in Waltritsch pri občinskem odborniku za urbanistiko

»Sklep o varianti bo odobren po proračunu«

Na odobritev čaka dežela, zato da lahko razpiše javno dražbo za dodelitev del v pritličju

Pred poldrugim mesecem je komisija za urbanizem pri goriškem občinskem svetu dala zeleno luč za spremembu regulacijskega načrta, ki dopušča širitev uporabne površine pritičnih prostorov Trgovskega doma. Po tem formalnem koraku je zadeva spet obtičala na slepem tiru oziroma na mizi občinskega odbornika za urbanistiko, Daria Baresija. Zato sta se k njemu odpravila goriški predsednik SKGZ-ja Livio Semolič in načrtovalec notranjščine pritičnih prostorov, arhitekt Dimitri Waltritsch. Šla sta zato, da preverita, kje se je zatknilo, da občinska uprava še ni izdala dovoljenja o širiti uporabne površine pritičja, ki ga je zahtevala dežela FJK, zato da lahko razpiše javno dražbo za dodelitev načrtovanih del. Ugotovila pa sta, da je načrt oživljanja Fabianijeve palače za občino še velika neznanka.

Baresi je sogovornikoma povedal, da je v občinskem odboru prišlo na dan nekaj vprašanj; predvsem se sprašujejo, če obstaja načrt za obnovo celotnega poslopja in če je pritični poseg usklajen s celoto. Odbornik, ki mora predlog sklepa predstaviti v občinskem svetu, je pojasnil, da se želi podrobnejše seznaniti z zadevo, obenem pa je priznal, da je o vsem tem bolj malo in površno informiran, kar velja tudi za novo namembnost dvorane Petrarca. Glede tega mu je Semolič orisal vse opravljene korake, dogovorjene z ravnateljem državne knjižnice Marcom Menatom, in ga spodbudil, naj občina odigra aktivno vlogo in posreduje pri kulturnem ministru v Rimu. Semolič je izrazil tudi pričakovanje, da bo na že sprejeti obveze ministra opozoril župan Ettore Romoli, kot je pred časom napovedal. Pred odbornikom je še enkrat poudaril, da naj stavba postane kulturno središče evroregije, kjer naj polнопravno domujejo kulturne in znanstvene ustanove italijanskega in slovenskega jezika, kot predvideva zaščitni zakon 38/2001, bila pa bi seveda dobrodošla tudi navzočnost nemške oz. furlanske kulturne sredine. Ob tem je Waltritsch obrazložil načrt preureditve pritičja, za katerega je imel Baresi laskave besede kljub nekaterim pomislikom, predvsem glede ureditve podesta.

Baresi je ob robu srečanja povedal, da je na Trgovski dom tudi čustveno navezan, saj je njegov oče, arhitekt Silvano Baresi, so-

Waltritsch in
Semolič
pri odborniku
Baresiju (desno),
ptičji pogled
na Trgovski dom
(spodaj)

B.P., BUMBACA

deloval z Maksom Fabianijem. Poudaril je, da je to dragocena in prestižna stavba v središču Gorice ter velika škoda bi bila prizadnjena mestu, če je ne bi v celoti ovrednotili. Zagotovil je, da bo prejete informacije posredoval odboru, zato da ne bo več dvomov ali pomislek in se bo postopek o odobritvi variante iztekel brez dodatnega zatikanja;

ocenil je, da naj bi sklep prišel na dnevni red občinskega sveta takoj po odobritvi proračuna. Omenil je še, da občina nima denarja, ki bi ga vlagala v Trgovski dom. S tem v zvezi ga je Semolič opozoril, da je dežela pripravljena financirati dela, dvorani Petrarca pa je denar že pred leti namenilo kulturno ministrstvo.

GORICA - Radikalci Inovacija namesto proste cone

Kdor noč izgublja konsenza, se mora v Gorici izreči v prid proste cone. Najbolj "razsvetljeni" bi jo radi razširili na vse, tudi na rože, meso in sadje. Ne gre več za problem davka na promet goriva, saj se moramo zdaj braniti pred krizo! In kako se želimo braniti, s tem, da gradimo nove zidove?« Tako je tajnik goriškega združenja Transparency è partecipazione Pietro Pipi vstopil v razpravo o problematiki goriških črpalkarjev, ki jih je slovenska konkurenca po ukinitvi prostoconskega goriva spravila v velike težave. »Razlika ni le v ceni, pač pa tudi v dejstvu, da so slovenske črpalki vedno odprte, medtem ko tu v Gorici zapiramо tudi lokale ob polnoč!« je bil kritičen Pipi, ki je prepričan, da mesta ne bo rešila ponovna uvedba režima proste cone, pač pa omejitev birokracije, inovacija in konkurenčnost.

INPS o civilnih invalidih

Tudi na ozemlju goriške pokrajine bodo stekla preverjanja utemeljenosti statusa civilnega invalida pri 182 osebah. Pregledi bodo opravljeni v letošnjem letu, so sporočili z deželne direkcije zavoda INPS.

Podobnik v Galeriji 75

Fotoklub Skupina 75 prireja v sredo, 18. marca, ob 20.30 javnosti odprt klubski večer z avtorjem Mojster fotografije Rafael Podobnik iz Nove Gorice bo predvajal svoje diapositive na temo puščave; istočasno bo z njim tekel pogovor o fotografiji kompoziciji in tehniki. Skupina 75 vabi vse fotogramaterje, ki jih zanima diskusija o fotografiji ob ogledu kakovostnih posnetkov, na Bukovje v Števerjanu, v prostorje Gale- rije 75, kjer so tudi na ogled posnetki petih fotografij, ki sodelujejo pri razstavi Ženski pogledi; to so Lorella Coloni, Polona Ipavec, Sara Occhipinti, Loredana Prinčič in Elisa Paiero.

O fotovoltaičnih napravah

Zadružna kreditna banka Doberdob in Sovodnje prireja predavanje o fotovoltaičnih napravah in možnosti financiranja njihovega nameščanja; potekalo bo v četrtek, 19. marca, ob 20. uri v dvorani podružnice v Sovodnjah.

Proslava v Štandrežu

V kulturnem domu Andreja Budala v Štandrežu bo danes ob 18. uri Prešernova proslava, ki jo skupaj prireja kulturno društvo Oton Župančič in vokalna skupina Sraka.

Nagrada Bruni Muzzolini

V Gorici bo danes in jutri vrhunec praznovanja zavetnikov sv. Hilarija in Tacijana. Danes bo srednjeveški sprevod, ki se bo začel ob 11.45 pred stolno cerkvijo. Jutri ob 10.30 bo v stolnici svečana maša, sledil bo ob 11.45 blagoslov mesta z dvora Sant'Ilario. Vечer ob 20.30 bodo v auditoriju v ulici Roma izročili nagrado zavetnikov Bruni Muzzolini. Muzzolinijeva, ki je tudi pesnica, je za Gorico zaslužna predvsem zato, ker je tu ustanovila Center za studij in restavriranje papirja.

Spomin na Piera Poclena

V občinskem gledališču v Tržiču bo danes ob 17. uri zborovska in glasbena revija, posvečena spominu Piera Poclena. Nastopili bodo skupina T-Band iz Torvisose, otroški pevski zbor Le note allegre iz Ronk, zbor Piero Poclen iz Tržiča, mladinski zbor liceja Oberdan iz Trsta in zbor Marco Barbini iz Rovinja; vstop bo prost.

GORICA Mara Černic predsednica centra Komel

Na sestanku, ki je v prejšnjih dneh potekal na sedežu glasbene šole Emil Komel, si je novoizvoljeni odbor porazdelil funkcije. Predsedniško vlogo je sprejela Mara Černic, podpredsedniško pa Marjeta Krammer Blagajno so odborniki zaupali Alessandri Schettino. Ostali odborniki, ki so po polklicu solnikni, bančniki in uradniki, so zadolženi za različna področja: šolska reforma, obnova sedeža na Placuti, notranja preureditev šolskega ustroja, čezmejno sodelovanje in drugo. V kratkem bodo predsedovali komisijam, ki jih bodo sestavljali zunanj strokovnjaki za različne tematike. Zasedal je tudi nadzorni odbor in imenoval Mirko Brajnik za svojo predsednico.

Černičevi, ki je bila odutsotna zaradi porodniškega dopusta, so članji odbora zaželeti veliko zdravja in veselja ob rojstvu malega Nikolaja, obenem pa izrazili željo, da se kmalu pridruži s polnim elanom kolegom na centru Komel. Mara Černic je v goriškem javnem življenu pozvana oseba, saj že več let aktívna v vrstah SSk in jo je zastopala v javnih upravah; najprej je bila v odboru na goriški občini, sedaj je odbornica na goriški pokrajini. Že v mladih letih se je ob študiju na liceju Trubar angažirala v različnih mladostnih organizacijah. Več let je bila tudi gojenka centra Komel.

GORICA - Italijanski javnosti predstavili zgodbe slovenskih deportirank

Ganljiv spomin

Avtorka knjige
»Le nostre
ragazze vanno in
Germania« je
Dorica Makuc
(levo), ob njej sta
na predstavitvi
sedela Dario
Mattiussi in Danje
Radetič; publika
v Ascolijski hiši

BUMBACA

Ganljiv spomin na bivše deportiranke je zaznamoval predstavitev knjige »Le nostre ragazze vanno in Germania«, ki je v četrtek potekala v Ascolijski hiši v Gorici. Italijanski prevod knjige Dorice Makuc, ki je pred leti izšel v slovenskem jeziku z naslovom Naša dekleta v Nemčijo gredo, sta ob prisotnosti avtorice predstavila tajnik raziskovalnega centra Leopoldo Gasparini iz Gradišča Dario Mattiussi in novinar Danje Radetič. Oba sta izpostavila velik pomen knjige, ki predstavlja tragične zgodbe slovenskih deportirank italijanskih javnosti. »Slovenski in italijanski zgodovinski spomin sta se dolga leta malokrat srečala; vzrok je treba po vsej verjetnosti iskati v specifični deportaciji slovenskih civilistov, ki jo je vsekakor treba predstaviti italijanskim semeščanom tudi v njenih najbolj bolečih

aspektih,« je povedal Radetič, medtem ko je Mattiussi poudaril, da knjiga obravnava zelo resno tematiko, ki vsakogar sili k razmisleku o človeških vrednotah in sploh o življenju. Dvorana hiše Ascoli je bila za predstavitev knjige pretesna. Sedežev je zmanjkalo tako, da je moralno nekaj ljudi prisluhniti nagovorom stoji. V prvi vrsti je predstaviti sledil bivši deželni svetnik Nacionalnega zavezništva Adriano Rittossa, prireditelji večera - državna knjižnica ter založnika knjige, center Gasparini in sklad Dorče Sardoč - pa so zamačkali na predstavnika goriške občine. Odbornik za kulturo je sicer napovedal svoj prihod, zadnji trenutek pa se je opravil z drugo neodložljivo obveznostjo. Po nagovorih Radetiča in Mattiussija je odломke iz knjige prebirala Lucia Ger-

man; dvorana je tako v popolni tišini prisluhnula žalostnim zgodbam taboriščnik. Germanova je prebrala pričevanje Marije Čehovin o italijanskem internacijskem taborišču Fraschette, v katerem je umiralo po pet Slovencev na dan, Bojane Pavšič, ki ji je v Auschwitzu umrl sinček dvanajst dni po porodu, Ines Brešan, ki se je po povratku domov bala, da ne bi verjeli njenim pripovedim, in Marije Blažič, ki je preživel dolgo pot sredi zime iz

Auschwitza v Mauthausen. Zadnja je prisotne nagovorila Dorico Makuc, ki jo je posebno razveselila prisotnost v dvorani njenih »deklet«, in sicer bivših deportirank Vilme Braini, Janke Plahuta, Bojane Pavšič, Mare Miklavčič, Milice Velikonja in Cvetke Mrak. Njim in ostalim deportirankam, ki so jih zaupale svojo zgodbo, se je iz srca zahvalila in poudarila velik pomem njihovih pričevanj za ohranjanje spomina na tragično stran zgodovine.

NOVA GORICA - Štirje slovenski evroposlanci na Državljskem forumu

Povojni poboji razburjajo, meje v glavah vztrajajo

Razhajanja glede Hrvaške - Zaradi vstopa v EU in območje evra Slovenija v času recesije bolj varna

Štirje slovenski evroposlanci - Aurelio Juri, Jelko Kacin, Ljudmila Novak in Lojze Peterle -, ob njih za predavateljsko mizo tudi Livo Semolič in Darinka Kozinc

FOTO N.N.

Na petkovem Državljskem forumu v novogoriški Perli, ki je sodil v okvir priprav na volitve v Evropski parlament, so štirje od sedmih slovenskih evropskih poslancev - Aurelio Juri, Jelko Kacin, Lojze Peterle in Ljudmila Novak - odgovarjali na vprašanja moderatorja Livia Semoliča in udeležencev. Predstavili so delo v Evropskem parlamentu, največ pozornosti pa so, glede na vprašanja iz publike, namerili odnosom s Hrvaško, povojnim in medvojnim pobojem ter recesijo.

Novakova je uvodoma povedala, da je za Slovenijo klub nekaterim pomankljivostim vsekakor pozitivno, da je postala članica Evropske unije. Juri pa je opozoril, da so klub vstop Slovenia v schengensko območje meje v glavah, zlasti pri zahodnih sosedih, ostale. Peterle je v zvezi z vlogo evropskega poslancev med drugim povedal, da se je že kmalu po izvolitvi nanj obrnilo tudi nekaj ljudi iz Furlanije, ki so imeli določene težave. »Rekli so mi, da se name obračajo, ker sem jem najbližji evropski poslanec, in njihove prošnje sem rad prenesel naprej,« je še pojasnil.

Gledе odnosov s Hrvaško se je izkazalo, da imajo slovenski evroposlanci zelo različna mnenja. Medtem ko se Juri v četrtek

vzdržal glasovanja o poročilu o napredku Hrvaške v EU, je Kacin poročilo podprt, Novakova in Peterle pa sta glasovala proti poročilu, ker v njem ni bilo zapisano načelo pravičnosti. Čeprav je bilo med evroposlanci pri tej temi čutiti precej razhajanje, so v Novi Gorici poudarili, da v Bruslju dobro sodelujejo in se po potrebi srečujejo ter usklajujejo svoje delovanje.

Precej pozornosti je bilo namenjene medvojnim in povojnim pobojev. V zvezi s fojbami je Juri izrazil prepričanje, da so zgodovinarji v skupni slovensko-italijanski komisiji naredili veliko, problem pa je v tem, da njihovo poročilo še ni dobito pečata italijanske vlade. Pozitivno je ocenil tudi pobudo stranke Zares, da se delo zgodovinarjev še nadgradi. »Pred desetimi dnevi se je Berlusconi javno opravičil Gadafiju za vse, kar je Italija naredila Libiji. To, da pri nas tem ni nihče reagiral, se mi zdi vredno razmisletka,« je povedal Kacin, ki je izrazil tudi prepričanje, da je bil prav boj proti fašizmu in nacizmu postulat naše državnosti. Peterle je poudaril, da je »preštevanje kosti« le ideološka floskula, saj doslej ni bilo volje za odkrivjanje tovrstnih dejanj. Novakova pa je s tem v zvezi dejala, da imajo Slovenci pravico izvedeti, koliko je bilo vseh pobitih, ne le partizanov.

Evroposlanci so si bili precej bolj enotni o tem, da je Slovenija po zaslugu vstopa v evro območje v času recesije bistveno bolj varna od nekaterih držav izven območja. »Funt je devalviral za 25 odstotkov, na Islandiji predstavlja kupna moč le še 20 odstotkov lanskoletnine in nobena skrivenost ni, da bo Ukrajina v nekaj mesecih bankrotirala,« je povedal Kacin. »Zdaj je na potezi evropska politika. Ljudje čakajo, kaj bo predlagal Bruselj,« je povedal Peterle. Udeležence foruma je zanimalo tudi, kako je z idejo o evropskem državljanstvu oz. evropskem potnem listu, pri čemer so jim evroposlanci zagotovili, da bo EU ohramila nacionalne države. Poudarili so tudi razliko med članicami EU znatnej in zunaj schengenskega območja. S tem v zvezi se je oglašila tudi novogoriška podzupanja Darinka Kozinc, ki je zbrane seznanila z dejstvom, da na območju obe Goric Slovenci z obe strani meje dobro sodelujejo, medtem ko kar 40 odstotkov Italijanov s tega območja po vstopu Slovenije v Schengen še ni prestopilo meje. Iz publike je prišlo tudi vprašanje o možnostih za uvedbo bankovca za en evro. Ideja je bila, upoštevaje aktualne gospodarske razmere, ocenjena kot vredna razmisletka.

Nace Novak

DOBERDOB - Ganjeno slovo od Nerea Ferleza

Velične zasluge ima za rast slovenske šole v Romjanu

NEREO FERLEZ

Velika ganjenost številnih ljudi je na poslednji poti spremila Nereo Ferleza, ki ga je v noči s torka na sredo, v njegovem 66. letu starosti, izdalо srce. Za vedno se je poslovil, vendar mnogi ga bodo hranili v trajnem spominu.

Rojen je bil v Ronkah 8. februarja 1943 očetu Osscarju Ferlezu in materi Giulii Fagionato, po rodu iz Vicensi. Izšolal se je v rodnem kraju, a se je še zelo mlad zaposlil. Najprej je delal v mehanični delavnici, leta 1971 pa je dobil službo v tržiški ladjevnični - v delavnici za struženje jekla in kovin - in tam ostal do svoje upokojitve pred približno petnajstimi leti. Dne 25. aprila letos bi z ženo Rozino praznovala 39 let skupne poti, med katero so se jima pridružili hčeri Nicoletta in Martina ter sinova Aleksij in Danijel. Po poroki leta 1970 sta Nereo in Rozina celih devet let živel na Ronkah, nakar sta dom za svojo družino uredila v Dobberdoru. Počojnik je izhajal iz italijanskih družin, a se je vživel v slovensko vas in bil med domačini priljubljen. Rad se je družil z njimi, včasih tudi zapseljal in zapel, pa čeprav ni poznal vseh slovenskih besed pesmi.

Najblžji vedo povedati, da je bil po značaju red-kobeseden in veselega razpoloženja, predvsem pa je bil vedno pripravljen priskočiti komur koli na pomoč. Posbeno predanost je izkazoval otrokom, tudi zato je petnajst let, od upokojitve dalje, prostovoljno in z ženo Rozino prevažal malčke s Krasa in z Laškega v slovensko osnovno šolo v Romjanu ter tako veliko prispeval k rasti te slovenske stvarnosti na tem koncu Goriške. Bil je seveda obenem aktiven pri združenju staršev otrok romjanskega vrtca in šole, kjer se ga ravno tako s hvaležnostjo spominjajo. Skrbel je tudi za prevoz športnikov in športnic na treninge in tekme. Tako je bilo tudi v torem, ko je na tekmo v Gorico odpeljal do-

mača dekleta. Vrnil se je domov okrog 21. ure; bil je dobre volje, saj je še isti dan opravil zdravniški pregled, ki ni pokazal težav z zdravjem. Le nekaj ur kasneje, ob enih ponoči, pa je naenkrat začutil v sebi ostro bolečino in kmalu nato omahnil v smrt.

Tako se ga spominjajo v vrtcu in na osnovni šoli v Romjanu: »Nereo in Rozina sta odločilno pripomogla k nastajanju in krepitev romjanske šole in vrtca. Brez njunega neutrudljivega prevažanja otrok po tržiškem območju bi danes ne mogli govoriti o uspešnosti slovenskih vzgojnih ustanov v Laškem. Tisoči in tisoči kilometrov, ki jih je gospod Nereo s svojim kombijem prevozil, so odigrali - ceprav vedno v zaodružju - eno od glavnih vlog romjanske uspešnice. Bil je tih, nikoli se ni potiskal v ospredje, s svojo značajsko preprostostjo pa je bil vedno pripravljen pomagati. Vsi, ki smo ga poznali in ga imeli radi, se bomo težko privzdili, da našega prijaznega šoferja v belem kombiju ni več. V današnjem svetu je žal vedno manj oseb, ki delajo v tisini, ne da bi za vsako ceno iskali osebno slavo in hvalo. Tako je bil gospod Nereo. Za vse, kar nam je dal, smo mu hvaležni.«

DOBERDOB - Nova sezona na Gradini

Začeli bodo z vrtnarjenjem in s kraškimi pticami

V četrtek, 19. marca, bodo po krajišem premoru ponovno stekle dejavnosti v sprejemnem centru Gradina pri Doberdoru. Začeli bodo s tečajem »Wildlife Gardening«, v okviru katerega bodo organizirali štiri srečanja (19. in 26. marca ter 2. in 9. aprila). Predavanja bodo potekala v kraški sobi sprejemnega centra od 19. ure do 20.30. Tečaj je namenjen vsem tistim, ki želijo povečati biodiverzitetu na svojem vrtu. Predavatelji bodo namreč navedli avtohtone rastlinske vrste, ki jih gre gojiti, in pojasnili, kako lahko ustvarimo naravni kal. Vse to izhaja iz angleškega pojmovanja vrtnarjenja, pri katerem se vse dejavnosti osredotočajo na ovrednotenje domačih, takoj živalskih kot rastlinskih vrst. Tečaj se bo zaključil z izletom v botanični vrt Carsiana v Zgoniku.

V petek, 20. marca, ob 17. uri bodo odprli razstavo z naslovom Med nebom in zemljo - Naše ptice na 25 posebnih območjih varstva. Ob tej priložnosti bo ornitolog iz Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije Tomaž Mihelič predaval o pticah na Krasu; razstava je nastala v okviru projekta Natura Primorske, ki je omogočil izvedbo številnih raziskav o pticah na Krasu. Ornitologi društva so celovito popisali gnezditveno razširjenost in številčnost čuka in velikega skovika, se posebej posvetili gnezditvi vrtnega strnada, ocenjevali pozitivne učinke na Krasu in smrtonosnost električnih daljnovidov za veliko uharcico.

Dne 10. aprila bodo na Gradini odprli razstavo del članov foto-krožka Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Nove Gorice. Letošnja novost bodo otroške delavnice; od aprila do junija bodo vsako drugo soboto potekale dejavnosti med 9.30 in 12.30, ki bodo namenjene otrokom med 6. in 13. letom starosti. Vsakič bodo otroci spoznali nekaj novega, izdelovali bodo ročna dela in s pomočjo igre spoznavali značilnosti Krasa. Od aprila dalje pa bodo dvakrat na mesec, ob petkih med 19. in 20. uro, prirejali tudi t.i. aperitive na Gradini: predstavili se bodo predlovalci kraških dobrot, ki bodo svoje pridelke ponudili v pokušnjo.

Lutkovna predstava za otroke bo 10. maja, v mesecu maju bodo tudi posvetili večera planincem in ljubiteljem Alp. Obenem že načrtujejo poletno središče za otroke. Podrobnejše informacije o delovanju Gradine so na razpolago na spletni strani www.gradina.it, kontaktna oseba pa odgovarja na tel. 333-4056800.

NOVA GORICA

Kolesarji pogosto žrtve nesreč

S spomladanskimi meseci bo na cestah vse več kolesarjev, na katere morajo biti pozorni tudi ostali udeleženci v prometu, opozarjajo slovenski policiisti. Kot kažejo statistike, so kolesarji redko povzročitelji prometnih nesreč, sodijo pa med najranljivejše udeležence v cestnem prometu, so sporočili s policijske uprave Nova Gorica. Kolesarji so pogosto žrtve nesreč zaradi neustreznega ravnanja voznikov motornih vozil. Pri tem izstopajo vožnja z neprilagojeno hitrostjo, vožnja pod vplivom alkohola, vožnja preblizu desnemu robu vozišča ter izsiljevanje prednosti kolesarjem na kolesarskih stezah v križiščih.

Tako je na območju policijske uprave Nova Gorica zaradi posledic prometne nesreč lani umrl en (v letu 2007 nobeden) kolesar, trinajst (leto prej osem) jih je bilo huje, 35 (leto prej 46) pa lažje telesno poškodovanih. V prvih dveh mesecih letosnjega leta severnoprimorski policiisti nesreč s hujšimi poškodbami kolesarjev niso obravnavali, v marcu pa v statistiki vodijo dva huje in štiri lažje poškodovane kolesarje v prometnih nesrečah.

Da bi bilo nesreč in poškodb čim manj, policiisti kolesarjem svetujejo, naj nosijo svetla oblačila in odsevna teleša, te naj imajo poleg luči na sprednji in zadnji strani tudi kolesa. Na mokrem in spolzkom cestišču morajo tudi kolesarji prilagoditi hitrost vožnje, pred križišči pa je kljub zeleni luči ali prednosti nujna pozornost na ostale udeležence v prometu. Kolesar naj vozi po kolesarski stezi ali ob desnem robu v smeri vožnje, kjer steze ni, poudarjajo policiisti. Ti na prisotnost kolesarjev opozarjajo tudi voznike motornih vozil, še posebej tam, kjer kolesarske steze prečkajo ulice. Prav na ta element cestnega prometa bodo med drugim pozorni severnoprimorski policiisti med nadzorom prometa v naseljih v prihodnjih mesecih. Na novogoriški policijski upravi sicer kolesarjem še svetujejo, naj ustrezno zavarujejo svoja kolesa in opremo, saj se spomladi že začenjajo pojavljati tativne kolesa.

BREZ MEJ - Danes Splet besed, pesmi in melodij

V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici bo danes ob 17. uri prireditve Brez mej, ki poteka v organizaciji kulturnih ustanov zamejskih Slovencev iz Italije, Avstrije in Madžarske ter Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.

Vezna nit med elementi raznih pokrajin je potovanje od reke Rabe do morja skozi besedo, pesem in melodijo. Skozi pokrajine nas vodita večji krmili recitatorjev Roberta Cotiča iz Gorice in Mihija Krištofa iz Celovca; scenarij in režijo je podpisala Alenka Hain. »Na tem potovanju se spreminja iz nevezane besede v poezijo in iz začetne melanholijske porabske ravnice v ostrino in zvodljivost kraškega sveta. Predvsem pa želi letosnja prireditve pesmi Porabja, avstrijske Koroške, Trsta, Gorice in Benečije povezati v nekoliko lahkotnejšo, a zato nič manj izpovedno celoto,« pravi režiserka, ki je spletla samospeve s poezijo, petjem in glasbo.

ŠTMAVER - Pevmski učenci na razstavi mizarskega orodja

Marsikateri predmet jim je bil neznan

Mojster Gruden jim je praktično prikazal uporabo žage, obliča in dleta

Učenci četrtega in petega razreda osnovne šole Josip Abram na sedežu društva Sabotin, z njimi sta tudi predsednik krajevnega sveta Lovrenc Persoglia in avtor razstave Zdravko Gruden

FOTO VIP

Za Valentino so pri štmavrskem društvu Sabotin privedli večdnevno tradicionalno praznovanje. Poročali smo, da so prizadevni Štmaverji med razne pobude vključili tudi zelo dobro obiskano razstavo starega mizarskega orodja, ki so jo pripravili pobrateni Solkanci. Ker je bila deležna precejšnjega zanimanja, je razstava še vedno na ogled, saj pripoveduje o poklicu, ki je bil v naših krajih zelo razširjen in čisljen. Zlasti so se mizarskim opravilom posvečali Solkanci, ki so svoje izdelke pošiljali vsepovod. Industrializacija je ta poklic skoraj izničila, tako da v obsoškem kraju vztrajata le še dva mojstra obliča.

Ravno zaradi njene dokumentarne vrednosti so si razstavo ogledali tudi učen-

ci osnovne šole Josip Abram iz Pevme. Na sprehod v Štmaver sta se ob spremstvu učiteljev odpravila četrti in peti razred. Na sedežu društva sta jih pričakala predsednik krajevnega sveta Lovrenc Persoglia in avtor razstave Zdravko Gruden iz Solkana. Učenci so z zanimanjem sledili razlagi vnetega zbiralca in poznavalca raznih orodij, s katerimi so »tišlarji« še pred nedavnim izdelovali vrata, okna, pohištvo in neštete druge lesene izdelke. Mojster Gruden jim je tudi praktično pokazal, kako se uporablajo žaga, oblič, dletlo in drugi pripomočki, ki jih je premogla vsaka mizarska delavnica. Učenci so tudi sami preizkusili nekatere orodja, na koncu pa so si še ogledali film Mirana Brumata o zadnjem solkanskem

mizariju Štefanu Bensi, čigar predniki so bili iz Štmavra. Za učence, ki so večino mizarskih pripomočkov najbrž prvič videli, je nedvomno šlo za koristno izkušnjo, ki bo obogatila njihovo poznavanje krajevne zgodovine. V le-tej so pomembno mesto zasedali obrtniški poklici, med katerimi so mizari odigravali vidno vlogo. (vip)

RUPA-PEČ - Prosvetno društvo

Ob dnevu žena veliko smeha in prepevanja

Domačinkam in ostali publiki so zapeli tudi doberdobski pevci

BUMBACA

Smeh in dobra volja sta zaznamovala prireditev, ki jo je ob dnevu žena v četrtek pridelo prosvetno društvo Rupa-Peč. V rupenski društveni dvorani se je večer začel z nastopom otroškega pevskega zbora Rupa-Peč, ki ga vodi Zulejka Devetak, nato pa sta se številnemu občinstvu predstavili Pepina in Rozina iz Škrbine pri Komnu. Komični par je najprej nastopil z nemim prizorom, med katerim je ena igralka bila naduta dama, druga pa preprosta kmetica, ki jo skuša oponašati. Potem ko so se gledalci do solz nasmejali, je za dobro voljo poskrbel še moški pevski zbor Jezero iz Doberdoba, ki ga ravno tako vodi Zulejka Devetak. Pevci so nastopil z novim programom, v katerem ne manjka ironije na račun žensk. Po pevskem nastopu se sta bili še enkrat na poteci Pepina in Rozina, ki sta prisotne pozabavali z raznimi dovtipi in šalami. Ob koncu sta amaterski igralki pripravili še presenečenje; najprej sta se predstavili v delavskih oblačilih, nato sta jih slekli in v kančkan krilcu povabili na ples prisotne gledalce. Večer je povezovala Katja Batistič.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV - Množični izlet v Vicenzo

V Palladiovem mestu

Društvo šteje okrog 450 članov in se uvršča med najbolj številčne sredine goriških Slovencev

Tudi tokrat
so se goriški
upokojenci
za spomin
nastavili
fotografu

FOTO VIP

Skoraj pomladansko sončno vreme, prijetno vzdusje in ogled zanimivih stvari so dali pečat množičnemu izletu slovenskih upokojencev v Venetu. Na ogled zanimivega mesta v Venetu se je na dan žena odpravilo preko sto članov in prijateljev Društva slovenskih upokojencev za Goriško. Gre pa za društvo, ki šteje okrog 450 članov in se tako uvršča med najbolj številčne sredine goriških Slovencev. S sedežem v KB centru, v središču Gorice, se pri društvu ukvarjajo z marsicami. Imajo ženski pevski zbor, ukvarjajo se z balinanjem, pa tudi z drugimi dejavnostmi, ki so zanimive in primerne za tretje življenjsko obdobje. Med te sodijo tudi družabnost in ogledi zanimivosti, ki jih ponuja bližnja okolica, pa tudi bolj oddaljeni kraji.

V nedeljo sta dva polna avtobusa izletnikov ubrali pot v osrednji Veneto, kjer so si ogledali Vicenzo in njeno okolico. Gre za srednje veliko mesto z dokaj umirjenim utriptom, ki pa se lahko pohvali s številnimi kulturnimi in verskimi spomeniki. Posebno pozornost si zasluži staro središče mesta, ki je zaprto za promet in ga zato tu-

risti lepše uživa, kot če bi moral na vsakem koraku paziti na avtomobile. Najlepše pa lače, ki so značilne za strogo mestno središče, so bile v veliki večini zgrajene pod taktirko enega najbolj slavnih arhitektov, znamenitega Andree Palladia. Bogate mestne družine iz šestnajstega stoletja, ki so dale kaj nase, so zasnova in gradnjo svojih palac zaupale ravno znamenitemu arhitektu, ki je svojo sled pustil tudi na mnogih javnih zgradbah.

Ob prihodu v mesto sta avtobusa odpeljala goriške upokojence najprej na grič Berico nad Vicenzo, kjer je znana božja pot in od koder se odpira krasen razgled na spodaj ležeče mesto, na okolico in na zasneženo planoto Asiago, kjer so se med prvo svetovno vojno borili tudi številni slovenski vojaki. Spusti z griča je sledil daljši sprehod skozi mestno središče, kjer so si pod vodstvom vodiča ogledali nekaj značilnih kotičkov, ki jih ponuja Vicenza. Nemaso so med sprehodom ostali presenečeni nad številnimi boljšimi sejmi, ki so dobesedno zasedali skoraj vse trge mestnega središča. Ogledu mesta je sledilo kosilo v kra-

ju Piazzola sul Brenta v padovski pokrajin; v turistični kmetiji so goriški »upokojjeni armadi« postregli z okusnimi jedmi in, kot vedo povedati poznavalci, z manj okusnim vinom (naša briška kapljica je boljša v vseh pogledih). Med kosilom in po njem so na dan prišli harmoniki in kitara, s katerimi so Joško, Leander in Vili spravili družbo v dobro voljo. Ni manjkalo petja, mnogi pa so si dali duška tudi s plesom. Vodstvo društva je tudi poskrbelo, da so vse ženske (tudi natakarice) prejele mimo z nageljnom in čestitke ob osmeh marcu. Ko je dan prehajal v noč, se je družba odpravila proti domu. Slovenska pesem je ob zvoki harmonike zadonela tudi med krajskim postankom na nekem postajališču ob avtocesti. Pred slovesom sta se v imenu društva vsem zahvalila predsednik Emil Devetak in član vodstva Saverij Rožič, ki sta izletnike pozvala, naj se udeležijo tudi drugih pobud, ki jih pripravlja društvo. Kot po programu je društvo letos že v februarju priredilo srečanje v Prvacini na dan sv. Valentina, ki se ga je tudi tedaj udeležilo nad sto zvestih članov. (vip)

Pravljica urica z bobrom v iskanju prijatelja

Vsako srečanje s pravljico je v goriški Feigovi knjižnici enkratno doživetje. To pa zato, ker se vrstijo različne pravljičarke, ki imajo vsak svoj način posredovanja zgodbe. Ko so mlade nadarjene dijakinje, je animacija še toliko bolj vredna občudovanja. Tako je bilo pred nedavnimi, ko je višješolska Tamara Peteani zaigrala pravljico Mali bober in odnev. Najprej je otrokom, v glavnem predšolskim, pojasnila in pokazala, kaj je odnev, nato je v pripoved vložila igralske spremnosti, ki se jih je naučila z mentorico Vesno Tomšič. Pripravovanje je potekalo tudi s pomočjo plišastih živali. Otroci so pazljivo sledili vsakemu gibu in vživito sodelovali, Tamara pa jim je omogočila, da so tudi sami animirali pravljico. Ko je bober med izletom z barko po jezeru srečal racmana, je povabil k sebi enega izmed otrok, da bi zaigral racmana, prav tako tudi druge otroke, ki so posnemali raku na in želvico. Tako so skupaj preveslali jezero v iskanju prijatelja, ki se je oglašal od daleč. Šele star modri bober jim je razložil, da so pravzaprav prijatelje našli že med potjo. Naslednja in zadnja pravljica v Feigovi knjižnici bo 23. marca.

V KRATKEM POROKA FORZA ITALIA IN NZ

Ali bo Fini skalil Berlusconiju praznik?

VOJmir TAVČAR

Vsvetu si je pridobil prejšen ugled in tudi v očeh marsikaterega pripadnika levostranske opozicije je postal dovolj verodostojen sogovornik, predvsem pa zagovornik italijanske ustave in demokratičnih institucij. Med pripadniki Forza Italia pa je zelo osovražen, na spletnih straneh gibanja ga slikajo kot sodobnega Judeža Iškariota, izdajalca, ki naj bi se že specjal s sovražnikom. Mnogi ga primerjajo s Pierferdinandom Casinijem, najbolj strupeni pa kar z Marcom Follijem, ki je med pristaši Forza Italia sinonim za prislovičnega izdajalca.

Medtem ko se Forza Italia in Nacionalno zavezništvo po volilni zmagi pripravljata na kongres, ki naj bi ju povzel v Ljudstvo svobode, se v mnogih krogih desne sredine stopnjuje odpor proti predsedniku poslanske zbornice Gianfrancu Finiju, ki mu zlasti pripadniki Forza Italia zamerijo dejstvo, da se je od zmage na lanskih volitvah prevečkrat jano vogradil od predlogov premiera Ber-

lusconija in si izbral kot institucionalnega sogovornika predsednika republike Giorgia Napolitana. Kolikšna je mržnja do Finija kaže predvsem spletne strani Forza Italia, na kateri pripadniki Berlusconijeve stranke dajejo duška svojemu gnevnu do najpomembnejšega političnega zaveznika, ki bo ob koncu meseca postal član skupne hiše desnice, tistega Ljudstva svoboščin, ki si ga je milanski medijski mogotec izmisliš kot protipotezo in odgovor na rojstvo levostranske Demokratske stranke.

V pričakovanju na zadnji kongres Nacionalnega zavezništva (končal se bo prihodnjo nedeljo z razpustitvijo stranke) in na ustanovni kongres Ljudstva svobode (začel se bo 28. tega meseca), se napetost v desni sredini stopnjuje, čeprav uradnih potrditev o tem ni. Vendar dejstvo, da časopis Libero Vittoria Feltrija že nekaj časa piše o nezaupljivosti med bodočima novoporočencema, je zadosten dokaz o napetosti, ki ga izliv gneva pripadnikov Forza Italia proti Finiju samo potrjujejo. Dinamika v Ljudstvu svobo-

bode je precej podobna dinamiki v Demokratski stranki, kjer so nekdanji Levi demokrati in Marjetica še vedno dokaj nezaupljivi drug do drugega. Dokaz o nezaupljivosti na desnici pa potrjuje tudi novica, da bosta bodoča zakonca obdržala vsak svoje premoženje in ga ne bo stala dala v skupno bagajno. Za razliko od leve sredine pa so voditelji desne sredine v uradnih izjavah veliko bolj zapeti in zadržani. Odkritih polemik ni, nezadovoljstvo pronica na dan samo prek sporočil in jeznih izbruhov navadnih strankih članov.

Čeprav sta politično povezana že od začetka devetdesetih let, ko je Berlusconi, takrat samo televizijski podjetnik, odločno podprt Finija v tekmi za rimski županski stol, sta voditelji Nacionalnega zavezništva in sedanji premier zelo različna, kar je prišlo do izraza v nekaterih njunih ostrih spopadih. Doslej je v teh sporih Fini vselej potegnil krajši konec in je bil prisiljen v sklepanje kompromisov z milanskim medijskim veljakom. Prihodnji tedni in meseci bodo po-

kazali, ali se bo tudi tokratna partija kočala tako, da bo Fini za nekaj časa prisilen pozabiti na lastne ambicije.

V dveletju 2006 - 2008, ko je bila desna sredina v opoziciji, je bil Fini dokaj kritičen do načrta o povezavi Nacionalnega zavezništva in Forza Italia v eno samo stranko, najbz tudi zaradi nespodobudne izkušnje v Domu svoboščin, kjer so si bili stanovalci prevečkrat v laseh. Na svoje pomisleke pa je Fini pozabil ob kriji Prodijev vlade in ob začetku volilne kampanje. Takrat je postal eden od zavornikov projekta Ljudstva svobode, čeprav so prišle do izraza tudi razlike v pogledih z Berlusconijem: za milanskega medijskega veljaka je vzorec skupne stranke Forza Italia, ki ima dokaj ohlapno strukturo, medtem ko je Fini zagovornik drugačne, bolj tradicionalno profilirane stranke s strukturami, rednimi kongresi, volitvami voditeljev in tudi v večjo teritorialno zakoreninjenostjo.

Trenja in polemike v Ljudstvu svobode – kot na primer zadnji spopad go-spodarskega ministra Giulia Tremontija z guvernerjem Banke Italije Mariom Draghi – zaenkrat še niso načeli prijubljenosti premiera Berlusconija in podpore, ki jo med ljudmi uživa desničarska povezava. Doslej je bila dokaj uspešna »uspavalna« politika predsednika vlade, saj je s pomočjo medijev prodrl njegovo sporočilo, da »ne živimo pač tako slabov, in da zaradi »deflacije imajo ljudje tudi nekaj evrov več v žepu«. Če se bo kriza zaostrala in se bo izkazalo, da so bile vse bučno razbojnane poteze vlade samo propaganda, se bo nezadovoljstvo povečalo vzporedno z vsakodnevнимi težavami, najbrž pa – kot pravilno ugotavlja politolog Edmondo Berselli – podpora vladi ne bo preveč okrnjena, razen v primeru hudi socialnih katastrof, ki pa si jih ne želi nihče. Berlusconi se je namreč posrečilo, da je pod streho Ljudstva svobode združil tisto staro in korporativno Italijo, ki ne želi sprememb, ampak se jih boji. Ustanovni kongres Ljudstva svobodčin pa naj bi po Berlusconijevi želji to vez samo še potrdil, med ljudmi naj bi se še bolj utrdilo prepričanje, da premier lahko zaupajo, »ker sem eden izmed vas«.

V sedanjih razmerah zato ni pričakovati, da bi se razmere v Italiji lahko bistveno spremenile zaradi notranjih trenj v Ljudstvu svobodčin, ker ima Berlusconi vse vajeti oblasti trdn v rokah. Zelo posreden, vendar pomemben pokazatelj te vodilne vloge je med drugim dejstvo, da se tudi v tem kriznem obdobju veča reklamni priliv za postaje Mediaseta, čeprav gledanost teh postaj upada. Očitno je del podjetniških krogov prepričan, da se je treba prikupiti premieru tudi z okrepljenim oglaševanjem na postjah Mediaseta in v vzporednim nižanjem reklemnih naložb v javni televizijski hiši Rai in na satelitski Sky.

V teh razmerah postaja zato še bolj zahtevna naloga novega sekretarja Demokratske stranke Daria Franceschini.

Samo če bo leva sredina znala oblikovati prepričljiv in sodoben družbeni projekt, ki bo pritegnil znova v politiko tudi tiste, ki jih je Demokratska stranka doslej razočarala, in ki bo dojemljiv za dober del družbe, bo lahko načela Berlusconijev premoč. Če leva sredina ne bo znala ponuditi družbi dovolj prepričljive alternative berlusconijevstvu, bo sedanji premier tudi v prihodnje premočno zmagal.

Dario Franceschini je v teh nekaj tednih povlekel nekaj dobro potec s predlogoma o podpori za brezposelne prekerne delavce in z oblikovanjem posebnega sklada za pomoč najbolj revnim,

ki naj bi ga napajali s solidarnostno pomočjo najbolj premožnih. Oba predloga sta bila po pričakovanju zavrnjena, toda večina je bila prisiljena soočiti se s predlogoma opozicije. Zivčnost Ljudstva svobode pa je dokaz, da sta bila Franceschinijeva predloga za večino moteča, ker je bila prisiljena v defenzivo. Demokratska stranka je, kot kaže, po dolgem času dovolj ustvarjalno tolmačila svojo vlogo opozicije.

Za konec pa za dolgoletnega levicarja dokaj grenka ugotovitev: če bo dovolj ustvarjalno in odločno nadaljeval po tej poti, bo nekdanji pripadnik Krščanske demokracije uspel tam, kjer so doživel flisko voditelji, ki so svojo pot začeli v vrstah nekdanje KPI.

Desno Vila De Rin, v sredini obnovljena rumena hiša in veličastni razgled, spodaj načrt objekta

G. TOMSICH

NA POBUDO SLOVENSKEGA PODJETNIKA JOŽETA TOMSICHA

Vili De Rin bo povrnjen nekdanji sijaj

ALJOŠA FONDA

Ko se vozimo z Opčin proti Sv. Ivanu ali tržaški univerzi, nam včasih pogled za hip zastane na zanimivi starinski zgradbi, ki kraljuje na pobočju pod Trebenškim vrhom. Gradič, o katerem večina Tržačanov nič ne ve, je še najbolje videti z Ul. Valerijo: stoji tik nad živorumeni hišo, pod slednjo pa je avtomobilski odpad, ki je nastal v nekdanjem kamnolому. Nekaj sto metrov stran se odpira veliki kamnolom Faccanoni. Malokdo pozna zgodovino Vile De Rin in le redki vedo, da je ta gotsko-beneški biser že dobro desetletje v rokah slovenskega podjetnika iz Trsta.

Lekarnar Giuseppe (Jože) Tomsich je leta 1996 odkupil zemljišče od tržaške škofije, med letoma 1998 in 2003 je nasadil trte merlot, malvazije in refoska, ki proizvajajo v idealnih okoliščinah (brez divjih prašičev in bolezni) okrog 80 hektolitrov vina. Z obilno naložbo je novi lastnik obnovil rumeno hišo pred gradicem in jo preuredil v vinsko klet ter pisarno. »Tukaj smo na 280 metrih nad morjem, na točki, kjer se srečata kraški apnenec in istrski peščenec. Višina je enaka Momjanu, lega je za vinogradništvo odlična,« posno razlagata Tomsich, medtem ko se peljeva z njegovim terenskim vozilom po posestvu. Tomsich upravlja s svojim sinom Victorjem družinsko kmečki podjetje, delo pa še zdaleč ni končano: obnoviti je treba še višo samotu, nakar naj bi odprli luksuzni kmečki turizem z enim najlepšimi in najpopolnejšimi razgledovi na Trst in njegov zaliv.

Vzpetino nad Sv. Ivanom, nad katerim se danes vije planinska vertikalna, naj bi Tržačani prvič naselili na začetku 16.

stoletja. Tedaj se je bila vojna z Benetkami, ki so hotele odvzeti Trst Habsburžanom. Vladala je revščina, poleg tega pa se je ob zalivu razpasla najhujša bolezen tistega časa: kuga. Slednja se je sodeč po pričevanjih in študijah razširila po potoku, ki je sekal Trst na pol. Z Rocola se je nepokrit spuščal po današnji Ulici Revolte do Montebella in Trga Sonnino, svojo pot pa je nadaljeval skozi današnji Trg Garibaldi, po Ul. Carducci do Trga Goldoni (tu je bil znani most Fabra ali Kovačev most) in Stebrišča Chiozza, kjer se je rocolskemu potoku pridružil sveto-

vanski pritok Stari breg (ali v italijanski narечni različici Staribrek). Veliki potok je tekel naprej po Trgu Dalmazia in Ulici Ghega do starega pristanišča, izliv je bil med 3. in 4. pomolom. Vse potoke so pozneje pokrili z mestnimi ulicami. Smrtonosna bakterija kuge pa je pred petsto in več leti brez težav dosegla osrčje mesta, saj so perice prale cunje v vodi potoka. Zgodovinski dokumenti pričajo o raznih epidemijah. Leta 1477 je zaradi kuge povrlo 700 Tržačanov, leta 1479 še enkrat toliko, leta 1497 pa 500. V naslednjih letih so se nekatere premožnejše družine

stekle na pobočje med Sv. Ivanom, Globojnerjem in Banovskim hribom, na območje, kjer so pljuskali čisti izvirki. Na mestu bodoče Vile De Rin je takrat nastalo kmečko naselje z vinogradom in sadovnjaki. Po Tomsichevih podatkih naj bi tam živilo 50 ljudi, in sicer dva gospodarja, sedem družinskih članov ter služabniki in njihove družine. »Na pobočju se je tedaj pojavilo kmetijstvo, ženske pa so koše s pridelkom nosile v mesto,« pravi Tomsich. Zdravi izvirki so tamkajšnjim družinam zagotovili stabilno življenje. Približno v času, ko naj bi naselje nastalo, so Benečani in Tržačani sklenili mir s sporazumom v Wormsu (1521). Benečani so prepustili Trst Habsburžanom in opustili svoje težnje proti vzhodu.

V naslednjih stoletjih so bogati tržaški patriciji kupovali zemljišča in gradili hiše na področju Sv. Ivana in Vrdele, kjer so v glavnem živelji Slovenci. Med temi je bila družina de Marchesetti, ki je po pisancu pisatelja Fabia Zubinija (v knjigi San Giovanni) odkupila omenjeno zemljišče visoko nad vasjo. Posestvo je v zemljiški knjigi pridobilo ime Marchesettia (morda zaradi slovenske sklanjatve Marchesettija, domneva v isti knjigi prof. Pavle Merku). Lorenzo de Marchesetti je poročil Anno Bartolomei, po njegovi smrti pa se je le-ta še drugič omožila, in sicer z Vittoriom De Rinom, občinskim svetnikom in potomcem beneškega odposlanca v Trstu. Družina De Rin je prešla v Trst med kratkotrajno beneško nadvlado, skrbela pa je zlasti za dobavo lesa. De Rinovi so posle z lesom opravljali brezhibno: dali so posekati gozdove od Trsta do Velebita in tako opustošili kraško in istrsko pokrajino. Po odhodu Benečanov je družina ostala v Trstu, njeni izobraženi člani pa so sklepali posle in zasedali pomembna mesta. Vittorio potomec in so-menjak je sredi 19. stoletja naročil arhitektu Domenicu Righettiju, naj kmečko naselje spremeni v vilu. Tedaj so ruralno zgradbo obogatili plemiški kapiteli, saj si je De Rin želel gospodske zgradbe, ki bi spominjala na romantične stare čase (tako piše tudi v krajšem članku, ki ga je leta 1978 objavil Il Piccolo). Priča tedanje preureditive je sloganova dvoličnost vile: v notranjosti prevladuje renesančno-ruralni slog, zunaj pa gotsko-beneški, ki je v Trstu precej redek. Sredi zgradbe je

manjši stolpič, v notranjem salonu pa so nekoč kraljevali marmornat kamin in freske slikarja Lorenza Giuseppe Gatterija. Zgradbo so dokončali leta 1854. Vila je bila vseskozi povezana z dejavnostmi v spodnjem kamnolomu, kjer je danes avtomobilski odpad. Kamenje iz De Rinovega kamnoloma je bilo namenjeno gradnji Terezianske in drugih četrtni, ko pa so ga izčrpali (nadaljnje širjenje kamnoloma bi ogrožalo vilo nad njim), so De Rinovi odprli drug kamnolom, ki je pozneje zaslovel z imenom Faccanoni. Za vilo so zadnja leta 19. stoletja predstavljala višek, v 20. stoletju pa jo je čakal zaton.

Zaradi izjemne strateške pozicije (vila je neke vrste gnezdo s popolnim pogledom na Trst) so odmaknjeno stavbo zavzele vse sile, ki so v 20. stoletju osvojile mesto. Leta 1943 je neobljudeno zgradbo zasegla nemška vojska, dve leti pozneje baje tudi partizani, sledile pa so še zaveznike sile in požar, ki je uničil salona. Stavba je tonila v pozabo, na njenem dvorišču sta rasla bršljan in robida. Caterina De Rin je leta 1960 darovala vilo tržaški škofiji, nunam pa bližnji Dom Beatiitudini. Posestvo De Rinovih je namreč zaobjemalo dober del področja nad Cesto za Općine. V naslednjih letih so neznanci odnesli marsikatere predmete in dragocene kose, med razvalinami pa so se zbirali mamilashi. Opustošeni biser se je skril v goščavo. Taka, prekrita z robido, se je Vila De Rin predstavila leta 1996 Giuseppe (Jožetu) Tomsichu, slovenskemu lekarnarju, ki je zemljišče odkupil od škofije. Sam je nameraval pravzaprav kupiti tudi ostale dele nekdanjega posestva De Rinovih, se pravi tudi bližnja zemljišča, ki so bila v 80. letih v lasti družbe Sicat Quirina Cardarelli, vključno s kamnolomom Faccanoni. Cardarellijeva zemljišča je zaradi stečaja Sicata po kosih prodajalo tržaško sodišče, Tomsich pa je želel kamnolom spremeniti v velik vinograd, s čimer bi ustvaril veliko vinogradniško »fazendo«. Do dogovora pa ni prišlo in lekarnar se je moral zadovoljiti s terenom nad Vilo De Rin, kamor je nasadil merlot: tja radi zahaja divji prašiči, ki so pred 20 leti zbežali s Cardarellijevega posestva. Počutijo se kot doma, merlot pa jim, žal, posebno tegne. Tomsichevi so nasadili trte in obnovili rumeno hišo, sedaj pa je na vrsti vila sama. Nameravajo ji vrniti stari čar, nato pa naj bi odprli prestižen kmečki turizem na čudovitem razgledišču. Načrt je zelo ambicioz, Tomsich pa ima več močnih adutov: navezanost na svojo zemljo, ljubezen do Trsta in mestne kulturne dediščine, ustvarjalno nagnjenje in kapital. Finančna sredstva za ta projekt si je lekarnar nabral z dolgoletnim delom in uspešnimi naložbami, pa tudi po očetovični zaslugi. Oče Viktor, istrski Slovenec, je trgoval z lesom med Trstom, Brkini in Reko. Enako ime kot dedek nosi Giuseppejev sin in naravni naslednik »rodbine«, nekdanji dijak znanstvenega liceja F. Prešerna in bivši Borov košarkar, zdaj pa prav tako lekarnar, igralec golfa in upravitelj družinskega premoženja ter seveda tudi kmetijskega podjetja. Poudariti gre nekatere pomenljive podobnosti, ki kljub časovnemu razmiku povezujejo nekdanje in nove lastnike vile. Tako De Rinove kot Tomsiche so zaznamovali Viktorji, ena in druga družina pa sta na veliko trgovali z lesom. V reinkarnacijo pri nas navadno ne verjamemo, očitno pa se zgodovina včasih res ponavlja.

Sejem Olio Capitale je še enkrat izpostavil pomen ekstra deviškega oljnega olja in v tem okviru tudi proizvodnjo domačih oljkarjev, ki je zlasti v tržaški pokrajini vse bolj kakovostna

ZAMISEL V OKVIRU SEJMA OLIO CAPITALE

V »oljkoteki« zbrati vse plemenite italijanske sorte

MARIO GREGORIČ

V okviru srečanja na temo oljkarstva, ki so se zvrstila v okviru prireditve Olio Capitale, je vzbudila veliko zanimanja zamisel o ustanovitvi gojitvene zbirke vseh italijanskih oljnega sort, ki bo poimenovana »oljkoteka«.

Povezovalec srečanja, časnikar Luigi Caricato, je po predstavitvi predavateljev, predsednika Konfederacije Kmetov Italije - CIA Giuseppeja Politija in področnega izvedenca Giuseppeja Di Lene, poudaril izredno oljčno sortno bogastvo Italije, ki ima sama približno 400 oljčnih sort, medtem ko jih imajo vse ostale dežele proizvajalke oljnega olja le 233. Isto velja za druge kmetijske pridelke in izdelke, zlasti za vin in sire. Od tod tudi izredno bogata paleta italijanskih vín in ostalih pridelkov in živil in zaščiteno označko porekla.

V zvezi s tem bogastvom je strokovnjak Di Lena naglasil umestnost in koristnost ustanovitve oljkotek, kjer naj bi na primernih površinah združeno gojili vse italijanske oljčne sorte. Poleg centralne državne oljkotek naj bi prišlo tudi do ustanovitve krajevnih, predvsem deželnih, ki naj bi združevali vse sorte, prisotne na teritoriju.

Zbirka vseh oljčnih sort na istem prostoru bi omogočila predvsem mlajšim rodovom spoznavanje izrednega oljnega bogastva in istočasno nudila

možnost neposredne primerjave raznih sort oljk in iz njih pridobljenega oljnega olja.

Kulturo oljnega olja, je poudaril Di Lena, je treba gojiti in krepiti, saj predstavlja v svetovnem merilu oljčno olje le 3 - 4 % vseh porabljениh maščob in to kljub znanstvenem dokazom, da so te iz oljk pridobljene hranilne snovi koristne za človeško zdravje.

Sledil je poseg predsednika konfederacije CIA Politija, ki je naglasil dejstvo, da se mora kmetijstvu priznati in primerno ceniti vlogo proizvajalca kmetijskih živil in pridelkov. Ta vloga lahko pride še posebej do izraza, če se nudi primarnemu sektorju možnost prikazovanja biološke različnosti njegove široke proizvodne palete tudi z ustreznim raziskovalnim delom. Pri tem je poudaril neumestnost uvajanja v Italiji gensko spremenjenih rastlin, ker pomenujo odstujevanje od bogate in raznolike tradicionalne italijanske proizvodne tradicije. Zato so pobude kot je zamisel o oljkoteki dobrodoše, saj gredo v smeri ohranjanja proizvodnih tradicij in utrjevanja vezi med kulturo oljke in teritorijem.

Podobne vezi se vzpostavljajo tudi v drugih mediteranskih državah, predvsem afriških, kjer raste zanimanje za proizvodnjo visoko kakovostnega ek-

stradeviškega oljnega olja. Iz tega izhaja tudi razmišlanje o ustanovitvi oznake, ki naj bi izpostavljala kakovost olja mediterranskega izvora, z evidentiranim posredkom posamezne države proizvajalke.

Te in podobne pobude imajo, po oceni predsednika konfederacije CIA, dvojen namen: utrjevati ugled mediterranskega olja in s tem olja posameznih mediterranskih držav ter ga promovirati v širšem evropskem kontekstu, predvsem pa v državah, kjer je poraba te plemenite tolšče še zelo nizka. Na ta način bi se tudi izravnalo razmerje med ponudbo in povpraševanjem ekstradeviškega oljnega olja, kar bi omogočilo usklajevanje tržnih cen s proizvodnimi stroški, ki nemalokrat presegajo povprečno tržno ceno, in se s tem načenja gospodarnost oljarskih obratov.

Svoj pozdrav sta na srečanju prinesla tudi predstavniki Trgovinske zbornice Walter Stanissa in tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec. Oba sta naglasila spodbardo pomembnost oljkarstva na Tržaškem, ki je v zadnjih desetletjih doživel pravi razcvet, ter razpoložljivost ustanov, ki ju predstavlja, za sodelovanje pri vseh pobudah usmerjenih v vrednotenje in promocijo tržaškega ekstradeviškega olja, kot sicer ostalih kmetijskih pridelkov in živil naše pokrajine.

SLOVENIJA - Ugleden obisk

Predsednik republike pri slovenskih čebelarjih

Čebelarsko zvezo Slovenije je v minulem tednu prvič obiskal predsednik republike Danilo Türk. »Za slovenske čebelarje je danes zgodovinski dan,« je ob obisku predsednika poudaril predsednik zveze Boštjan Noč. Predsednik je izrazil podporo čebelarski zvezi in slovenskim čebelarjem. »Veseli nas, da ga skrbijo za kranjsko čebelo in za obstoj čebelarstva,« je dejal. Predsednik države je čebelarjem obljubil vso pomoč, ki jo lahko nudi, predvsem v smislu osveščanja ljudi o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev.

Kot je povedal, se predsednik zaveda pomena čebele za ohranjanje okolja ter pomena čebeljih pridelkov kot varne in zdrave hrane. »Predsednik spremlja čebelarstvo in aktualno problematiko ter podpira vse ukrepe, ki pripomorejo k ohranjanju kranjske čebele in slovenskega čebelarstva,« je dejal.

Predsednik Türk si je ogledal čebelnjak in laboratorij ter poskusil čebelje pridelke in medene pijače. Nav-

dušen je bil tudi nad tem, da slovenski čebelarji pridelujejo medeno penino, ki je posebnost v svetu, saj jo pridelujejo po klasični šampanjski metod.

V laboratoriju letno pregledajo preko 500 vzorcev medu. »Lahko smo ponosni, da je slovenski med resnično vrhunske kakovosti, saj v vseh letih, ko izvajamo interno kontrolo še noben vzorec ni bil izven pravilnika.

Čebelarji so se s predsednikom pogovarjali tudi o svetovnem kongresu apiterapije, ki bo prihodnje leto v Ljubljani. Kot je povedal Noč, bo predsednik častni pokrovitelj kongresa. S tem je po njegovem mnjenju kongres dobil nacionalni pomen.

Na kongres - v torek so podpisali tudi pogodbo za organizacijo kongresa - bo sodelovalo od 400 do 600 strokovnjakov iz vsega sveta ter čebelarji iz stotih držav. Na njem pričakujejo od 4000 do 5000 obiskovalcev čebelarjev z vsega sveta in dnevno 3000 do 4000 obiskovalcev laične publike. (STA)

STROKOVNI NASVETI

Razmnoževanje s potaknjenci

Rastline razmnožujemo na dva načina: spolno in vegetativno. Spolno razmnožujemo s semenom. Rastline, ki jih pridobimo iz semena, imajo različne lastnosti od matice. Na vegetativni način pa odrežemo del rastline, iz katerega nastane nova rastlina. Rastlina ima namreč lastnost, da se lahko iz enega dela popolnoma obnovi. Nova rastlina ima popolnoma enake lastnosti kot matica. Z razliko od spolnega razmnoževanja je vegetativno razmnoževanje veliko hitrejše in zanimivo, da ohranimo na primer stare, domače sorte, ki jih drugače ne dobimo v prodaji.

Eden pogostih načinov vegetativnega razmnoževanja je s potaknjenci. Potaknjenc je košček rastline, ki ima lastnost, da ga položimo v zemljo ali vodo, naredi korenine in ostale dele rastline. Po navadi je to veja, lahko je pa tudi list ali del korenin.

Od sadnih dreves se dobro ukorenijo kutina, aktinidijska, figa, leska in nekatere druge. Veliko uporabljamo potaknjence tudi pri okrasnih rastlinah: dobro se ukorenijo rododendroni, hibiskus, pelargonije, vrtnice, kaktusi in ostale sočnice. Med zeliščnimi rastlinami pa omenimo majaron, rožmarin, sivko, pelin, žablj, timijan.

Obstajajo različne vrste potaknjencev. V glavnem poznamo zelene, pololesene in olesene potaknjence. Različne rastline pridobimo z različnimi potaknjenci. Pelargonije na primer tvorijo zlahkoto korenine iz zelenih potaknjencev; vrtnice tvorijo bolj zlahkoto korenine iz olesenih ali pololesenih potaknjencev. Za razmnoževanje begonij pa so najbolj primerni listni potaknjenci. Preden odrežemo potaknjence se moramo torej dobro pozanemati o tem.

Zelene potaknjence pripravimo konec zime ali spomladji. Odrežemo vršiček veje za največ tri pare listov. Potaknjenc naj bo dolg kakih 3 do 7 cm. V glavnem so zeleni potaknjenci zelo primerni za travnate rastline in male grmovnice.

Po olesene potaknjence pripravimo poleti. Odrežemo še ne popolnoma olesene 10 do 15 cm dolge potaknjence iz rasti tekčega leta. Primerni so za dresivo v grmovnici. Vsaj en členek naj bo v zemlji, od koder se bodo tvorile nove korenine. Preden vtaknemo potaknjenc v zemljo, mu odstranimo vse spodnje liste za vsaj eno tretjino.

Olesene potaknjence pripravimo jeseni ali konec zime, dokler se ne začnejo pretakati sokovi. Odrežemo enoletne veje iz prejšnjega leta. Potaknjenci naj bodo dolgi 10-20 cm in debeli vsaj 0,5 cm. Odstranimo spodnje liste. Če jih odrežemo že jeseni, jih hranimo v vlažnem prostoru s temperaturo 0 do 5 stopinj C. Lahko jih tudi pokopljemo zunaj v rahlo, ne prevlačno zemljo. Podtaknimo jih lahko že je-

seni. Če pa to naredimo spomladji, prej namočimo potaknjence za dan ali dva v vo-

do. Listne potaknjence pripravimo spomladji ali konec poletja. Lahko odrežemo list s pedljem ali le del lista. Primerne za to so rastline z debelimi listi.

Potaknjence iz korenin pripravimo konec zime ali v začetku pomladji. Odrežemo del korenin in ga globoko pokopljemo.

Za vse potaknjence veljajo ista pravila. Zelo važno je, da potaknjence odrežemo tik pod členkom. Tam se namreč nahaja največ hraničnih snovi, zato je ukoreninjenje bolj uspešno. Potaknjenci naj bodo iz enoletnih mladič zdravih in močnih maticnih rastlin. Take imajo po navadi največ hraničnih snovi in zato bolj zlahkot tvorijo korenine. Oleseneli naj bodo dozoreli, cvrstti in z dobro razvitimi brsti.

Važno je, da rastline ohranimo počarnost, to se pravi smer rasti potaknjencev. Za boljši uspeh ukoreninjenja potaknjencev je tudi zelo važno, da uporabljamo dober in oster cepilni nož. Rez naj bo natančna in poševna. Nož naj bo popolnoma čist, da se ne bi začele širiti bolezni. Vaze, kjer se bodo ukoreninili, naj bodo dobro razviti.

Priporočljivo je tudi, da uporabljamo snovi, ki pospešijo ukoreninjenje. Slednje dobimo v prodaji in so po navadi sestavljene iz sintetičnih avksin.

Zelo važen je tudi substrat. Zemlja naj bo lahka, peščena in zračna, obenem naj zadržuje vлагo. Dober substrat je rečni pesek in drobna šota. Lahko pa uporabljamo namensko zemljo za setev, ki je sterilizirana, ali pa perlit. Rastline, ki zlahkoto tvorijo korenine, so manj zahtevene za substrat. Nekatere rastline denemo tudi v vodo. Tako, ko tvorijo korenine, jih posadimo v zemljo. Potaknjence vtaknemo nekaj centimetrov v zemljo. Zemljo moramo držati stalno vlažno, bolje je, da z vodo poškropimo dvakrat na dan.

Zelo važno je, da je ozračje vlažno od vsega začetka. Zgornji del pokrijemo s prozorno plastično folijo. Pri tem pazimo, da se folija ne dotika rastlin. Občasno moramo kontrolirati, da se ne bi razvile bolezni. Če se tvorijo kapljice pomeni, da je ozračje pod plastično folijo nasičeno z vlagom. V tem primeru moramo odkriti za nekaj časa, da se vлага nekoliko posuši. Vaze postavimo na svetel prostor, a ne pod direktnimi sončnimi žarki. Prostor ne sme biti prehladen, a niti pretopel. Pozimi je dovolj, da postavimo potaknjence v neogrevan rastlinjak. Spomladji in poleti jih dennemu v senčen in zračen kraj. Ko so potaknjenci dobro ukoreninjeni, jih presadimo na prost.

Magda Šturmán

Za Izrael in države, kjer igra vera tako pomembno vlogo, je rešitev samo v sprejemanju demokratičnih pravil igre. Boljšega reda ne poznamo.

KDAJ SE BO POLOŽAJ NA BLIŽNJEM VZHODU SPREMENIL?

Spopadi med verami so vedno usodno spobujali fanatizem

GORAZD VESEL

Kadaroli na Bližnjem vzhodu kaj zaropata, se spomnim na svoje potovanje v Izrael in na bogat izkupiček spoznaj. Kakšnih 20 let je minilo od takrat. V svetu deželo sem se za Veliko noč s turistično agencijo odpeljal kmalu po upokojitvi. Nadejal sem si, da je mogoče ključ za razumevanje tolikih zapletenih vprašanj, ki nam jih ponuja vsakdanik, poiskati v deželi, kjer so nastajale najstarejše za nas pomembne civilizacije, kjer so se rojevale vere, se medsebojno sooočale, se prerekale in bojevale – od takrat pa vse do danes. Profesor, ki nam je govoril o srbskih epičnih pesnitvah in turških vdorih, je ob koncu lekcije večkrat uporabljal refren »vojna bo ali pa tudi ne bo, Turek ščili čez mejo.« Besede, ki se še kaže prilegajo tistim nemirnim krajem.

Na potovanje se nisem odpravil ravn tešč, kar zadeva razmere. Vedeli smo za vojne Izraela s sosedji, ko je odgovarjal na provokacije, si širil in utrjeval svoj življenjski prostor, do katerega so Judje, državljan Izraela, med drugo svetovno vojno in po njej prišli po več kot 2.000-letnem izgnanstvu in peganjanju. Ob lokalnih vojnah na Bližnjem vzhodu je bilo javno mnenje pri nas v skrbih. Enega od takšnih spopadov je izraelska vojska pod vodstvom Mošeja Dayana vodila z Egiptom, ki je bil kot neurčena država blizu našemu takratnemu pogledu na blokovsko razdelitev sveta. Kolega, ki je poznal tamkajšnje razmere, mi je takrat dejal, da Izrael ni uspešen zato, ker je ta-

ko sposoben in močan, ampak zato, ker so njegovi sosedje tako slabi.

Do takrat smo si predstavljali na Židih ustvarjali na podlagi njihovega pasivnega sprejemanja nacističnega poskusa iztrebljenja. Tudi nekdani odgovorni urednik Primorskega dnevnika Stanislav Renko je bil mnenja, da Židje niso bili pripravljeni boriti se za svoj prav. Povedal je, da se je iz ustaške NDH v Liko, kjer je bil pri partizanih, zatekel veliko hrvaških Židov. Od partizanov so zahtevali, da jih branijo. Tu imate orožje in se branite, kot se moramo braniti tudi mi, so jim odgovorili. Iz Gorice je en sam Žid odšel k partizanom, vse ostale so Nemci odpeljali v koncentracijska taborišča. Ob tem je potrebno povedati, da je naše osvobodilno gibanje poskrbelo za varen prevoz številnih Židov v Palestino. Posebne zasluge za njihovo reševanje je imel Edo Brajnik, po rodru iz Štandreža, ki je po vojni v »federativni« zavzemal izredno odgovorna mesta. Za svoje delo je od Izraela prejel visoko državno priznanje. Za genocid nad Židi sem izvedel šele po vrnitvi s suženjskega dela v Hitlerjevi Nemčiji. Z zgodovinsko opredelitevijo nacističnega genocida, s katarzo, ki je opravil nemški narod, in s postavljivo spomenika, posvečenega pobitim Židom, v središču Berlina, kjer je Hitler imel svoj bunker in je v njem naredil samomor, naj bi bilo zaključeno neko poglavje židovskega vprašanja. Pa ni ravno tako. To dokazujejo, med drugim, tudi nedavni izraelski napad na Gazo in zadnjega razhajanja v Rimsko-katoliški cerkvi

prav v zvezi z genocidom nad Judi.

Že pred vzletom letala sem spoznal, da odhajam v dokaj nenavadno državo. Ko so na letališču v Rimu ugotovili, da sem časnikar, so moj kovček dalni na stran, ker da bo potoval z naslednjim letalom. Verjetno so ga pregledali. Do njega sem prišel čez en teden, na dan povratka. Iz varnostnih razlogov smo krožno potovanje opravili v nasprotni smeri kot je bilo načrtovano. Vodička je bila, seveda, Izraelka, ki je dolgo živel v Rimu. Poleg tega, da je izredno dobro opravljala svoj poklic, je bila tudi neverjetno dovetzna za humor. Bila je nizke rasti, njen mož, oficir vojske z visokim činom in tudi visok po postavi, pa je bil njeni čisto nasprotje; imel je kakšna dva metra. »Ali veste, kdaj me je spoznal«, nas je nekega dne presenetila z vprašanjem. »Takrat«, je odgovorila, »ko si je zavezoval čevlje.«

Ogledal smo si mesta ob morju in v notranjosti dežele, socialistično urejene kibuce, ozemlja, ki so jih z namakanjem iztrgali puščavi, Mrtvo morje, muzeje, ki govorijo o njihovi kalvariji. Če odmislim svoj kovček, je za prvo presenečenje poskrbel profesor, ki je dijake na šolskem izletu spremjal s puško na rameni. Takšni varnostni ukrepi so veljali v letih, ko je Izrael imel eno najbolj mirnih razdobjij.

Le zakaj je Bližnji vzhod, in še zlasti Izrael, postal tako pomemben na svetovni šahovnici? Odgovor je mogoče dobiti samo v zgodovini. Pravijo sicer, da je zgodovina učiteljica življenja, nikjer pa ne piše, da je vedno dobra učiteljica.

Jeruzalem je središče treh monoteističnih ver: judovske, krščanske in muslimanske. Nastajale so po navedenem vrstnem redu in, seveda, s časovnim razmikom. Judje od svojega zavedanja dajejo čakajo na prihod Mesije. V tej deželi se je kristjanom rodil Jezus, ki je vstal od mrtvih, muslimanom je od tam Mohamed odšel v nebo k Alahu. Ko se je star Rim začel širiti in postajati imperij, so njegovi cesarji postali neke vrste bogovi, ki so jih morali državljani po božje časti. S tem Rimom so najprej prišli v spore Judje, ki so že dolgo imeli svojega boga. S širjenjem imperija so spori postali tako ostri, da so Rimljani Jeruzalem opustošili že pred našim štetjem. Drugič so se nanj spravili 132. leta po našem štetju. Takrat so ponovno uničili Salomonov tempelj, Jude pa izgnali iz mesta tako daleč, da ga niso mogli niti videti. Spremenili so mu tudi ime. (O spremenjanju imen bi tudi mi vedeli kaj povedati.) Od templja je ostal samo zid, ki je najsvetejši judovski kraj, Zid objekova.

V tem razdobju so se pojavljali tudi prvi kristjani, ki so v pričakovanju sodnega dne, ki naj bi se zgordil prav kmalu, zapuščali judovsko in sprejemali krščansko vero, ki jim je zagotavljala večno življenje po koncu sveta. V svoji gorečnosti so bili pripravljeni na smrtno odsodo, kajti tudi oni se niso ravnali po rimskega zakonih. Dole-tela jih je kazen, križanje, ki je bilo v tistih časih ena izmed najbolj groznih oblik kaznovanja. Na križe je svoje generale pribijal tudi Hanibal, če so doživelvi poraz. Peter iz Brusa (leto 1130) v južni Franciji je nasprotoval oboževanju križa, ker je bil sredstvo trpinčenja. Bili so časi heretikov, reformatorjev, kakršen je bil tudi Čeh Jan Hus, ki je, kot toliko drugih, tudi končal na grmadi, ker se ni strijal z vero, ki jo je vasiljeval Rim. Pomislimo tudi na našo Karantanijo (»Kri preleta napolnila bi jezero« F. Prešeren, Krst pri Savici.) Čudežno se je rešil sveti Frančišek, velik reformator, nasprotnik razkošja in blišča v Cerkvi ter zagovornik poduhovljenega verskega življenja. Cerkv je ravnala modro: spremela ga je pod svoje okrilje in s tem poudarila svojo univerzalnost.

Zaradi propadanja stari Rim zarjev s svojimi bogovi ni mogel več zagotavljati reda. Vzporedno s tem pojavom se je krščanstvo iz preprostih slojev razširilo tudi med aristokrate in celo na dvor. Po dolgem procesu je postal krščanstvo rimska državna vera. V imenu te vere je krščanski Rim potem preganjal in pobijal drugače misleče. Od takrat do danes se svetni veliko spremeni. Nacijašči so pobijali »komuniste«, ko so »komunisti« prišli na oblast, so se maščevali in pobijali nacijašči in njihove sodelavce. Še dobro, da se je po razpadu takoimenovanega komunizma, v nekaterih državah vzhodnega bloka (poskus v Sloveniji ni uspel) preganjam zgodila samo »lustracija«, se pravilno odsodba in izguba delovnega mesta. Morda niti to ne.

Zgodba muslimanov se začenja v 6. stoletju, ko je s preseljevanjem narodov, boleznimi in vojnami rimskega imperija odbila zadnja ura, krščanstvo pa tudi ni bilo tako močno, da bi imelo utrjenne položaje. Muslimani so v veliko lahko zasegli in eno tisočletje krojili usodo Bližnjega vzhoda, severne Afrike in južnega dela Evrope, vse tja do Dunaja. V tem času je katoliška cerkev imela za svoje poglavitno poslanstvo s križarskimi vojnami osvoboditi sveto deželo. Z njimi so papeži utrjevali in širili svojo oblast po Evropi. Papež Karol Woytila je obsodil takšna početja. Brez prelivanja krvi pa je v 13. stoletju svojo »križarsko vojno« izpeljal cesar Svetega zahodnega rimskega cesarstva, kralj južne Italije in Sicilije Friderik II. Bil je razgledan mož in se je na svojem dvoru obkrožil s pri-padniki vseh takratnih ver, z znanstveniki iz judovskega in muslimanskega sveta. V Jeruzalemu ga je sprejel celo sultani. Ker se ni ravnal po papeževih navodilih, ga je kar nekajkrat izobčil. V evropski zgodovinski spomin se je Friderik zapisal kot moder vladar, podobno kot pri nas Matija Korvin - Kralj Matjaž.

Spopadi med verami so spodbujali in še spodbujajo fanatizem. Verska gorečnost, ki jo v raznih oblikah nahajamo tudi danes in ki so pogosto vzrok za prelivanje krvi, je poguba za človeštvo. Po Martinu Lutru smo imeli 30-letno versko vojno v Evropi, kugo in lakoto. Na vse to nas spominjajo molitve naših prednikov »Kuge vojske in lakote, reši nas, o Gospod«. Tudi nacionalizem rojeva po-

šasti. Vse, kar izključuje razum, je igraje z ognjem. Za modrost je na svetu malo prostora. To so vedeli že stari Grki. Ker so se zavedali njene pomembnosti, so ji v Bizancu (Carigradu) postavili trajen spomenik z znano cerkvijo svete Sofije. Človek se od tistih dob dalje v svojem bistvu le počasi spreminja. V novejši zgodovini poznamo v naši sosedstvini primera ustaškega taborišča v Jesenovcu in četniškega poboja v Srebrenici. Vse hudo nastaja zaradi verskega in narodnega sovraštva. Ne smemo se čuditi, če se še danes v očeh razjarjenega človeka zasveti iskrica jamskega človeka.

Taista verska gorečnost je vodila tudi španska »katoliška kralja« Izabelo in Ferdinandu. Po zmagi nad muslimani, (z zamudo okoli 700 let od Frankov - Karla Martela) sta izgnala tudi Žide, spreobrnjene Žide in spreobrnjene muslimane. Znani so pogromi nad Židi po vsej Evropi. Vzrokov in izgovorov zanje ne bom navajal. Zadnji primer v Evropi je bil nacistični genocid, holokavst. To je zgodovina. Navajal sem jo, da bi osvetil zgodbo o Židih, zaradi katerih sem se lotil tega pisanja. In kako je danes?

Sestmilionski Izrael obkroža milijarda muslimanov. Ta razlika se po-večeje iz dneva v dan. Židje so agresivni, Palestinci pa maščevalni. Kar 84 odstotkov Izraelcev je odobravalo zadnji napad na Gazo. Nesimetričnost, ki je značilna za to področje, se je kazala tudi v tej vojni.

Izrael je doslej vedno zmagoval. Ni-kjer pa ni zagotovila, da bo vedno tako. V kolikih bitkah so zmagali Nemci v prvi in drugi vojni? Pa se jim na koncu ni izšlo. Napoleon je zmagoval do Waterlooja. Hanibal se je okoli 25 let, celo s sloni, vo-skoval s starimi Rimljani pred samim Rimom, potem pa je v Zami tudi zanj prišla zadnja ura. Pruski general Carl von Clausewitz ga je imel za največjega vojskodvoja vseh časov. Od njegovih zmag ni ostalo ničesar. Rimljani so mu po zadnji punski vojni zravnali z zemljoi celo prestolnico Kartagino. Vojskodvođa Scipion v svoji gorečnosti ni videl drugega načina maščevanja. Raziskal naj bi se, ko je videl, kako od tako lepega mesta ni ostalo ničesar. Tudi Napoleon, ki je veliko dal na srečo (sreča je na strani pogumnih, pravijo) in je svoje generale iz-biral tudi po tem, če imajo srečo v življenju, je občudoval Hanibala. Po nje-govem naj bi Kartažan zadnjo bitko iz-gubil, ker ni imel sreče. Tako je razgla-bljal, ko se mu je življenje iztekal na Sv. Heleni.

Sreča je opoteča, pravi pregor. Prej ali slej ti pokaže hrbet in takrat je po tebi. Ne verjamem, da bo sreča sprem-ljala Izrael v nedogled. Če gre pri vsem tem sploh samo za vprašanje sreče? Kako torej razvozlati gorditski vozel na Bližnjem vzhodu? S federacijo med tema sedaj vojskujočima se sosedoma, ki jima je usojeno, da bosta soseda ostala za vse večne čase?

Zanjo se ogrevajo intelektualci obeh spletov strani. Tudi Francozi in Nemci, sosedje, so se kar dvakrat spopadli v prejšnjem stoletju. Sedaj pa njihovi predstavniki skupaj sedijo v evropskem parlamentu. Čaka Izrael podobna usoda? Morda bo Izrael postal pohevnješi in spravljiveši, če bodo čez Lužo zaigrali na druge strune. V sedanjem času je to mogoče. Svet se ne more vrteći samo okoli te točke. Z vstopom novih igralcev na svetovni oder (Kitajska, Indija, Iran, Južna Amerika) predstavlja sedanji čas (poleg sedanje svetovne gospodarske krize) za planet neverjeten iz-ziv. Zgodovina ne pozna ravno veliko podobnih razmer od današnjih. Si pred-stavljate, da ameriška letala brez pilotov, ki napadajo cilje teroristov v Aziji, upravlja strokovnjaki v Nevadi v ZDA. Grejo se »igrice«, podobno kot otroci z elek-tronskimi igračkami.

Tudi predstavniki treh monoteističnih ver, ki načrtujejo za leto 2012 srečanje v Turčiji, se zavedajo svoje odgovornosti v svetovnem dogajaju. Kaj jih sili k temu koraku?

Za Izrael in države, kjer igra vera še vedno tako pomembno vlogo, je rešitev samo v sprejemanju demokratičnih pravil igre. Boljšega reda ne poznamo. Demokracija in posledično pluralizem pa sta možna samo v sekularni, se pravi v laični državi, kjer imata razum in dialog svoje mesto, kjer velja zakon o svobodni državi in svobodni veri. Vsega tega primanjkuje na Bližnjem vzhodu. Tudi pri nas suverenost države pogostokrat tripi zaradi vmešavanja Cerkve. Primer Eluane to dokazuje.

Gorazd Vesel

Edini še obstoječi zgodovinski posnetek ustanovnega kongresa FUEN leta 1949.
Prvi na levi je prvi predsednik organizacije Joseph Martray

MANJŠINE – ZVEZA MANJŠIN FUEN SLAVI LETOS 60 LET DELOVANJA

Simbolna evropska izbira datuma in kraja slavnostnega kongresa

Odbor Evropske zveze manjšin FUEN je sklenil, da bo letosnji kongres evropskih narodnosti, vsakoletna skupščina članic te organizacije, ki je obenem tudi seminar o aktualnih vprašanjih manjšin, potekal drugače kot običajno. FUEN namreč po tradiciji svoje kongrese prireja pozno spomladni, v binkoštnem tednu, ki je v nekaterih srednjeevropskih državah praznjen. Letos pa poteka 60 let srečanja v Versaillesu, na katerem je bil FUEN ustanovljen, v takrat zelo težkih okoliščinah, saj v prvih letih po koncu druge svetovne vojne ni bilo lahko razpravljati o manjšinah, še zlasti pa ne v Franciji. Zato so se odločili za drugačen datum in za zelo simboličen kraj. Letosnji kongres na-

rodov bo tako sovpadal s 26. septembrom, dnevom, ki so ga evropske institucije že pred leti razglasile za Evropski dan narodov, zasedal pa bo v Bruslju, prestolnici Evropske unije.

»S tem, da smo se odločili za Evropski dan jezikov, smo le potrdili znano dejstvo, da so prav jeziki najpomembnejši element naših manjšin in tudi najpomembnejši element naših dejavnosti. Mi želimo predvsem doseči, da bi majhni in najmanjši jeziki ne ostali pozabljeni oziroma, da bi jih veliki uradni jeziki ne pregazili,« je v zvezi s tem dejal predsednik organizacije FUEN Hans Hansen.

Dodal je, da želi FUEN z izbiro datuma in kraja dati evropskim institucijam

in politikom velik signal: »Namen imamo, da bi v prostorih Evropskega parlamenta organizirali Evropski forum dialoga ter da bi v ta forum vključili evropsko komisijo in odbor regij. Pogovarjam se tudi s pomembnimi bruseljskimi političnimi osebnostmi, ki smo jih zaprosili za udeležbo na kongresu,« je pojasnil Hansen. Vodilna tema letosnjega kongresa bo politična participacija manjšin. Prav politična participacija je tretja temeljna pravica, o kateri je govor v Listini za avtohtone narodne manjštine v Evropi, ki jo je FUEN odobril leta 2006. V letih 2007 in 2008 so razpravljali o prvih dveh temeljnih pravicah, to je o izobraževanju in o medijih.

VELIKA BRITANIJA - Aktivisti jezika kernewek - cornish

Kampanja dotKER za doseganje lastne oznake na svetovnem spletu

Aktivisti jezika kernewek – cornish, ki ga govori sicer majhno število prebivalcev Cornwalla, polotoka na jugozahodu Velike Britanije, so sprožili kampanjo za lastno spletno oznako »ker«. S tem želijo posnemati nekatere druge jezikovne skupnosti, ki so tako oznako že dosegle, tudi v sami Veliki Britaniji.

Kampanjo označuje geslo dotKER, Z njim posnemajo dve drugi kampanji, ki sta se končali z uspehom: v Walesu so s kampanjo dotCYM dosegli lastno spletno oznako, prav tako pa so bili uspešni na Škotskem s kampanjo dotSCO.

Rhisiart Tal-e-bot, eden glavnih pobudnikov te kampanje, je tako obrazložil svojo pobudo: »Opogumilo nas je dejstvo, da je ICANN, mednarodna organizacija, ki odloča o oznakah spletnih strani, lansko leto sklenila, da bo z letom 2009 radikalno spremeni postopek odločanja o oznakah na spletnih straneh. To pomeni, da sedaj lahko tudi Cornwall zaprosi za tako oznako. Navezali smo stik z organizacijo CORE, mednarodnim spletnim registrom, ki je bil zelo aktivен pri priznanju katalonske oznake »cat«, soudeležen pa je bil tudi pri postopkih za nekatere druge oznake, med temi dotCYM – Wales, dotBZH – Bretanija in dotGAL – Galicija. V začetku smo si predstavljal, da bomo naleteli na neka-

tere težave, saj bi bila oznaka KER sprejemljiva za jezik oziroma jezikovne organizacije, težko pa bi jo sprejeli za celotno regijo, ker je pač uredni naziv regije Cornwall. Vendor so nam odgovorili, da bi bila oznaka »KER« sprejemljiva tudi za regijo, če bi jo pojasnili kot splošno in ne kot geopolitično oznako.

In zakaj želijo v Cornwallu lastno oznako? Razlogi so navedeni na posebni spletni strani www.dotker.org, ki so jo pripravili v okviru kampanje. »To oznako potrebujemo, ker je naš jezik nekaj posebnega. Na ta način bomo omogočili vsem, ki govorijo ta jezik po svetu, da se istovetijo z vsebinami posebnih spletnih strani,« so zapisali v uvodu obrazložitve. Dejansko je veliko število prebivalcev Cornwalla izseljenih na druge celine in taka oznaka bi povezovala vse organizacije, ki so prizadevajo za ohranitev jezika in identitete, pa tudi za avtonomijo regije.

Tudi kampanja sama se je začela na mednarodni ravni. Med pobudniki so poleg prebivalcev Cornwalla tudi ljudje, ki živijo na Škotskem, v Bretaniji, v Walesu, na otoku Mann in na Irskem. Pobudniki pripadajo različnim družbenim segmentom in opravljajo različne poklice, druži pa jih interes za jezik.

Po njihovi oceni bo kampanja dotKER bistveno pripomogla k vrednotenju jezika in kulture na internetu in bo prispevala k povezovanju ljudi in skupin, ki se prištevajo k tej kulturi in ki so razseljeni, med drugim v Avstraliji, v ZDA in v Južni Afriki. Internet bo tudi omogočil, da se jezik in kultura izvaja po svetu relativno poceni; to bo še učinkovitejše, če bo tej jezikovni skupnosti priznana lastna spletna oznaka.

Sicer pa pobudniki menijo, da imajo tisti, ki o tem odločajo, ves interes, da se na svetovnem spletu uveljavijo tudi majhni jeziki in kulture, skratka, da pride tudi na spletu do nekakšne jezikovne demokratizacije. »Angleščina bo ostala najpomembnejši jezik na svetovnem spletu, to pa ne pomeni, da ima pravico, da ogroža majhne jezike in kulture,« so zapisali pobudniki kampanje dotKER. »Cornwall ni neodvisna država, ima pa svoj poseben pravni in ustavni status. Je obenem kneževina in se stavlja del Velike Britanije, ter verjamemo, da bo ta posebnost lahko zabeležena tudi na spletnih straneh,« so še poudarili.

Katriina Kilpi

MADŽARSKA - Pregled problemov in želja Porabskih Slovencev

Slovenska manjšina bi se bolje razvijala, če bi imela poslanca v madžarskem parlamentu

Predstavnikom Slovencev na Madžarskem leta 2008 ni prineslo odgovorov na nekatera vprašanja, za rešitev katerih si prizadevajo že več let. V prvi vrsti je to ureditev financiranja manjšinskih institucij s strani Madžarske, želijo pa si tudi rešitev manjšinskega zastopstva in da bi v prihodnji lahko razširili program radija Monošter.

Predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök je za STA kot največji problem izpostavil, da še vedno nimajo svojega poslanca v madžarskem parlamentu, to vprašanje pa se po njegovih besedah vleče že več kot 15 let. O možnostih rešitev je menil, da bi moral Slovenija večkrat opozoriti madžarsko stran na to problematiko.

Hirnök je spomnil, da ima vlada v Budimpešti trenutno na mizi koncept rešitve, ki so ga pripravili manjšinski ombudsman in predstavniki manjšin, vendar se sprašuje, kakšen bo odziv strank. "Zaenkrat stranke v parlamentu niso zainteresirane, da bi imeli svojega poslanca v parlamentu," je po-

vedal in spomnil, da naj bi ta predlog v parlament prišel v začetku prihodnjega leta.

Kot je za STA opozoril predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš, Madžarska krši zakon že od leta 1993. Takrat je bil sprejet manjšinski zakon, na podlagi katerega bi morala vsaka manjšina imeti enega poslanca v parlamentu, vendar se to še ni zgodilo. Gleda na to, da se madžarski parlament trenutno ukvarja z gospodarsko krizo, Ropoš ne ve, kdaj bi lahko na vrsto prišla obravnava rešitve man-

šinskega zastopstva in tako ni veliko možnosti, da bi po naslednjih volitvah leta 2010 manjšine lahko imele svojega poslanca.

Hirnök je nadalje kot problem še navedel, da Madžarska ne izvaja ali delno izvaja meddržavni sporazum o zagotavljanju posebnih pravic obeh manjšin iz leta 1992. To po Hirnökovi besedah pomeni, da "zelo slabu finančira" manjšinske ustanove in šole.

Tudi Ropoš je opozoril še na problem financiranja manjšinskih ustanov, ki po njegovih besedah traja že nekaj let. Kot je pojasnil, na Madžarskem poteka financiranje večinoma normativno, pri čemer je v prvi vrsti navedel narodnostne vrte in šole, ostala sredstva pa je potreбno pridobiti z raziski. Podobno je pri časopisu Porabje, ki ima določena sredstva zagotovljena iz javnega sklada, in radij Monošter.

Hirnök je glede radija Monošter povedal, da trenutno pripravljajo le osem ur programa tedensko, želeli pa bi ga razširiti na najmanj 24 ur tedensko. Ropoš je o tem

izpostavil, da trenutno še nimajo zagotovil, da bi program razširili na 24 ur tedensko, za kar si prizadevajo že nekaj let.

Predstavnika Slovencev na Madžarskem sta spregovorila tudi o odnosu Slovencev do reševanja odprtih vprašanj. Hirnök bi si želel pomoci slovenske diplomacije, da bi pripravili madžarsko stran k izvajanju meddržavnega sporazuma. Spomnil je, da so na srečanjih predsednika državnega zbora Pavleta Gantaria in zunanjega ministra Samuela Žbogarja seznanili s položajem, sogovornika pa sta jima obljudila pomoc pri reševanju.

Podobna pričakovanja ima Ropoš, ki si poleg rednega financiranja s strani Madžarske želi še pomoći Slovenije kot matične države na območjih Goričkega in Porabja, kjer je prisotna visoka stopnja brezposelnosti. Ta, kot je dejal, vpliva na materni jezik. Namreč, če mladi ne bodo imeli perspektive in možnosti za službo, se bodo odselili in s tem bodo izgubili to, kar so doslej dosegli v vrtcih in šolah. Na problem brez-

poselnosti v Porabju je opozoril tudi Hirnök.

Ropoš je z dosedanjim reševanjem "kolikor toliko" zadovoljen, želel pa bi si, da bi bilo mogoče vsako leto rešiti katerega od problemov. Takšna pričakovanja ima tudi od skupne seje slovenske in madžarske vlade, načrtovane za prihodnjo pomlad, predtem, predvidoma marca prihodnje leto, pa naj bi se sestala še dvostranska mešana komisija.

O željah in pričakovanjih za prihodnje leto Hirnök še naprej računa na pomoč Slovenije, tako moralno kot finančno. "Moram priznati, da tisto, kar smo sedaj dosegli, smo večinoma dosegli s pomočjo Slovenije," je dodal. Ropoš pa je izrazil upanje, da zaradi gospodarske krize Madžarska ne bo zmanjšala sredstev za manjšino.

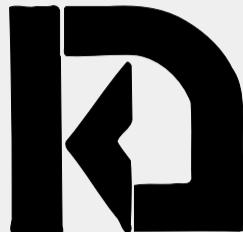
Na območju Porabja je približno od 3000 do 5000 pripadnikov slovenske manjšine. Ti živijo v Monoštru, Gornjem Seniku, Dolnjem Seniku, Sakalovcih, Slovenski vesi, Števanovcih, Verici-Ritkarovcih in Andovcih.

Anita Balas, STA

št. 147

osebna izkaznica

IME: KD Ivan Grbec
KRAJ IN DATUM ROJSTVA:
Škedenj, 1868 (preimenovano leta 1968)
NASLOV: Škedenjska ulica 124
KONTAKTI: Luisa Primožič
DEJAVNOSTI: ženska pevska skupina, kulturni večeri, družabne večerje, tečaji šivanja noš, yoge in argentinskega tanga, knjižnica, založniška dejavnost
ODBOR: Luisa Primožič (predsednica), Devana Pizziga (podpredsednica), Dušanka Sancin (tajnica), Nataša Tavčer (blagajničarka), Silvio Ghirardi (gospodar), Maria Bradassi, Laura Lukač, Vilma Gregori, Iva Bone, Anita Podobnik, Margherita Mazzoni, Tatjana Masala, Daidi Sancin, Sabina Kosovel (doborniki)
POSEBNI ZNAKI: povezava z zgodovino Škedenja, njegovih običajev in ljudi

Kulturno življenje v Škedenju je začelo cveteti leta 1868, ko so ustanovili ljudsko čitalnico. Kot marsikatera tedanja slovenska društva v Trstu, je tudi Škedenjsko društvo ponovno zaživel takoj po drugi svetovni vojni, ko je začelo javno delovati z nazivom Prosvetno društvo Škedenj. Leta 1968 pa je bilo poimenovano po uglednem škedenjskem rojaku, kulturnemu delavcu, učitelju in glasbeniku Ivanu Grbcu.

Iz velike ljubezni do ljudskega petja je 8. marca leta 1980 nastal Ženski pevski zbor, ki je postal nosilni stebri družvenega delovanja. V teh letih so ga vodili Marta Werk, Boža Hrvatič, Ignacij Ota, Ksenija Kos, Mirjana Gvozdenc in Goran Ruzzier.

Leta 1982, s pridobitvijo novih prenovljenih prostorov in pod vodstvom pomlajenega delovnega odbora, je društvo dobilo nov zagon za nadaljn-

nje delo v duhu medsebojnega spoznavanja in zblževanja med tu živečima narodoma.

Glavna cilja društva sta vrednotenje in ohranjanje kulturne dediščine. Pri tem ima ob rednih dejavnostih velik pomen založniška dejavnost, saj društvo dokumentira z brošurami in knjigami dragoceno zgodovino nekdajne vasi, njenih uglednih in preprostih prebivalcev.

Tečaj šivanja narodnih noš pod vodstvom Marte Kapun Košuta, tečaj yoge, vaje in nastopi Ženske pevske skupine spadajo med že utecene dejavnosti, ki jih poprestijo družabni večeri in obujanje starih praznikov ter običajev. Filmski krožek Lumiere prireja pod okriljem društva niz filmov in razprav. Med rednimi dejavnostmi so tudi srečanja z otroki osnovnih šol in vrtcev iz Škedenja in Sv.Ane.

agenda - agenda - agenda - agenda

NE PREZRITE! 4. NATEČAJ ZA ZBOROVSKIE SKLADBE ZA NAGRADO IGNACIJ OTA

Zveza slovenskih kulturnih društev v sodelovanju z Združenjem pevskih zborov FJK U.S.C.I. in Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti razpisuje 4. Natečaj za zborovske skladbe za nagrado Ignacij Ota. Razpis je na razpolago na sedežih ZSKD ali na spletni strani www.zskd.eu.

PRIMORSKA POJE 2009
Prosimo pevce in predsednike zborov, da sproti sledijo morebitnim spremembam na razporedu zborov, ki je objavljen na www.zpzs.si.

ZBORI ZSKD, KI BODO NASLEDNI
KONEC TEDNA NASTOPILI NA
KONCERTIH PRIMORSKE POJE 2009
Petek, 20.3.2009 ob 20. uri,
Škofije, Osnovna šola
MoVS Lipa, Bazovica
MePZ Devin-Rdeča zvezda, Zgonik

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV

v sodelovanju s kulturnimi društvimi vabi na koncert revije

PRIMORSKA POJE 2009

Petek, 27. marca 2009 ob 20.30
Sovodnje, Kulturni dom

Nastopajo:

MoPS Vasovalec, Ilirska Bistrica
MoPZ Kraški dom, Repentabor
ŽePZ Sožitje, Podmelec (Tolmin)
Vokalna skupina Snežet, Tolmin
MoPZ Kras, Opatje Selo (Miren-Kostanjevica)
Nonet Bača, Podbrdo (Tolmin)
MePZ Jacobus Gallus, Trst
Nedelja, 29. marca 2009 ob 17. uri
Milje, Občinsko gledališče Giuseppe Verdi (Ul. San Giovanni 4)
Nastopajo:
ŽePZ Pristan, Koper
ŽeVS Jezero, Doberdob
MoPS Košana, Pivka
MePZ Pod lipi, Špeter
DePZ Plejade, Ajdovščina
MePZ Primorje, Ajdovščina
MePZ Sontius, Nova Gorica
Scenarij in režija: Alenka Hain, Celovec

Zveza Slovencev na Madžarskem Monošter Slovenska prosvetna zveza Celovec

Krščanska kulturna zveza Celovec

Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji

Zveza slovenske katoliške prosvete Gorica

Slovenska prosveta Trst

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti

Ljubljana

vabijo

na skupno prireditev

Slovencev iz zamejstva

BREZ MEJ

nedelja, 15.3.2009 ob 17.00

Kulturni center Lojze Bratuž

v Gorici (Drevored XX. Septembra 85)

Nastopajo:

Janez Gregorič, kitara, Celovec
Sonja Koschier, sopran, Celovec
Samo Lampičler, bariton, Celovec
Dekliška vokalna skupina Bodeča neža z Vrh sv. Mihaela (Gorica), dirigentka Mateja Černic
NOMOS Ensemble, Trst
Mihi Krištof, recitator, Celovec
Robert Cotič, recitator, Gorica
Scenarij in režija: Alenka Hain, Celovec

Uradi ZSKD so na voljo
za vse informacije

Trst: tel. 040 635 626,
e-pošta trst@zskd.org

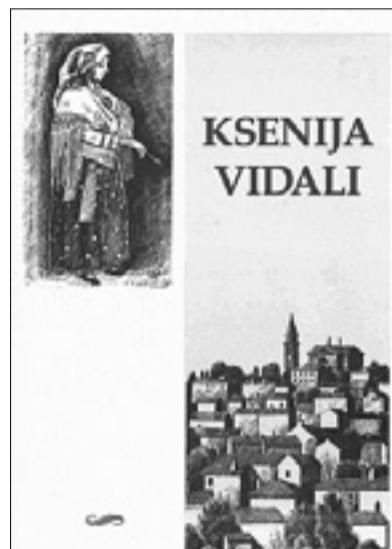
Gorica: tel. 0481 531495,
e-pošta gorica@zskd.org

Čedad: tel. 0432 731386,
e-pošta cedad@zskd.org

Solibica: tel. 0433 53428,
e-pošta rezija@zskd.org

Publikacije društva

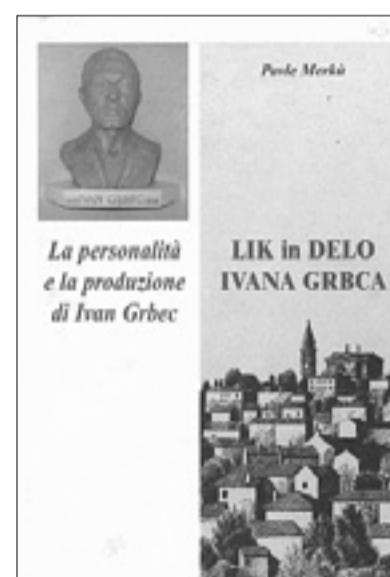
Ivan Grbec:

1998 - **Ksenija Vidali** (dvojezično): S to publikacijo se je pričel niz v poklon krajevni glasbeni tradiciji in njenim najbolj znanimenitim ustvarjalcem. Luisa Antoni je rekonstruirala zgodbo operne pevke, ki je zaslovela na mednarodnih odrih in je postala zvezdnica ljubljanske Opere.

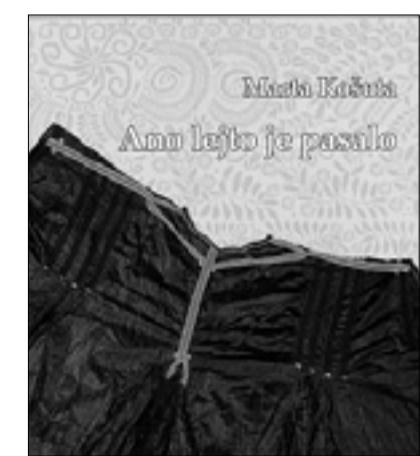
2000 - brošura ob dvajsetletnici ženskega pevskega zebra (dvojezično) z uvodno besedo Pavleta Merkuja, mislimi pevk, zborovodij in priateljev ter zgodovinskimi prerezom v obliki pogovora z dolgoletnimi članicami.

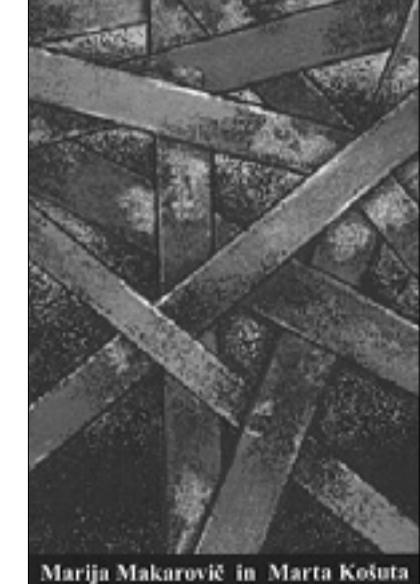
2003 - **Lik in delo Ivana Grbca** (dvojezično): njegov učenec Pavle Merku se je poglobil v življenjsko in umetniško zgodbo skladatelja, publicista, etnomuzikologa in pedagoga. Knjiga je opremljena s katalogom skladateljevih del.

grala 67 različnih, po večini vodilnih vlog v 60. opernih delih. Članica marioborske operne hiše je po upokojitvi potučevala na ljubljanski Akademiji.

2006 - **Ano lejto je pasalo** (s povzetkom v italijanščini): knjiga Marte Košuta odraža ponos Škedenjcev in njihovo navezanost na tradicijo krajevne noše. Avtorica je sestavila pravi priročnik za prepoznavanje delov pristne škedenjske noše z zgodovinskimi uvodom in poglobljenim poglavjem o vezinah in njihovi simboliki. Noša in krušarice so za Škedenj pravi simbol in prepoznavni znak pripadnosti.

2008 - **Ena duša in ena pamet**: Marija Makarovič in Marta Košuta sta izbrali, zapisali in uredili spomine in življenjske zgodbe trinajstih Škedenjcev oz. med letih 1907 in 1937 v Škedenju rojenih ali priseljenih ljudi. V pričevanjih je ozadje dveh svetovnih vojn, so temni, a tudi srečni trenutki zgodovine teh krajev, različne zasebne življenjske pripovedi v senci odmevnih državnih in mednarodnih dogodkov prejšnjega stoletja. Knjiga bo imela v tej sezoni več predstavitev v Italiji in Sloveniji.

Drugo srečanje komornih skupin Glasbene matice

Glasbena matica je priredila lani prvo Srečanje šolskih komornih skupin in uvedba pobude je nosila že od začetka pečat nove tradicije. Vrednotenje in poudarjanje pomena muziciranja v komorni skupini sta namreč vse skozi prisotna v redni pedagoški ponudbi šole, kjer vsak učenec ima možnost, da se ob individualnih lekcijah preizkusi v glasbenem sodelovanju s sovrstniki in profesorji. Komorna igra je skoraj obvezna dejavnost, saj se tuudi navidezno najbolj »individualistično« nastavljeni pianisti morajo prej ali slej soočati s spremljavo drugih glasbenikov, kar predstavlja prvo stopnjo tovrstnega sodelovanja. Ob priložnostnih skupinah, ki sodelujejo za posamezni nastop ali za krajše obdobje, se mnogi učenci odločijo za redno delovanje v komornih zasedbah in ravno njim je šola namenila to srečanje, katerega se udeležijo glasbeniki iz vseh sedežev Glasbene matice v naši deželi. Srečanje komornih skupin iz tržaške, goriške in videmske pokrajine bo v sredo, 25. marca ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

Muziciranje ali izvajanje?

Odkar je na konservatoriju nastal eksperimentalni trienij za akademsko izobraževanje prve stopnje na področju pedagogike, so razni profesorji Glasbene matice izkoristili to možnost izpopolnjevanja in so tudi diplomirali v tem okviru. Prejšnji teden je dopolnila študij tudi prof. Verenka Terčelj z diplomsko nalogo in projektom »Igrati in peti tradicionalne božične melodije«. Troletni študij in izkušnja na terenu sta omogočila pedagoginji, da je razvila pedagoško metodo, ki raziskuje delkatni prehod od izvajanja k muziciranju pri učencih prvih letnikov:

Cilj vsakega profesorja je kako vostno in preprtičljivo igranje učenca, pogosto pa ne upošteva potrebe, da bi predstavljal glasbeno snov nekoliko širše. Večina profesorjev se osredotoča le na igranje, na instrument, predvsem pri začetniku pa je potreben tudi okvir. Glasbo je treba predstaviti kot celoto in to se zrcali v izbiri učne snovi. Velikokrat zbiramo prezahtevne skladbe, ki jih otroci ne utegnejo nadgrajevati z lastnim doprinosom. Izvajati ni dovolj, potreben je prehod v poustvarjanje. Na tem konkretno delam že štiri leta in rezultati so zelo pozitivni. Vsak otrok ima v sebi zaklad, zato mu moramo ponujati pogoje in rekvizite, da ga spozna in izkoristi.

Katere so vsebine te diplomske naloge?

Diploma je trodelna; najprej se ukvarjam s splošno »strategijo« poučevanja in s problematikami začetnikov, nakar sledi opis pripravljalnega in laboratorijskega dela projekta oz. konkretnega preverjanja metode na lekcijah. Diplomska naloga je predvsem praktičnega značaja in je nastala iz konkretnih potreb. Na vseh božičnih nastopih so učenci igrali pretežno tradicionalne motive iz svetovne literature, zato sem pomislila, da bi bilo prav črpati tudi iz bogate zakladnice slovenskih liturgičnih pesmi. V ta namen sem izbrala več skladb iz zbirke Cerkvene ljudske pesni in jih priredila na zelo preprost način, da bi jih začetniki zanimali in naštudirali tudi na kreativen način. Z učenci smo na lekcijah analizirali skladbe iz različnih zornih krovov; sami so ustvarjali priredebe melodije ali spremljave, upoštevali smo tudi način izvajanja, ki je značilen za pevsko izvedbo. Priredebe so namerno enostavne, da bi bil študij dovolj dostopen in ne bi zaviral interpretacije. Opazila sem namreč, da ko otroci izhajajo iz njim najbolj znane literature, je izvajanje bolj doživeto. Glasbeni in tehnični element postaneta celota, otroci laže memorizirajo skladbe in se vživijo v izvajanje.

Pobratenje v jazzovskem duhu v kavarni San Marco

V petek, 27. marca v zgodovinski kavarni San Marco v Trstu bodo glasbeniki in pevci oddelka za jazz in zabavno glasbo pri Glasbeni matici imeli prijateljsko srečanje v obliki skupnega koncerta z učenci sorodnega oddelka pri Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani. Delovanje ljubljanskega oddelka nam je predstavil predstojnik Matevž Smerkol.

Koliko let deluje in kako se artikulira pouk na oddelku za jazz in zabavno glasbo na SGBŠ?

Oddelek je odprl svoja vrata v jeseni 1992; v tem letu smo vpisali kar 26 dijakov, ki so uspeli opraviti sprejemni izpit. Pred začetkom delovanja te šole smo se za verifikacijo te smeri v glasbenem šolstvu borili kar skoraj deset let. V letu 1991 smo takrat mladi jazz glasbeniki, ki smo ravno končevali študij na različnih ustreznih – torej jazz- akademijah v tujini pripravili učne načrte, ki so se zgledovali po programu klasičnega izobraževanja na srednji stopnji. V tistem času smo se zavestno odločili začeti na srednji stopnji, saj bi bil vsak trud uspeti z našim programom na ljubljanski AG nedvomno obsojen na neuspeh. Tudi realen pedagoški premislek govoril v prid srednji stopnji, saj je začeti s to vrsto glasbe šele pri 18- ali 19-ih letih prepozno. Učni programi in učni načrti so izdelani ekvivalentno s podobnimi studiji kjerkih v svetu. Za ustvarjanje v jazz glasbi je potrebno temeljito poznavanje linearnega gibanja, torej gradnje melodije, harmonije kot nauka, tradicije jazz-a, saj je vsako ustvarjanje v jazzu odgovor na tisto, kar se je v jazzu že zgodilo, torej temelji na osnebnem vrednostnem odnosu do vsega, kar jazz je. Glasbo (in ne samo jazz) obravnavamo tudi kot družbeni fenomen, saj je jazz intenzivno vključen v dogajanje sodobne družbe. Tako je prva generacija z zaključnim izpitom končala svoj študij spomladi leta 1996. V tem času smo s partnerji iz Cambridgeja naše dokumente uskladili z evropskim tako, da je odslej zaključek našega študija maturitetni izpit. S tem je naša smer dobila novo težo. Poleg t. im. »glavnega predmeta«, torej posameznega instrumenta ali petja se naši dijaki izobražujejo še v vrsti glasbeno-praktičnih predmetov kot so ansambelska igra, šolski big-band, klavir, osnove improvizacije, teorije in zgodovine jazz-a, itd. Ime »za zabavno glasbo« je v imenu oddelka ostalo iz več razlogov. Ker je neposredna iniciativa za ustanovitev naše smeri prišla pravzaprav s krogom glasbenikov zabavne glasbe (Društvo slovenskih glasbenikov zabavne glasbe, sedaj DGS), pa tudi zato, ker vemo, da slovenski kulturni prostor ne omogoča toliko, da si naši diplomantje ne bi bili prisiljeni iskatruku tudi po drugih glasbenih vejah. Kakorkoli, jazz glasba je najboljša osnova - po našem mnenju - tudi za tako dejavnost. Od »glavnih predmetov« poučujemo: jazz kitaro, jazz klavir, jazz kontrabas, jazz saksofon, jazz trobento, bobne in petje. Še vedno nam ni uspelo realizirati pouka pozavne...

Kakšne glasbene osnove so nujno potrebne za vpis?

Po zakonu je potrebno znanje »določenega števila let glasbene šole«. Ker je znanje, ki si ga kandidati na različnih glasbenih šolah naberejo zelo različno, je potreben to znanje preveriti na spremjemih izpitih, nato pa utrditi v prvem letniku srednje stopnje. Zaradi tega formalizma ne smemo zahtevati znanja iz jazz glasbe (ali improvizacije itd). Razlog je v tem, da na nižji stopnji tega pouka ni. Zato ugotavljamo le nagnjenost, nadarjenost k ritmični prvi glasbe, k variiranju melodije in k občutku za formo, torej za prostor-čas, v katerega se glasba dogaja.

Kako je prišlo do sodelovanja s sorodnim oddelkom tržaške Glasbene matice?

Do tega sodelovanja bi bilo lahko prišlo pravzaprav že veliko prej, saj sem imel že

na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani veliko plomirala iz jazz petja in s katero sva postala dobra prijatelja. Zelo me veseli, da premore toliko ustvarjalne in poleg tega še organizacijske energije, da uspešno sprejme vse projekte, ki se jih loteva, rad bi se ji zahvalil, da bomo po njeni zašlugi gostje v kavarni San Marco. Upam, da bo koncertek zanimiv zlasti mladim, tistim, ki se aktivno zanimajo za nadaljnje šolanje v tej smeri.

Glasbena matica za šole

Mladi oblikujejo podobo Glasbene matice z vsakdanjim študijem, z nastopi in dosežki, saj je namen šole širitev glasbene kulture med bodočimi profesionalnimi glasbeniki, kot tudi vzganjanje bodoče publike koncertnih dvoran. V ta namen je nastala posebna pobuda ob praznovanju stoletnice ustanove, ki bo počastila dolgoletno tradicijo tudi z vzgojnim projektom, s katerim bo predstavila šolskemu občinstvu svojo zgodovino, predvsem pa rezultate glasbenega študija in lepoto te umetnosti.

Profesorji in učenci šole so namreč oblikovalci srečanj v šolskih prostorih, ki se po vsebinah razlikujejo v skladu s starostno stopnjo ciljne publi-

NAPOVEDNIK

TRST

V petek, 27. marca ob 20.30

v kavarni San Marco

Koncert oddelkov za jazz in zabavno glasbo Glasbene matice in SGBŠ Ljubljana

GORICA

V petek, 20. marca ob 18.00

na sedežu šole v Gorici

Nastop učencev Olge Sosič (flavta) in Manuela Fighelija (harmonika)

V sredo, 25. marca ob 18.00

v Kulturnem domu v Sovodnjah

Drugo srečanje komornih skupin Glasbene matice

SEŽANA

V nedeljo, 22. marca ob 18.00

v Vrabčevi dvorani Glasbene šole

Zaključni koncert udeležencev delavnic za jazz in zabavno glasbo Glasbene matice

GLASBENA MATICA TRST

ŠOLA MARIJ KOGOJ

Ulica Montorsino 2

tel. 040-418605 fax 040-44182

www.glasbenamatica.com

e-mail: trst@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA GORICA

Korzo Verdi 51

tel. 0481-531508 fax:0481-548018

gorica@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA ŠPETER

Ulica Alpe Adria 69

tel./fax. 0432 727332

speter@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA KANALSKA DOLINA

ŠOLA TOMAŽ HOLMAR, UKVE

ul. Pontebiana 28

tel./fax +39 0428-60266

info@planika.it

i.podlistek

ipodlistek@gmail.com

15. 3. 2009

Za stran skrbijo: ZDROŽENJE E. BLANKIN - ČEDAD, SLOVENSKA PROSVETA - TRST, ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA, ZVEZA CERVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST, ZDROŽENJE CERVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

Brez mej

Danes bo 17. urij potekala v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici prireditev »brez mej«, ki jo prirejajo vse kulturne organizacije slovenskih manjšin v Italiji, Avstriji in na Madžarskem ob sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti.

Po podobni prireditvi, ki se je vršila leta 2006 (takrat še s predšengenskim naslovom »preko mej«), bo na održu zadonela slovenska pesem in beseda iz sosednjih pokrajini matične države. S programom uglasbene poezije bodo nastopili Janez Gregorič, kitara, Sonja Koschier, sopran, Samo Lampichler, bariton, Dekliška vokalna skupina Bodeča neža z dirigentko Matejo Černic, NOMOS Ensemble, recitatorja Robert Cotič in Mihi Kristof, za scenarij in režijo pa je poskrbel Alenka Hain. Skratka, večer, ki sili k razmišljanju. In to že od samega naslova. Bolj kot sama sintagma brez mej je važno, da je pri ohranjanju slovenske kulture in prisotnosti v sosednjih pokrajinal manjšinam (da, ponovno zapišem to besedilo) manjšina, ne ker smo manj številni, a večkrat prešibki, da bi se nas glas slišal na političnem prostoru) ob strani matična država. Če želimo izkoristiti vse prednosti, ki se ponujajo v tem času, moramo izpostaviti tesnejši odnos do našega skupnega slovenskega prostora.

Zavedati se moramo, da smo del istega slovenskega prostora ter, nenazadnje, da smo lahko subjekt le, če sami znamo nekaj kvalitetnega in zanimivega doprinesti celotnemu prostoru. To velja zlasti na področju kulture, to je na področju, ki je zelo tesno in neposredno povezano z vprašanjem ohranjanja in razvoja jezika. Jezik moramo gojiti, uporabljati in to z namenom, da ga sploh ohranimo. Ustvarjati moramo, da ne bomo le drugorazredni potrošniki. Drugača bomo v Evropi brez meja ostali kar na lepem brez besed in brez jezika!

»Petje naj bo veselje«

Pogovor z Markom Tavčarjem, predsednikom ZCPZ – Trst pred letošnjo revijo »Pesem mladih«

Od leta 1971 poteka v organizaciji tržaške Zveze cerkvenih pevskih zborov pesvka revija Pesem mladih. Kako se je prireditev razvijala v tem času?

Marko Tavčar: Pesem mladih je revija otroških in mladinskih pevskih zborov, ki je v teh letih doživelja kar precejšen razvoj. Prvih deset let so sodelovalo pri tej prireditvi tudi folklorne skupine oz. mladinski instrumentalni ansambl, kasneje pa se je prireditev strogemu zborovskemu usmerila. Zadnja leta nastopajo na reviji bodisi zbori, ki delujejo v okviru naših prosvetnih društev na Tržaškem ali v župnijah, a tudi lepo šolskih zborov, in sicer od osnovne do nižje srednje šole, kar pomeni, da je ta revija prišla v zavest voditeljev teh zborov kot priložnost, da se za to priliko zbori temeljitev pripravijo in da torej bolj intenzivno uskladijo svoje načrte. Med nastopajočimi zbori je namreč tudi nekaj takih, ki bodo aprila udeležila zborovskih tekmovanj kot je npr. Zlata grla na Goriškem ali pa celo zborovskih tekmovanj v Trbovljah ali v Celju. Sodelovanje na naši reviji je torej priložnost da vadijo program in da se bolje ugasijo. Tudi letos bo ves koncert poslušala posebna strokovna komisija, ki bo kasneje zborovodjem posredovala vtise in strokovne nasvete za nadaljnjo delo. Gre za izkušnjo, ki jo zborovodje v glavnem zelo radi sprejemajo, saj gre za priložnost preverjanje lastnega znanja in iskanja poti naprej. Tudi tako se pripomore k rasti naše mladinske pevske kulture.

Koliko zborov bo sodelovalo na letošnji reviji, ki bo potekala v soboto 21.

in v nedeljo 22. marca na Pomorski poštaji v Trstu?

Marko Tavčar: Prav zaradi velikega števila prijav smo primorani tudi letos razdeliti revijo na dva dela. Letos se je prijavilo 32 pevskih zborov in skupin. To je velik izizz za organizatorje, saj v Trstu ni res lahko najti tako velike dvorane, in to ne le zradi samega občinstva, ampak zaradi prostorov, kjer lahko zbori počakajo na svoj nastop. Prvi večer bo oblikovalo 16 zborov in skupin, na održu pa se bo zvrstilo okoli 450 pevcev! Tudi naslednji dan bo nastopilo 16 zborov, sicer pa bo število pevcev nekoliko manjše, saj bodo sodelovali tudi šole, ki nimajo velikega zobra.

Klub demografskemu padcu pa je opazno veliko število otroških in mladinskih zborov...

Marko Tavčar: To je zanimiv pojav. Pri otroških in mladinskih zborih na Tržaškem ni opaziti večjega upada. Sicer gre za različno raven znanja zborov in dirigentov. Problem nastane, ko otroci zrastejo. Pri fantih pride tudi glasovno do mutacije, pri dekleh pa nastopijo druga zanimanja. Klub temu pa se dekleta še vedno rada odločajo za petje, kot dokazuje število dekliških pevskih skupin, tega ne moremo zalediti pri fantih. Le redki se namreč vključijo v odrasle pevske zbrane in pride torej večjega osipa mlajših pevcev. Naša želja bi bila, da bi usmerjali mladinsko petje za mlaðe starši od 14 do 20 leta, ampak opažamo, da je zelo težko in da je še težje motivirati same pevce. Dogaja se namreč to, se fanti v glavnem usmerijo v šport, to pa jih totalno prevzame in nimajo več časa za zborovsko udejstvovanje.

To je en vidik. Na drugi strani pa nam izkušnje kažejo, da bi rabil izkušene zbo-

rovodje, ki bi znali na pravilen način nagovarjati mlade, zlasti najstrikere, jim posredovali zanimanje za pevsko kulturo in jim seveda posredovali program, ki bi bil za pevce tudi zanimiv.

Razlog za osip je tudi v dejstvu, da najstniki rabijo kompetitivnost in izzive....

Marko Tavčar: Tudi to je vidik sodobne družbe, ki želi na vseh ravneh izpostaviti kompetitivnost. To je lahko spodbudno, sicer pa menim, da ni mogoče na vseh ravneh iskat kdo je boljši, saj pri petju pride do izraza tudi notranje veselje pevca. Petje ustvarja veliko notranjega zadoščanja. Tekmovanje, tudi pevsko, pa sprošča veliko adrenalin. Tudi na pevskem prostoru takih tekmovanj ne manjka, in to na vseh stopnjah, od lokalne do vsedržavne ravni. Po mojem mnenju je pomembno dobiti dovolj motivirane pevce, ki redno obiskujejo vaje, prav tako pa je treba dobro izkušen mentor. Ko je znanje na dovolj visoki ravni lahko zbor tudi tekmuje in kot Zvezda rade volje gremo na roko, da jim pomagamo rešiti logistična vprašanja. Težko je primerjati delo pri pevskem zboru in

športni ekipi. Pri petju je rezultat dela sicer kratkoročno manjviden, sicer pa je na najvišjih zborovskih tekmovanjih toliko napetosti kot na kaki nogometni finalni tekmi!

Skratka: za vrhunsko petje je potrebno veliko »treningov«?

Marko Tavčar: Kot za vsako stvar! Ne samo veliko vaj, ampak tudi veliko petja, tudi nastopanja na navidezno manj pomembnih prireditvah, na katerih pa si povec nabira izkušnje, kako premostiti stres pred nastopom. To jim bo koristilo tudi pri zahtevnejših

Kaj bi želel nastopajočim na letošnji reviji Pesem mladih?

Marko Tavčar: Ker gre v glavnem za mlajše pevce, bi vsem voščil, da bi bila revija zanje predvsem lepo praznično doživetje in vzdušje, da bi jim petje bilo veselje, ki jim napolni tudi sicer prostre ure dneva in ne le čas, ko so na vajah ali na nastopu. Pesem nam pomaga, da lepše prezivimo dan, da lepše doživljamo lepe trenutke in lažje premostimo žalostne ali težke trenutke v življenju. To velja tudi za otroke!

Primorska poje 2009 - Nastopi zborov ZSKP in ZCPZ

Letošnja 40. Primorska poje, ki jo prirejajo Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, se je pričela 27. februarja v Kulturnem domu v Izoli, zadnji nastop pa bo v Trenti 26. aprila. Na tej najbolj množični zborovski reviji bo sodelovalo 196 pevskih skupin, ki bodo nastopile na 31 koncertih v raznih krajih Primorske. Iz Goriške, Tržaške in Videmsko prokrajinе bo na letošnji Primorski poje sodelovalo 50 zborov. Na Goriškem bodo koncerti v Jamljah, Štandrežu, Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici in Sovodnjah. Tržaška pa bo z bore gostila v Marjini domu v Trstu, Dolini, Miljah in Opčinah, v videmski pokrajini pa se bodo zbori predstavili danes ob 14.30 v Občinskem kulturnem centru na Trbižu, kjer se bosta srečali Koroška in Primorska poje in v cerkvi sv. Florjana v Zavarhu.

Sakralna programa bosta tudi v cerkvi sv. Andreja v Štandrežu in sv. Florjana v Dolini, ena revija pa bo tudi v Zagrebu.

Nastopi zborov ZCPZ - Trst

MePZ LIPA - Bazovica
Sobota, 28. 3., ob 20. uri,
Vrtovin, Dvorana krajevne skupnosti
MePZ HRAST
Petek, 3. 4., ob 20. uri,
Postojna, Kulturni dom
MoPZ M. FILEJ
Sobota, 4. 4., ob 20.30,
Općine, Prosvetni dom
MePZ ŠTANDREŽ
Sobota, 18. 4., ob 20. uri,
Kneža, Kulturni dom

Pivka, Osnovna šola
MoVS LIPA - Bazovica
Petek, 20.3., ob 20. uri,
Škofije, Osnovna šola
MePZ MAČKOLJE
Nedelja, 19.4., ob 20. Uri,
Zavarh, Cerkev. Sv. Florijana

Rudi Bartaloth o današnji Primorski in Koroški pojeto na Trbižu

Kaj pomeni Koroška in Primorska pojeto za Kanalsko dolino?

V prvi polovici devetdesetih let sta se Koroška in Primorska pojeto pojavljali izmenično vsako drugo leto v Kanalski dolini. Kasneje smo uresničili zamisel, da bi postala stalnica in vsakoletna prireditve. Tako na Trbižu uspešno nastopajo zbori iz sosednje Koroške in Primorske. Mislim, da je zelo важно, da se zbori srečujejo tu v Kanalski dolini. Postalo je nekakšno stičišče med Koroško in Primorsk. Zelo pomembno je tudi druženje pevcev za zbole pa je prostor, ker med drugim tudi navezujejo nove stike in nove pevske sodelovanja.

Kaj pa domači zbori?

V glavnem slovensko pevsko tradicijo v Kanalski dolini ohranajo cerkveni pevski zbori. Nekaj krat smo imeli v gosteh tudi kak zbor iz Kanalske doline. Koroška in Primorska pojeto je prireditev, kjer nastopajo slovenski zbori, za nas je pomembno, da na taki reviji zbori izvajajo v glavnem program v slovenskem jeziku.

To so pa ženske...

Prosvetno društvo "Rupa-Peč" je v četrtek, 12. marca, priredilo v društvih prostorih večer ob prazniku dneva žena. Prireditev je seveda bila poklon ženskam, ki pa so bila predstavljena v bolj lahketem tonu.

Na održi sta se predstavili naši prijatelji Pepina in Rozina iz Škrbine pri Komnu, ki sta predstavili vsakdanje dogodivščine poštenih kmečkih žena, mater, sester ipd.

Kot vsi dobri vemo, se ženske in moški gledajo večkrat kot mačke in psi, a vendar se ne prestano iščejo. Prav tako hudomušno so večer obogatili pevci MoPZ Jezero iz Dobrataba, ki so "orisali" žensko figuro iz njihovega zornega kota, prisotne pa je, seveda s petjem, pozdravil tudi OPZ "Rupa-Peč".

i.informacije

Združenje E. Blankin Ulica San Domenico 78, 33043 Čedad tel/fax: 0432 701455 e-mail: slovit@tin.it

Slovenska prosveta Ulica Donizetti 3, 34133 Trst tel: 040 37084, fax: 040/633307 e-mail: sp@mladika.com

Zveza slovenske katoliške prosvete Drevored 20. septembra, 85 34170 Gorica tel/fax: 0481 538128 e-mail: zskp_gorica@yahoo.it

Zveza cerkvenih pevskih zborov Ulica Donizetti 3, 34133 Trst fax: 040 633307

Združenje cerkvenih pevskih zborov Drevored 20. septembra, 85 34170 Gorica tel/fax: 0481 31817 e-mail: corili01@gorica.191.it

trst

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek, 16. 3., v Peterlinovo dvorano v Ul. Donizetti 3, v Trstu, kjer bo pogovor ob izidu knjige prof. Marije Pirjevec "L'altra anima di Trieste". Začetek ob 20.30.

gorica

V torek, 17. marca 2009, bodo ob 20. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž, slavnostno izročili dirigentu in organistu Hermannu Srebrniju Humanje priznanje. Nagrado podeljujejo Kulturni center Lojze Bratuž, Združenje cerkvenih pevskih zborov in Zveza slovenske katoliške prosvete.

Prosvetno društvo Podgora v sodelovanju z Združenjem Cerkvenih Pevskih Zborov - Gorica in podpokroviteljstvom Goriške nadškofije ter Koprške škofije organizira 4. NATEČAJ CERKVENEGA ZBOROVSKEGA PETJA "BOGOMIR ŠPACAPAN". Pravila za vpis zpora so na razpolago na spletni strani www.podgora.it - Natečaj Bogomir Špacapan. Zbori se lahko vpisajo po navadni ali e-pošti do 16. marca na sledeča naslova: Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica, Viale Drevored 20 settembre, 85 - 34170 Gorica Italija (navadna pošta), corili01@gorica.191.it (e-pošta).

MOŠKA C-LIGA - Veliko zanimanje za derbi v Repnu

Sloga Tabor zmagal, a Valu prepustil točko

Dragocena zmaga Soče v Pradamanu proti Il Pozzu - Olympia se je zelo dobro upirala vodilnemu

Sloga Tabor Televita - Val Imsa 3:2

(22:25, 25:19, 25:23, 14:25, 15:11)

SLOGA TABOR TELEVITA:

Kante 11, Riolino 20, Slavec 12, Sorgo 17, Igor Veljak 7, Vanja Veljak 6, Peterlin (L), Drasič, Strain, Štrajn. Trener: Edi Božič.

VAL INSA: Masi 14, Devetak 0, Marghet 15, Corazza 13, Radetič 9, Florenin 7, Plesničar (L), Nanut 5, Mucci 0, Corva 0. Trener: Robert Makuc.

Po skoraj dve uri trajajočem boju je včeraj Sloga Tabor Televita strla odpor Vala Imse, prepustila pa mu je zelo dragoceno točko. Številna publika je prisostvovala zelo izenačeni a ne lepi tekmi, na koncu pa so bili prav gotovo bolj veseli navijaci Vala, saj so goriški odbojkarji dali res vse od sebe in prav gotovo odigrali eno svojih najboljših tekem letos. Tega ne moremo trditi za slogaše, ki po odličnem prvem delu prvenstva, zdaj očitno preživljajo raho krizo, iz katere pa se morejo čimprej izvleči, saj jih prav zdaj čakajo najvažnejše tekme v boju za play-off. Res je sicer, da so valovci nastopili v svoji najboljši postavi in z vsemi izkušenimi igralci, pri Slogi Tabor Televita pa je manjkal Vatovac, ki je njen najbolj učinkovit napadalec doslej in je bil tako trener Božič praktično brez menjav.

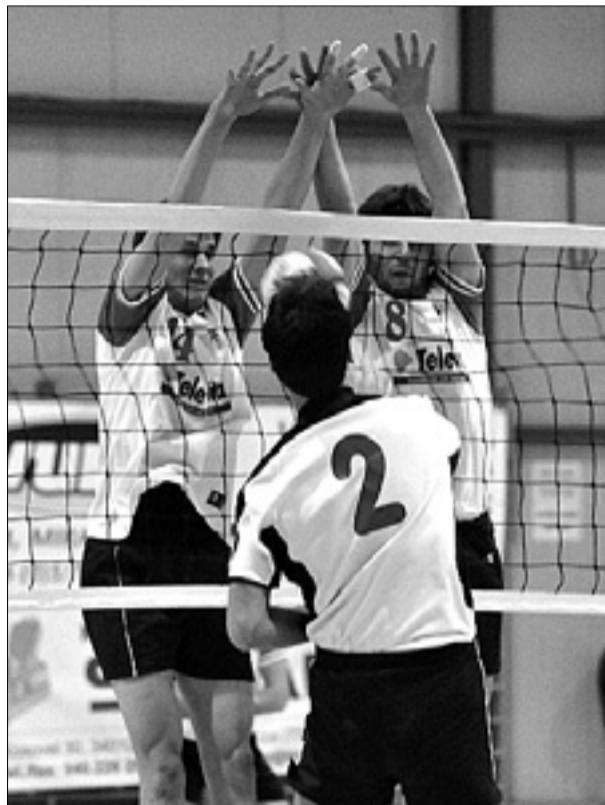
Val Imsa je takoj silovito začel, presenetil slogaše in visoko povedel z 12:4 in 17:8. Tedaj je Sloga Tabor vendar reagirala, začela nižati razliko, izenačila pri 22:22, nato pa zgrešila servis, kar so valovci seveda izkoristili. Drugi set je brez težav osvojila Sloga Tabor Televita, nato po izenačenem boju še tretjega, nakar so domači odbojkarji povsem popustili v četrtem. Slab sprejem jih je dobesedno spravil na kolena in Val se je povsem zasluzeno lahko veselil, verjetno nepričakovane osvojene točke. V odločilnem nizu je Sloga Tabor Televita takoj visoko povedla (8:3), Val je še zadnjč napel vse sile, do presenečenja pa ni moglo priti.

Napad Florenina in blok Kanteta in Slavca na sinočnjem derbiju v Repnu

KROMA

Robert Makuc (trener Vala Imse): »Z rezultatom sem zelo zadovoljen, točka na gostovanju in to celo priti Slogi Tabor je zlata vredna, potrjuje pa pozitivni trend naših zadnjih tekem. Manjka nam še zmaga s tremi točkami, ki jo bomo, upam, kmalu dosegli. Tudi danes smo sicer zagrešili preveč zaporednih napak, kar se nam večkrat dogaja, pohvalo pa za svoj nastop pa si prav gotovo zaslubi Corazza.«

Edi Božič (trener Sloga Tabor Televita): »Tekma je odrast dela na treningu, saj je bilo ta teden iz različnih vzrokov odsotnih veliko igralcev. Poleg tega nisem imel na razpolago menjav, zato moram pojaviti tistih sedem igralcev, ki je bilo danes prisotnih na igrišču. Dve točki sta v tem trenutku vsekakor zelo dobradošli. (INKA)

KROMA

ŽENSKA C-LIGA - Pokrajinski derbi

Sloga List solidna, Altura vseeno boljša

Altura - Sloga List 3:0 (25:23, 25:18, 25:19)

SLOGA LIST: Babudri 12, Buvavec 6, Ciocchi 4, Cvelbar 5, Pertot 5, Starec 3, Gantar (L), Colsani 0, Gregori 5, Maurovich 1, Alice Spangaro 0, Michela Spangaro. Trener: Peter de Walderstein.

Sloga List je včeraj v mestnem derbiju izgubila proti Alturi, ki si seveda ni mogla privoščiti spodrljaj, saj se še bori za nastop v play off-ku. Visoko mesto na lestvici je za tržaško ekipo vsekakor povsem zasluzeno, saj je tehnično dobra in kompletna na vseh položajih. Sloga List je kljub porazu vsekakor pustila dober vtiš, zaignala neprimereno bolje kot proti marsikateremu slabšemu nasprotniku in s tako igro bi bil njen položaj na lestvici prav gotovo veliko boljši. Tekma je bila tako skoraj ves čas izenačena.

V prvem setu sta si bili ekipi povsem enakovredni, izmenjaval sta se v vodstvu in Altura je odločilni točki dosegla čisto v končnici. Tudi drugi se je začel v znamenju izenačnosti, ki je trajal vse do izida 15:15, nakar so domačinke le vsilile svojo premoč. V zadnjem nizu so nato igralke Alture bile stalno v vodstvu, čeprav so jima slogašice grenile pot do zmage skoraj vse do konca.

Kljub porazu torej dober na-

Fanika Starec

stop naših odbojkaric in upajmo, da bodo po tej poti nadaljevale tudi proti nasprotnicam, ki bodo objektivno gledano v njihovem dometu. (INKA)

Kljub porazu torej dober na-

MOŠKA D-LIGA

Mestni derbi po pričakovanjih pripadel Slogi

Sloga - Broker 3:0 (25:18, 25:17, 25:18)

SLOGA: Bertalli 5, Cettolo 7, Kante 6, Romano 14, Rožec 8, Taucer 4, Riosa (L), Dussich 7, Ilič, Izozza. Trener Ivan Peterlin.

Slogaši so po slabih urah igranja prišli do napovedanih treh točk, s katerimi so seveda še utrdili tik pod vrhom lestvice. Mladi nasprotniki so tehnično najslabši v ligi in upravičeno zasedajo zadnje mesto na lestvici, čeprav so zelo borbeni in prizadivni. Resnici na ljubo moramo povedati, da tekma ni bila pretirano lepa, saj so se slogaši velikokrat prilagodili igri svojih nasprotnikov, bili površni in dober del točk, ki jih je osvojil Broker je bil sad napak naših igralcev. Vsekakor so se Slogirji odbojkarji vedno ob pravem trenutku zbrali in dokazali svojo absolutno premoč. Dva seta je včeraj odigral tudi mladi Daniel Dussich, ki se je predvsem v napadu dobro odrezal.

Že takoj v začetku prvega niza so domačini odločno krenili in si počasi nabrali prednost štirih točk, ki so jo obdržali vse do stanja 21:17. Igralci trenerja Berzacole, ki je v igrišče vstopil le za dve igralni potezi, so pravočasno reagirali in z delnim izidom 8:2 preobrnili izid v lastno korist. Najzanimivejši in izredno napet je bil potek drugega niza, ko je pri stanju 14:20 izgledalo, da je poraz neizbrisen. Domäni so kmalu celo povedli 22:21 in si nato priigrali štiri set žoge, ki pa jih niso znali izkoristiti z uspehom. Tudi v tretjem nizu so gostje že povedli za sedem točk, ko je prišlo do reakcije domače vrste. Žal se je tudi tokrat končnica iztekla v korist gostov, ki so ponovno z minimalno razliko osvojili niz in dokončno še srečanje.

Ne glede na končni izid pa so lahko domači s prikazano igro in napredkom, predvsem najmlajših igralcev, v vsem zadovoljni. (J.P.)

Il Pozzo - Soča Zadružna banka Dobberdob Sovodnje 3:1 (25:21, 21:25, 22:25, 20:25)

SOČA: Testen 23, Valentincič 10, I. Černic 10, S. Černic 18, Lango 16, J. Černic 3, Kragelj (L), M. Devetak, R. Devetak, M. Černic, Juren, Škorjanc. Trener: Lucio Battisti.

Soča je v Pradamanu iztrgalu izredno pomembno zmago v boju za obstanek. Trener Lucio Battisti je tokrat imel na razpolago vse svoje varovance. »Ko igramo v popolni postavi, smo lahko zelo kompetitivni,« je po tekmi dejal Battisti, ki je pohvalil vse svoje varovance. V prvem setu so gostitelji začeli zelo dobro. Priigrali so si lepo prednost in vodstvo obdržali do konca seta. V drugem setu pa je zapela povsem drugačna pesem. Odbojkarji Soče so si predvsem v zadnjem delu zavilah rokave in zasluzeno izenačili. Rezultat je bil 19:19, odtlej pa so Battisti jevi varovanci odigrali kot je treba. Tudi v tretjem setu je šlo vse kot po olju. Nekoliko bolj izenačen in napet je bil četrti set. Sočani so vodili z 20:19 in nato so nasprotnika dokončno premagali z odlično igro preko centra.

1. MOŠKA DIVIZIJA

Olympia prese netila Naš Prapor

Naš Prapor - Olympia 2:3 (27:25, 28:26, 11:25, 18:25, 14:16)

NAŠ PRAPOR: Bajt, Simeoni, Boschini, Kuštrin, Beganič, Munarin, Romano (L), Fogari. Trener: Leghissa.

OLYMPIA: Polesel 4, Mucci 24, I. Komjanc 10, Blasig 7, Brotto 3, Terpin 7, Frandoli (L), Dorni 13. Trener: Terpin.

Naš Prapor je v derbiju že vodil z 2:0, nato pa je sledil preobrat Olympia, ki je osvojila slovenski goriški derbi 1. moške divizije. V tretjem setu je prevladala Olympia in gostiteljem prepustila le slabih enajst točk. Odlična reakcija Terpinovih varovancev. V četrtem setu so se odbojkarji Našega Prapora zbrali in vodili za štiri točke. Kljub temu pa so bolj borbeni gostje na koncu prevladali in tekmo je torej odločil »tie-break«.

Tudi v zadnjem, skrajšanem setu so bili bolj natančni odbojkarji Olympia, ki so se na koncu seveda veseli prestižne zmage. V taboru Našega Prapora pa so bili po tekmi precej razočarani. Oboji se bodo vsekakor zagotovo spet srečali v končnici za napovedovanje.

Soča Lokanda Devetak - Fincantieri 3:0 (25:19, 25:18, 25:10)

SOČA LOKANDA DEVETAK: Butkovič 3, A. Černic 18, I. Devetak 9, R. Devetak 4, T. Devetak 1, E. Juren 0, M. Juren 14, Fiorelli 1. TRENER: Jelavič.

Varovanci trenerja Jelaviča so s pepelko prvenstva opravili v pičilih 59 minutah. Srečanje je bilo dejansko enosmerno, saj se je šesterka iz Tržiča enakovredno borila le na začetku nizov. Potem so Sočani pritisnili na plin in Fincantieri jim ni bil več kos.

Ostali izid: Intrepida - Turriaco 3:1. **Vrstni red:** Intrepida 28, Naš prapor 24, Olympia 23, Soča Lokanda Devetak 18, Turriaco 15, Fincantieri 6.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Morarese - Soča 3:0 (15:11, 25:10, 25:18)

SOČA: Bevčar 9, Braini 0, Camauli 2, Černic 5, Devetak 0, Mosetti 0, Turus (L), Visintin 6.

Sočanke so odpotovale v Morarese zdesetkane. Zaradi poškodb, bolezni in odsotnosti je imela trener Paola Uršič na razpolago le pet standardnih igralk, tako da so ekipo dopolnili s tremi igralkami ekipe under 14. Tekma je bila v prvih dveh setih enosmerna, čeprav so se sočanke trudile po svojih močeh, da bi zaježile premoč nasprotnic. V tretjem setu jim je to tudi uspelo, saj so nekaj časa celo vodile, tekma pa je bila izenačena do 15. točke, ko so igralke Morareseja prevladale z agresivnim servisom. Pohvaliti je treba vse tri najmlajše igralke Soče, ki so se zvrstile na igrišču, ubramile nekaj napadov nasprotnic in v nekajkrat dobro posegle tudi na mreži.

Na Tržaškem

UNDER 16 ŽENSKE

Bor Kinemax - Sokol/Kontovel 3:0 (25:6; 25:5; 25:17)

BOR: Bruss, Cella, Grasso, Hauschild, Kneipp, Milošević, Pučnik, Rabak C., Rabak V., Visintini, Viviani, Žerjal. Trener: Betty Nacinovi

SOKOL/KONTOVEL: Devetak, Fragiocomo, Gridelli, Paoli, Skerl, Villatora. Trener: Norči Zavadlav

Mlade igralke združene ekipe Sokola in Kontovela so se tokrat predstavile na tekmo le v šestih, zaradi poškodb, bolezni ter raznih šolskih obveznosti, tako da je bila tekma proti Boru, ki se bori za končnico prvenstva, enosmerna. Boljše borovke so jih populoma nadigrale v prvih dveh setih in le v zadnjem, ko so Svetovicanke igrale z drugo postavo, so se Nabrežinke enakovredno upirale. Pri domačinkah je izstopala perspektivna Katarina Pučnik, pri združeni ekipi pa se je v ne svoji običajni vlogi centra izkazala Janika Škerl, poleg Ivane Fragiocomo, ki je prvič odigrala celo tekmo.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - Kreutzerjeva sonata po noveli Leva N. Tolstoja

Dogodek z jasnimi umetniškimi ambicijami

Gre za solidno predstavo, nastalo na osnovi pogumne in hvalevredne odločitve

Slovensko stalno gledališče: Kreutzerjeva sonata, po noveli Leva N. Tolstoja. Režiser: Miha Golob, dramaturg: Branko Jordan. Scene: Branko Hojnik, kostumografija: Jelena Proković, glasba: Vasko Atanasovski, luči: Peter Korošič, lektorstvo: Jože Faganel. Igrajo: Vladimir Jurc (Lev N. Tolstoi), Maja Blagočević (Sofija A. Tolstoja), Primož Forte (Sergej I. Truhachevskij), Romeo Grebenšek (Vasja Pozdnišev), Nikola Petruška Panizor (Elена Pozdniševa), Lara Komar (Lisa) in Ivo Barrišić (Jegor).

Dramaturg Branko Jordan in režiser Miha Golob sta v dramski predstavi noveli Leva N. Tolstoja Kreutzerjeva sonata vstavila v pripono, ki se v izvirni poti odvija v vlaku, Tolstojev odnos z ženo Sofijo. Na ta način se v uprizoritvi prikriva Tolstojeva zgodba s protagonistom povesti Pozdniševom. Fizično igra Tolstoja Vladimir Jurc, Pozdniševa pa Romeo Grebenšek. Zgodba avtorja in njegove »kreature« se tako prepletata, dopolnjujeta in celo prekrivata. V tem smislu je Sonata tudi avtorjeva avtobiografska povest. Z gledališkega vidika pa se drama loči od poti v zaživi na odru v delu z lastno avtonomijo, ki je nekaj več kot navadna dramatizacija.

Vsekakor je v igri potrien Tolstojev pozoren pogled na družinsko življenje, na spolnost, na žensko in na samo človekovovo bivanje v svetu. Obračun je grenak. Režiser Miha Golob in scenograf Branko Hojnik sta uporabila ves oder Kulturnega doma v Trstu, izdelala sivo, premično (v smislu vrat) ozadje in odela prostor v igro luči, ki vseskozi pušjo sence. Ritem predstave je sorazmerno počasen, prevladujejo besede in odsotni so kaki posebni efekti. Ob tragični ljubezenski in zakonski povesti, ki se zaradi ljubosumja zaključi z umorom, zija praznina. V njej je nekaj več kot zakonsko življenje, v njej je nesmisel bivanja. Pozdnišev umor žene Elene je torej logična posledica praznine ali dejavnega nihilizma. Ko se Tolstoj po begu vrne k ženi Sofiji, upihne svečo na klavirju in postane tema. Izgubi se torej smisel življenja, ki odteka kot vlak. Nič zapolnilo agresivni odnosi med ljudmi, med zakonci, med moškim in žensko. Tudi Tolstojevo zančevanje ženske, ki najde svoj kontrapunkt v feminizmu mlade Lise, ni le kulturna drža, ampak posledica nekega širšega bankrota. Barko, ki se majuje med starodavnim kmečkim življenjem in modernim mestom, skuša uravnavati sluga Jegor in to tudi za ceno hlapčevske ponižnosti, ki je bila v zlati dobi plemstva povsem normalna, v novem svetu pa odseva kot mazohizem.

Predstava, ki smo jo gledali ni bila torek vesela. Režiser Miha Golob se je odločil za postavitev, ki položi na čistino vse: režiserja, igralcev in druge sooblikovalce predstave. Tu ni pomaranč, ki zasujejo oder, ni že kar običajnega dima, ki zamagi še del dvorane, ni songov in ni plesa. Igralci nimajo kakih posebnih efektov, na katere bi se oprijeli, kot truden popotnik plota. Odločitev se mi je zdela pogumna. Sporočilo predstave se me je »dotaknilo«. Laho bi osporaval smisel odmora ali naknadno preveliko upočasnitev igre, vendar ne bi dramatiziral.

Neštvenil ansambel SSG-ja je bil postavljen v stresni položaj, saj pretežno govorne predstave zahtevajo od igralca več truda kot ga kako gledališče podobe. O izkušnjah in tehnikah Vladimira Jurca v bistvu nima smisla ponovno pisati, prav tako je z njim uglašena Maja Blagočević. Že Romeo Grebenšek pa je moral »iz sebe« povleči kompleksno figuro tragično-krutega in razvanega morilca žene Pozdniševa. Nikla Petruška Panizor je morala najti lik ženske, ki je med ponižnostjo možu in uporom; vsekakor ni srečna. Prav kot Jurc je bil kakovostni igralec Ivo Barrišić preprčljiv v vlogi sluge Jegorja. Mlada Lara Komar je s svojo Lisa napredovala. Primož Forte je bil v dvojni vlogi glasbenik Tanejeva in Truhachevskoga morda premalo intenziven.

Na splošno gledano, se mi je zdela predstava solidna. Menim namreč, da si

mora tudi manjše gledališče, kot je danes SSG, vendarle zastavljati nekatere zahtevedne cilje, drugače tvega deprofesionalizacijo. Treba je namreč zapisati preprosto resnico. Slovensko stalno gledališče živi v stalni finančni negotovosti, ki še ni primerno rešena. Celotno osebje je zreducirano na minimum. Ansambel je majhen in nekateri mladi igralci, kot so Nikla Panizon, Primož Forte in Romeo Grebenšek so zasedeni v različnih predstavah preko običajnih norm. Nastopati skoraj sočasno v več različnih predstavah je naporno in niža koncentracijo. Obenem pa je tudi priložnost, da rasteš. SSG je »dogradilo« kar nekaj igralcev, ki so se akademsko sveži napotili v velake gledališki svet.

To sem napisal v oceni, ker se mi zdijo izviri, kot je bila Kreutzerjeva sonata, za SSG potreben, čeprav bi bila lažja pot v iskanju lahkonježih in vsestransko manj zahtevnih besedil, gledališče pa bi se kaj kmalu izgubilo v polovični profesionalnosti. Rezultat je bil, kljub vsem omenjenim težavam, dober, čeprav ni nujno, da bo igra vsem všeč. Bila pa je dogodek z jasnimi umetniškimi in ne drugačnimi ambicijami. V sodobni poplav komercialnosti je bilo torej tudi vztrajanje odhajajočega umetniškega vodje Marka Sosiča na dočlenih barikadah vendarle pozitivno in hvalevredno. Konec concev bi namesto problematične Tolstojeve novele dramatizirali kak trenutno popularen roman in bi bila zgodba rešena brez problemov in diskusiji. Gledali pa smo Sonato, ki vsaj mene ni pustila indiferentnega.

Ace Mermolja

Na ugnji sliki Maja Blagočević in Vladimir Jurc, spodaj pa skupinski prizor

KROMA

TRST - Kulturni dom

Milina iz trdote kamna

Robin Soave je dal na ogled svoja kiparska dela iz obdobja 1995/2007 - Razstava bo odprta do prvega maja

Za Slovensko stalno gledališče je otvoritev razstav na dan nove premiere že ustaljena navada in dodatna obogatitev kulturnega utripa ob strogo gledališki dejavnosti. Krst predstave Kreutzerjeve sonate, ki jo je po Tolstojevi noveli dramatiziral Branko Jordan, režiral pa Miha Golob, so v veži tržaškega Kulturnega doma spremljale skulpture nove razstave, ki je tokrat usmerila pogled v tržaško stvarnost.

Kipar Robin Soave, doma iz Križa, živi in dela med Kontovelom in Prosekom, kjer ima stalno delavnico in razstavlja v parku na Prosek. S kiparstvom se je začel ukvarjati leta 1988, nakar se je udeležil antropozofskih steinerjevskih tečajev kiparstva v Benetkah. Leta 1991 je ustanovil skupino GK 72, s katero je prirejal letne tečaje kiparstva. Sodeloval je pri številnih skupinskih kiparskih razstavah in mednarodnih simpozijih. Ob skupinskih razstavah je realiziral več osebnih razstav v naši deželi.

Umetnika je na otvoriti prisrčno pozdravil ravnatelj SSG Tomaž Ban, umetniški vodja Marko Sosič pa ga je v svojem uvodnem pozdravu označil kot »avtentičnega popotnika«, »sina Krasa-Istre, ki ga znamuje globok odnos do zemlje in človeka« v iskanju notranje miline in mehkobe, ki se skriva v trdoto kamna. Razstava bo odprta do 1. maja.

Avtor ob svojih razstavljenih izdelkih

KROMA

V Linzu aprila Crossing Europe

Linz, ki je tudi Evropska prestolnica kulture, bo aprila prizorišče filmskega festivala Crossing Europe. Festival bodo 20. aprila odprli štirje filmi, ki so »tipični primeri raznolikosti filmskega ustvarjanja v Evropi«, kot so predstavljali pojasnili na novinarski konferenci. Med drugim bodo prikazali nemški film »Alle anderen« (Vsi drugi), ki je na minulem Berlinalu odnesel dva srebrna medveda. Enega je v filmu, studiji odnosov režiserja Marena Adeja, dobila avstrijska igralka Birgit Minichmayr. Njen rojak Sebastian Brameshuber bo v Avstriji premiero prikazal svoj dokumentarec »Muezzin«, pripoved o mujezinib, ki je imela svetovno premiero v Carigradu. Film »Home«, koprodukcija Švice, Francije in Belgije, je bil razglasen za najboljši švicarski film leta. To moderno družbeno farso je zrežiral Ursula Meier, prikazan bo kot tretji film prvega večera. Akcijska satira in hommage Jean-Claudea van Damma, »JCVD« - poleg Francije in Belgije je pri njem sodeloval še Luksemburg - bo na festivalu, ki bo trajal do 26. aprila, uvedel programski sklop »Nachtschicht« (Nočna izmena). V tekmovalnem delu festivala se bo s prvim ali drugim filmom predstavilo osem do deset mlajših režiserk, ki obravnavajo aktualne družbene teme. Mednarodna žirija bo izbrala nagrjenko, ki prejme 10.000 evrov. Sekcija »Tribute«, ki je leta 2005 gostila Majo Weiss in Petra Braatz, se bo letos priklonila izjemnima filmskim ustvarjalkama iz francosko govoreče Švice, ki sta prepričali že na več mednarodnih festivalih. To sta Ursula Meier (1971) in Lionel Baier (1975). Predstavili se bosta s filmi različnih dolžin in žanrov, od dokumentarnega do igranega. Sekcija »Local Artists« bo ponudila dela domačih avtorjev. Festival redno povabi na bivanje v Linz po enega ustvarjalca, ki ustvarja na meji med filmsko in likovno umetnostjo, letos je to Norvežanka Inger Lise Hansen. (STA)

Tefaf vabi

V Maastrichtu se je v petek začel Tefaf, največji umetnostni sejem na svetu, ki bo do 22. marca s svojo ponudbo, kupiti je mogoče dela Goye, Berninija in Fabergesa, pritegnil številne zbiratelje. »Najvredejši umetnine vedno najdejo kupca,« je za francosko tiskovno agencijo AFP povedal newyorški trgovec z umetnimi Adam Patrick. Na 22. izdaji sejma sodeluje 234 trgovcev z umetnimi, ki večinoma prihajajo iz Pariza, Londona in New Yorka in ki na sejmu predstavljajo najboljše, kar premorejo. Organizatorji pričakujeta 70.000 obiskovalcev, tako zbirateljev kot muzejskih kustosov. (STA)

PALERMO - Predsednica Confindustrie na zasedanju malih in srednjih podjetnikov

Kriza ni medijski pojav, potreben je resnični denar

Emma Marcegaglia opozarja, da je ogroženih na tisoče majhnih podjetij

PALERMO - Kriza je vse prej kot medijska izmišljotina, je resnična emergenca, zato se je je treba lotiti z resničnim denarjem. Predsednica Confindustrie Emma Marcegaglia ne izbira besed, ko poziva vlado in njenega predsednika, naj ukrepata, hitro in konkretno. Za poziv je predsednica italijanskih industrijev izrabila skupčino združenja majhnih in srednjih podjetij API v Palermu. Ta podjetja so najbolj ranljiva v krizi, ki zahteva jasnost, pravi Marcegaglia. »V tem trenutku je treba rabiti jezik resnice. Konkretno tvega na tisoče majhnih podjetij, v prihodnjih mesecih lahko izgubimo tudi šampijone made in Italy. Molčati bi pomenilo izdajo,« je bila ostra predsednica Confindustrie, ki pa še vedno upa, da je mogoče krizo premagati pred začetkom prihodnjega leta. Toda če hočemo, da se ta možnost uresniči, je neobhodno takojšnje ukrepanje z resničnimi finančnimi dotacija mi. Pravilna je skrb za socialne blažilce in zvišanje doklade za nestalno zaposlene, ki izgubijo delo, toda, »če bo na tisoče majhnih podjetij zaprl vrata in izginilo, potem bodo brezposelnici sicer imeli doklado, a se po koncu krize ne bodo mogli vrneti na delo.«

In kaj zahtevajo industrije? Jamstveni sklad za mala in srednja podjetja, odprtje delovišč tudi za manjša javna dela, davčno razbremenitev za podjetja, ki se trudijo dokapitalizirati, hitrejsje plačevanje javne uprave za opravljenne storitve in rešitev problema kreditiranje. »Ne želimo institucionalnih sporov, kot jih vidimo danes, ampak veliko sodelovanje med vlado in centralno banko, med bankami in podjetji,« opozarja Marcegaglia po polemikah zadnjih dni. Njene zahteve je v celoti podprt predsednik senata Renato Schifani, ki je pozval vlado, naj sprejme zakonski odlok za certificiranje terjatev podjetij do javne uprave, in predlagal sklenitev »posvetovalnega pakta med vlado, institucijami, lokalnimi upravami, podjetji in bankami, da bi skupaj v duhu socialne kohezije presegli ta kritičen trenutek.« Pričakovanja industrijev so utemeljena tudi po oceni ministra za delo Maurizia Sacconija, ki je v zvezi s kreditno problematiko menil, da je treba razmere v tem izrednem trenutku nadzorovati tudi na izreden način.«

Emma Marcegaglia je v Palermu prejela telefonski klic predsednika vla de Silvia Berlusconija, ki se je takoj odzval na njene pozive in jo povabil v torek na srečanje v palačo Chigi.

G20 - Zasedanje finančnih ministrov pred aprilskim vrhom skupine

Dogovor za nova pravila trgov in mrzlično iskanje izhoda iz krize

Udeleženci zasedanja v Horshamu so bili deležni tortic z zastavicami vseh 20 držav, ki so jih zastopali

ANSA

SUDAN Zdravniki brez meja potrdili izpuštitev talcev

KARTUM - Včeraj so ugrabitelji le izpuстили tri člane mednarodne humanitarne organizacije Zdravniki brez meja (MSF), ki so jih na severu sudanske pokrajine Darfur ugrabili v sredo zvezcer. Novico je včeraj objavilo sudansko zunanjše ministrstvo, potem ko se je petkovo večerno sporočilo o osvoboditvi izkazalo za prezgodnjive. Potrdila jo je tudi humanitarna organizacija, ki je sporočila, da so ugrabitelji izpuстиli tudi njihovega sudanskega sodelavca, odgovornega za varnost.

Izpuščene talce, med katerimi je tudi italijanski zdravnik Mauro D'Ascanio, so včeraj prepeljali v glavno mesto Darfur El Fašer, najpozneje danes pa naj bi prispevali v Kartum. Izpuštitev humanitarnih delavcev so medtem potrdili tudi predstavniki skupne mirovne misije Združenih narodov in Afriške unije (Unamid).

TERORIZEM - Al Džazira objavila posnetek Bin Laden zažugal zmernim Arabcem

DUBAJ - Osama bin Laden, vodja mednarodne teroristične mreže Al Kaida, je v zvočnem posnetku, ki ga je včeraj oddajala arabska televizija Al Džazira, zmernim arabskim voditeljem očital sodelovanje z Izraelom med njegovo ofenzivo na območju Gaze. Avtentičnosti že drugega posnetka bin Ladna v zadnjih dveh mesecih zaenkrat ni bilo mogoče potrditi. »Postal je jasno, da so se nekateri arabski voditelji skupaj s križarskim sionističnim zavezništvom zarotili proti našim ljudem. To so tisti voditelji, ki jih Amerika označuje kot zmerne,« je v posnetku dejal vodja Al Kaid, na katerega so ZDA razpisale nagrado v višini 25 milijonov dolarjev.

»Države muslimanskega sveta od Indonezije do Mavretanije so razdeljene na dvoje: nekatere od njih so sprjene, druge pa so še bolj sprjene ... Holokavst v Gazi med dolgim obleganjem je pomemben zgodovinski dogodek, ki potrjuje pomen razlikovanja med muslimani in hinavci,« je še dejal bin La

den. Džihadiste je teroristični vodja obenem pozval, naj se pripravijo na sesto vojno proti ameriški vojski za osvoboditev Iraka, nato pa iz Jordanije napadejo Izrael.

Gre za drugi posnetek bin Ladna v zadnjih dveh mesecih, v obeh pa se je lotil ofenzive izraelske vojske v Gazi. Na prvem posnetku iz 14. januarja je vodja Al Kaida muslimane po vsem svetu pozval k sveti vojni proti Izraelu. Izraelska ofenziva v Gazi je povzročila razkol med Savdsko Arabijo in Egiptom na eni ter Sirijo in Katarjem na drugi strani. Egipt je bil med drugim tarcza kritik, ker ni želel trajno odpreti mejnegra prehoda Rafa z Gazo in ker naj bi bil v sporu med palestinskim gibanjem Hamas in Fatah pristranski v kristol slednjega.

ZDA so v odzivu na posnetek očenile, da ta ne prinaša nič novega. Tudi dejstvo, da je bin Laden na to temo v zadnjih mesecih objavil kar dva posnetka, v ZDA ne ocenjujejo kot neko posebno novost. (STA)

V Srbiji zaradi zločnov na Kosovu prijeli štiri policiste

BEOGRAD - Srbske oblasti so prijeli štiri policiste, osumljene vojnih zločnov nad civilisti in vojnimi ujetniki na Kosovu. Po zaslisanju je preiskovalni sodnik sodišča za vojne zločine v Beogradu je zanje odredil pripor, ki lahko traja do 30 dni. Kot je danes pojasnila tiskovna predstavnica sodišča Ivana Ramić, je sodnik četverico pripadnikov posebnih enot srbske policije zaslišal v petek, potem ko je tožilstvo za vojne zločine vložilo zahtevo za začetek preiskave. Štirje prijeti pripadniki posebnih enot srbske policije so Zoran Nikolić, Dragan Milenković, Zoran Marković in Nenad Stojković. Osumljeni so vojnih zločnov nad civilisti in vojnimi ujetniki med spopadom na Kosovu (1998-1999). Pred omenjenim sodiščem sicer že poteka sojenje njihovemu poveljniku Radoslavu Miroviću zaradi zločinov nad albanskimi civilisti v mestu Suva Reka 26. marca 1999.

Na Severnem Irskem prijeli osumljene za umor vojakov

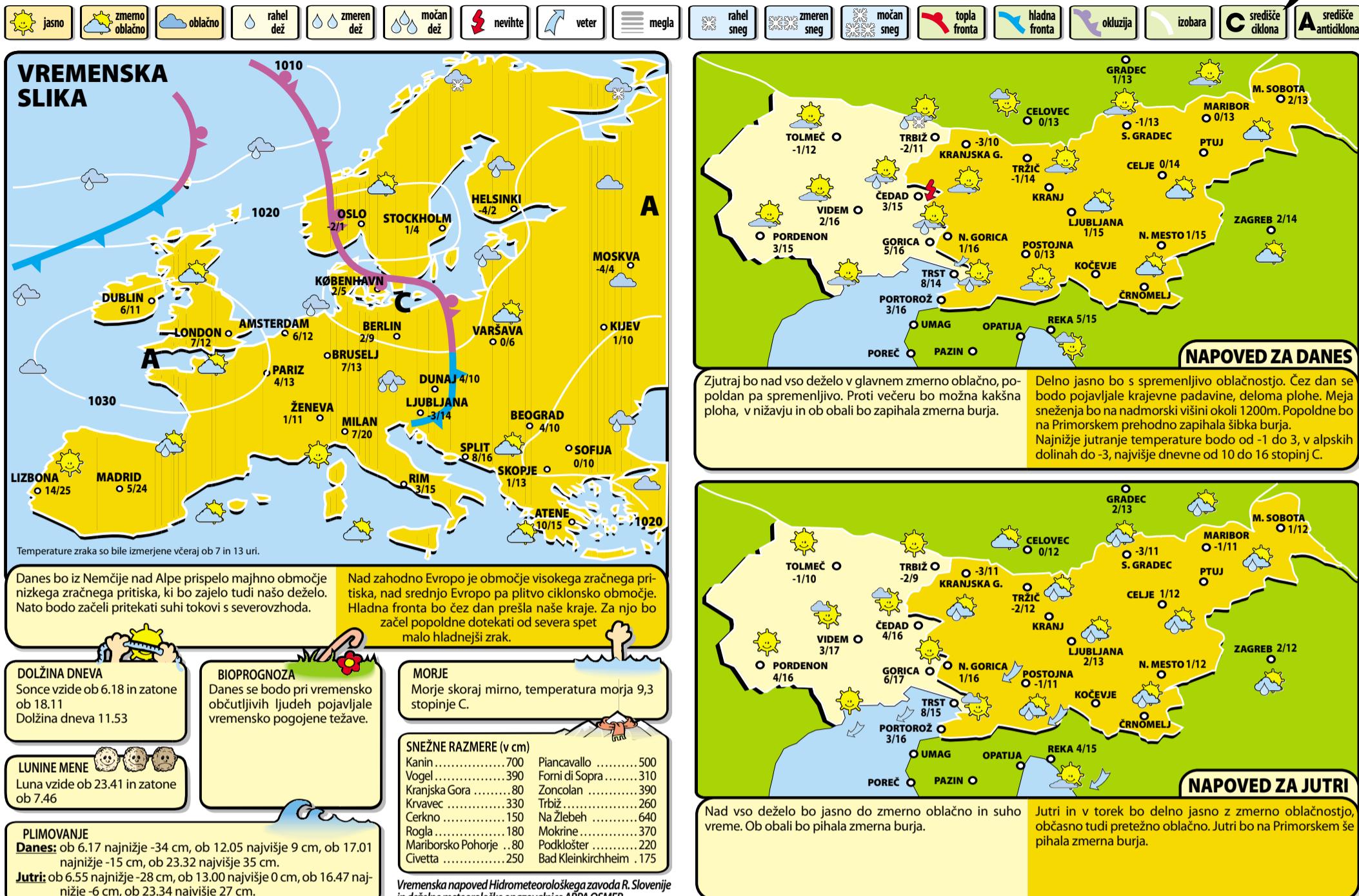
BELFAST - Severoirska policija je včeraj v povezavi z umorom britanskih vojakov minuli konec tedna, odgovornost za katerega je prevzela odpadniška frakcija Irske republikanske armade (Ira) Prava Ira, prijela tri moške stare 41, 32 in 21 let. Britanska vojaka sta bila ubita v napadu na vojašnico v kraju Antrim, pri čemer so bili ranjeni štirje ljudje. Temu napadu je 48 ur pozneje sledil še en, v katerem je bil ubit severoirski policist. Odgovornost zanj je prevzela še ena odpadniška skupina Ire, Ira kontinuitete, policija pa je v povezavi z njim pred dnevi prijela moška, stara 17 in 33 let, v petek zvečer pa še tretjega osumljence, starega približno 20 let.

Na Madagaskarju oblast prevzela opozicija

ANTANANARIVO - Opozicija na Madagaskarju je včeraj po dveh mesecih nemirov, v katerih je bilo ubitih več kot sto ljudi, strmolagila vladu predsednika Marcia Ravalomanane in obljubila, da bo v naslednjih mesecih izvedla volitve. Opozicijski voditelj Andry Rajoelina je Ravalomanano pozval, naj v naslednjih urah mirno prepusti oblast opoziciji. Rajoelina, ki se je zadnji teden in pol v strahu pred aretacijo skrival in je bil pod zaščito Združenih narodov, je včeraj nastopil na zborovanju kakih deset tisoč svojih privržencev v prestolnici Antananarivo in se tako po več dneh znova pokazal v javnosti. Do sedanjega predsednika je pozval, naj se v naslednjih štirih urah »skromno odpove oblasti«, saj je opozicija pripravljena na »demokratični prenos oblasti«. Madagaskarska vojska je medtem sporočila, da v boju za oblast ne bo predovala.

Medpalestinska pogajanja obstala na mrtvi točki

RAMALA - Pogovori med palestinsko organizacijo Fatah in Hamas so se znašli na mrtvi točki, potem ko se gibanji nista mogli dogovoriti o tem, kakšen naj bi bil program nove palestinske vlade narodne enotnosti. Delegaciji na visoki ravni sta pogajanja začeli pred petimi dnevi. Pogovori v petih skupnih odborih, zadolženih za oblikovanje palestinske vlade narodne enotnosti in vprašanja varnosti, narodne sprave, volitev in reforme Palestinske osvobodilne organizacije (PLO), so se zapletli pri zavezah nove vlade do prizadevanj za mednarodno priznanje, pri vprašanju, ali naj vlado sestavljam predstavniki strank ali neodvisni strokovnjaki, in tudi pri samem programu načrtovane vlade narodne enotnosti.

PISMO IZ PARIZA - Astrobubbles, poulična predstava skupine La Cité des Augustes

Magični svet astralnih mehurčkov

Za postavitev predstave je bilo treba rešiti kopico resnih tehničnih problemov - Uspeh igre lebdečih mehurčkov in svetlobe se širi čez meje Francije

PARIZ - Prozorni, ogromni mehurčki. Luči. Glasba. Magična atmosfera. Čarobna bitja. Sanje. Počutiš se kot Alicia v čudežni deželi ... To so Astrobubbles, astralni mehurčki, poulična predstava, ki te popelje v magični svet. O vsem tem sem se pogovorila s Cristine Leclerc, veteranko skupine.

Astrobubbles je predstava gledali-

so nastale astrobubbles. Zamisel o teh mehurčkih je bila fascinantna, toda težko izvedljiva, kajti treba je bilo rešiti kar nekaj tehničnih problemov. Realizacija je zahtevala dolgo leta in sodelovanje s strokovnjaki različnih panog. Prva težava je bil sam mehur, kajti potrebovali so material, ki bi bil močan, a hkrati lahek in prozoren. Po-

ti izredno lahkoniti, kot žoge, ki lebdijo na vodi. Poleg tega so tehniki realizirali več tipov astrobubblesov: štiri elektromagnetske (z glasbo in elektriko), bulleciné (ki predvaja podobe) in štiri tematske (Pierrot, Scaphandre, Parabolique, Géante).

Astrobubbles so pripravili predstavo, ki jo lahko prilagajajo glede na povpraševanje (trajanje, katere slike, število astrobubbles itn.). Vse je odvisno od naročnika, kaj si ta želi oziroma v katerem kontekstu bodo astrobubbles nastopili (festival, praznovanja, pova-bila ipd.).

Toda ali gre pri tem le za spektakel, za vizualni užitek? Kaj pa vsebina? Predstava, ki jo ponujajo, nosi naslov A la recherche de plus beau rêve de l'humanité (Iskanje najlepših sanj človeštva). Astrobubbles so bitja, morda astronauti, ki pridejo na Zemljo, da bi jo spoznali in raziskovali. Potovanje se začenja, ko bulonavti (tako imenujejo igralce v astrobubbles) stopijo v prozorne mehurje. Vse je pripravljeno, luči se pri-

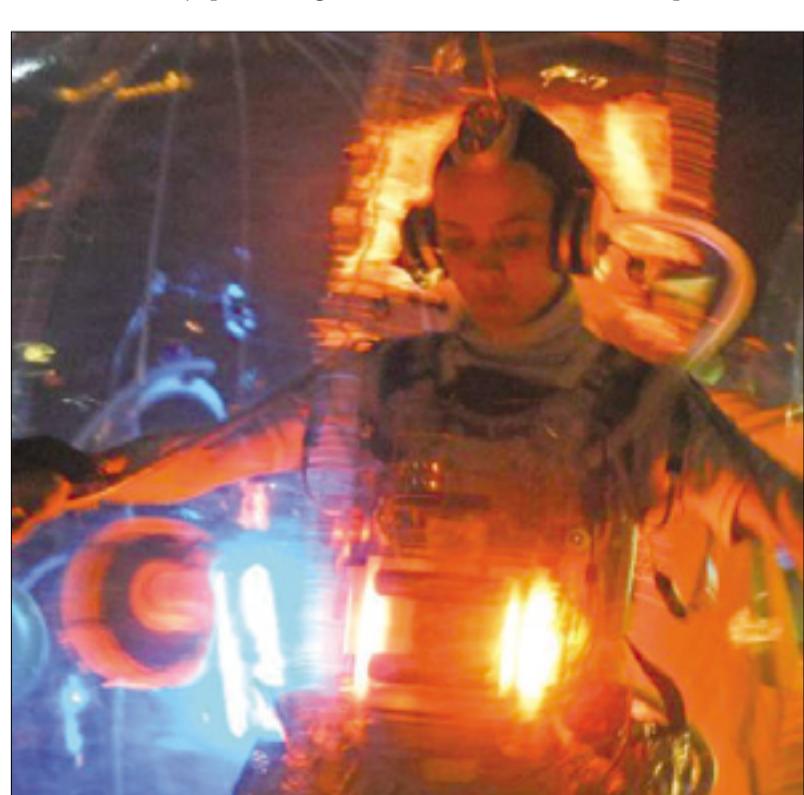
žgejo in astrobubbles pridejo v prostor. Sledijo si različne slike: iskanje poti, nesreča, praznovanje, pogled v samega sebe ...

Občinstvo očarano sledi ogromnim lebdečim mehurjem, polnim luči in zvoka, sledi priovedi, magični atmosferi in tudi sama postane del tega neverjetnega potovanja, postane del predstave, kajti tukaj ni odra, ki bi onemogočil kontakt.

Astrobubbles nas

stopili so celo v Romuniji. Če bi kdo rad kaj več izvedel o astralnih mehurčkih, si lahko ogleda spletno stran skupine www.citedesaugustes.com.

Jana Radovič

ške skupine La Cité des Augustes (Mesto klovnov), ki jo je ustanovil Sydney Bernard leta 1994 in ki ima sedež v mestu Brest. Na začetku je repertoar zajemal le poulične predstave, svet cirksa in figuro klovna, kmalu pa se je razširil oder in najrazličnejše teme. Repertoar se je bogatil, a ostala je tista magija, ki je skupino razlikovala od ostalih. Sydneyeve predstave izvirajo iz izkušenj, dogodkov in iz iskanja novega in drugačnega. Srečanja, izkušnje, ljubezen do znanosti in leta 2004

tem je bilo treba ugotoviti, kako postaviti luči, zvok, predvsem pa 30 kilogramov baterij, potrebnih za delovanje celotne aparaturre.

Največja težava je bila prav porazdelitev teže, saj morajo igralci-plesalci izvajati koreografije. Seveda tu ne gre za Labodje jezero v smislu baletnega virtuoizma, ampak za gibe, kot so vrtenje, nihanje nivojev in predvsem skupinske figure. Rezultat je bil neverjeten, astrobubbles z vso opremo vred tehtajo 36 kilogramov, a so vide-

